

DRUHÝ SYNOD

ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V PRAZE

R. 1923.

PROGRAM A ČLENOVÉ SYNODU.
ZPRÁVY A NÁVRHY.

NÁKLADEM SYNODNÍHO VÝBORU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANG.
TISKEM „POLITIKY“ V PRAZE.

6122 72 71144

100 1000 100

1000 1000 1000

1000 1000

**Synodní výbor
českobratrské církve evangelické.**

V PRAZE, dne 25. dubna 1923.

Po rozumu § 93 a 101, 16 církevního zřízení svoláváme tímto

**druhý synod
českobratrské církve evangelické**

na pondělí dne 11. června 1923 a dni následující
do českobr. evang. chrámu u Klimenta v Praze II.

Synod budou předcházeti služby Boží s kázáním, které budou
zahájeny o 6^{1/2} hod. večer.

Program synodu:

1. Členové volení odevzdají buď před službami Božími aneb ihned po nich své legitimace synodnímu výboru, který je prozkoumá (dle § 1. jedn. řádu).
2. O 1^{1/2}8. hod. zahájení synodu dle § 2. a 3. jedn. řádu.
3. Volba zapisovatelů.
4. Volba dvou místopředsedů synodu (§ 93 círk. zříz.).
5. Usnesení o vzniklých snad pochybnostech o platnosti voleb, o omluvách nepřítomných členů a jejich dovolené, o povolání náhradníků (§ 4. jedn. řádu).
6. Složení slibu dle § 92. círk. zříz.
7. Volba komise pro podání zprávy o tomto synodu.
8. Volba jednoho staršího z členů synodu k službě uvedení seniora v úřad (§ 97. odst. 7. círk. zříz.).
9. Návrh synodního výboru v příčině synodní práce.
10. Volba odborů přípravných dle § 5. odst. 2. jednacího řádu.
11. Uvedení v úřad seniora a ostatních členů synodního výboru dle § 97. odst. 7. a násl. círk. zříz.

12. Projednání návrhů odborů přípravných na základě předloh k tomuto synodu podaných.

13. Projednání případných návrhů samostatných a petic dle § 13. odst. 2. a § 14. odst. 1. jednacího řádu. Petice mohou býti podány toliko prostřednictvím člena synodu; samostatné návrhy toliko před schůzí a musí býti podporovány nejméně čtvrtinou přítomných členů.

14. Usnesení v příčině schválení zprávy o fondech a jmění, spravovaných synodním výborem.

15. Volba jednoho člena synod. výboru, kuratorií Husova Domu v Hradci Králové a budovy ústavní v Čáslavi a jiných event. komisí.

16. Usnesení o době a místě příštího synodu.

17. Zakončení synodu.

Žádáme, aby dne 27. května a 9. června 1923 bylo konání druhého synodu ohlášeno při službách Božích ve sborech a kazatelských stanicích a na modlitbách vzpomenuť bylo, by synod tento přispěl z milosti Boží ke zřízení a utvrzení dobrého řádu, k obnovení a posílení bratrské lásky a k povzbuzení všech služebníků k dílu Páně.

Synod tento trvati bude pravděpodobně až do 15. června (včetně) a proto třeba jest, aby členové jeho se na to připravili.

Synodní výbor:

Ferd. Kavka,
synodní kurátor.

Josef Souček,
senior a předseda.

Dr. Ferd. Hrejsa,
náměstek seniorův.

Dr. Ant. Boháč, Dr. Josef Král, Frant. Prudký,
členové synodního výboru.

Členové druhého synodu.

Synodní výbor:

1. Josef Souček, senior a farář v Praze II./1211.

2. Dr. Ferd. Hrejsa, profesor a náměstek seniorův v Praze I./1045.

3. Ferd. Kavka, ředitel a synodní kurátor v Praze VII./759.

4. Dr. Ant. Boháč, ministerský rada v Praze II., Podskal-
ská 31, člen synod. výboru.

5. Dr. Josef Král, vrchní finanční rada v Praze VII.,
Plynární 1031, člen synod. výboru.

6. František Prudký, farář v Olomouci, člen synod.
výboru.

Za seniorát pražský:

7. Stanislav Čapek, konsenior v Praze I./1045.
8. Bed. Černík, zasílatel a seniorátní kurátor v Praze, Havlíčkovu nám.
9. Lic. Frant. Bednář, farář v Praze II., Klimentská 18.
10. Ebenezer Otter, farář v Plzni, Schwarzova ul.
11. Josef Šlechta, farář v Soběhrdech, p. Benešov u Prahy.
12. MUDr. Jos. Svoboda, lékař, Praha-Vinohr., Kladská 13.
13. Václav Vlček, vrchní vlakvedoucí v. v., Žižkov, Riegrova 42.
14. Jan Hála, krejčí, Praha II., Spálená 19.

Náhradníci:

1. Jar. Myška, farář ve Skvorci u Ouval.
2. B. Vališ, farář v Libšicích n. Vlt.
3. Kr. Lanštyják, farář, Žižkov, Prokopova 17.
4. Dr. B. Hrozný, univ. profesor, Střešovice, Vořechovka 285.
5. Vilém Drahoš, vrchní soud. oficiál, Kladno 1551.
6. Albert Hirschau, prokurista, Smíchov, Václavka 35.

Za seniorát podřipský:

15. Karel Španiel, konsenior, Vtelno u Mělníka.
16. Ant. Zahálka, notář a seniorátní kurátor v Roudnici n. L.
17. Bedřich Jerie, farář v Roudnici n. L.
18. Josef Kulík, farář v Lipkovicích, p. Roudnice n. L.
19. Josef Kantorek, farář na Mělníce.
20. Vlad. Soukup, ředitel Živnobanky, Mělník.
21. Jaroslav Šustr, statkář v Bechlíně u Roudnice.
22. Antonín Hons, statkář v Kovanci, p. Dolní Cetno.

Náhradníci:

1. Vl. Juren, farář v Lounech, Prokopova 559.
2. R. Lány, farář v Krabčicích, p. Roudnice n. L.
3. Sl. Marie Köhlerová odb. učitelka, Mělník.
4. Václav Filip, inkasista nem. pokladny v Roudnici.
5. Fr. Král ml., statkář, Lipkovice, p. Roudnice.

Poznámka: Za náhradníka zvolený farář Dobiáš dříve v Nebuželicích, stal se farářem v Bošíně, v seniorátě poděbradském. Přestal proto býti náhradníkem člena synodu za seniorát podřipský.

Za seniorát poděbradský:

23. Jarolím Nešpor, konsenior v Chlebích, p. Ronov-Oskořínek u Nymburka.
24. Jos. Holý, řed. cukrov., seniorátní kurátor v Mochově.
25. Karel Hadač, farář v Lysé n. L.

26. Frant. Šustr, farář v Poděbradech.
27. Václav Miler, farář v Bošíně, p. Křinec u Poděbrad.
28. Jan Kubiček, statkář, Hořátev čp. 45, p. Nymburk.
29. Josef Rytíř, okr. hejtman, Brandýs n. L.
30. Václav Vokoun, rolník, Sány, p. Libice n. Cidl.

Náhradníci:

1. Lad. Juren, farář v Nymburce.
2. Oskar Opočenský, farář v Mladé Boleslavi.
3. V. Martinek, farář, Opolany, p. Libice n. Cidl.
4. Štěpán Antoš, rolník v Bošíně, p. Křinec.
5. Fr. Kulich, uzenář v Poděbradech.
6. Fr. Sixta, rolník, Chleby, p. Ronov-Oskořínek.

Za seniorát královéhradecký:

31. Josef Čapek, konsenior v Třebechovicích p. Orebem u Hradce Králové.
32. Jiří Vedral, obchodník a seniorátní kurátor v Libštátě u Semil.
33. Oskar Opočenský, farář v Klášteře, p. Bolehošť u Nov. Města n. Metuji.
34. Štěpán Pavlinec, farář v Černilově u Hradce Králové.
35. Hugo Samek, farář v Křižlicích, p. Jilemnice.
36. Josef Filipi, profesor ve Dvoře Králové n. L.
37. Josef Staněk, rolník v Šonově.
38. Josef Turek ml., ředitel továrny v Hronově.

Náhradníci:

1. František Ženatý, farář v Semonicích, p. Černožice Čáslavka.
2. Adolf Novotný, farář v Hradci Králové.
3. Emil Pokorný, farář v Šonově.
4. Václav Kupka v Třebechovicích.
5. Josef Rohlíček, rolník v Libštátě u Semil.
6. Václav Hojný, rolník v Černilově.

Za seniorát čáslavský:

39. Viktor Szalatnay, konsenior v Kutné Hoře.
40. Jan Urbánek, ředitel pojišťovny a seniorátní kurátor v Plaňanech.
41. Frant. Hrejsa, farář ve Vilímově u Golč. Jeníkova.
42. Dr. Frant. Kozák, farář v Čáslavi.
43. Jan Vl. Šebesta, farář v Pečkách na dr.
44. V. Havelka, nájemce dvorů v Ronově n. Doubravkou.
45. Josef Mareš, statkář v Křečhoři, p. Kolín.
46. MUDr. Přemysl Tardy, primář v Kutné Hoře.

Náhradníci:

1. G. A. Molnár, farář v Trnávce, p. Kladruby n. L. 2. Mil. Novák, farář v Kolíně. 3. A. Vondra, farář v Semtěši, p. Bílé Podolí. 4. Josef Blecha, rolník, Štítary, p. Kolín. 5. Jan Novotný, ředitel továrny v Kolíně. 6. Václav Vondruška, říd. učitel v Trnávce, p. Kladruby n. L.

Za seniorát chrudimský:

47. Josef Nešpor, konsenior v Chrudimi.
48. Jan Strítěský, profesor a sen. kurátor v Chrudimi.
49. Pavel Havelka, farář v Pardubicích.
50. B. Fleischer, farář ve Sloupnici u Litomyšle.
51. Rudolf Medek, farář v Bučině, p. Cerekvice u Vysokého Mýta.
52. Jan Skeřík, rolník, Jehnědí čp. 51, p. Kerhartice u Ústí n. O.
53. Frant. Řepa, rolník, Vostřešany, p. Dražkovice u Pardubic.
54. Jan Šplíchal, rolník, Sloupnice č. 231 u Litomyšle.

Náhradníci:

1. Bedřich Horký, farář, Džbánov, p. Kerhartice u Ústí n. Orlicí.
2. L. Řepa, farář, Dvakačovice, p. Hrochův Týnec.
3. Josef Řezníček, farář v Choceň. 4. Frant. Honec, továrník, Sezemice.
5. Frant. Matějka, rolník, Čermná 202 u Kyšperka.
6. V. Mikulecký, rolník, Bohňovice, p. Litomyšl.

Za seniorát poličský:

55. J. Toul, konsenior v Krouné u Hlinska, vých. Čechy.
56. Ludevít Teplý, ředitel továrny a seniorátní kurátor v Hlinsku, vých. Čechy.
57. F. K. Šedý, farář v Telecím, p. Sádek u Poličky.
58. K. Andrlé, farář v Borové u Poličky.
59. Josef Dvořák, farář v Proseči.
60. Josef Kašpar, rolník v Záboří č. 19, p. Proseč.
61. Josef Kučera, rolník v Borové č. 64 u Poličky.
62. Emil Pajkr, rolník v Telecím č. 22, p. Sádek u Poličky.

Náhradníci:

1. B. Baštecký, farář v Pusté Rybné, p. Borová.
2. Jan Nekvinda, rolník v Krouné č. 124, vých. Čechy.
3. Jos. Myška, rolník, Svratouch č. 56, p. Svratka.
4. Josef Háp, rolník, Pokřikov, p. Ranná u Hlinska (vých. Čechy.)

Za seniorát německo-brodský:

63. Jan Václavík, konsenior v Krucemburku u Chotěboře.
 64. Miloš Kovář, rada zem. soudu a seniorátní kurátor v Počátkách.
 65. Rudolf Mahovský, farář v Humpolci.
 66. Fr. Eliáš, farář v Moravči, p. Nová Cerekev.
 67. Leopold Hrbata, farář v Jindř. Hradci.
 68. Jindřich Barták, továrník v Humpolci.
 69. Josef Fojt, rolník v Šachu, p. Velká Lhota u Dačic, Morava.
 70. Josef Valpuch, rolník v Moravči č. 12, p. Nová Cerekev.

Náhradníci:

1. P. Jelen, farář, Strměchy, p. Pelhřimov. 2. Lad. Šoltész, farář, Horní Krupá, p. Dolní Krupá. 3. P. Lanštják, farář, Horní Dubenky, Morava. 4. Jan Straka, rolník, Lipnice, p. Lipolec, Morava. 5. Jar. Pleva, rolník v Sázavě 30, p. Velká Losenice. 6. Jan Dolejší, mlynář, Vyskytná, p. Čes. Vyskytná.

Za seniorát novoměstský:

71. Fr. Ilek, konsenior v Rovečíně u Boskovic, Morava.
 72. Fr. Ondruška, učitel a seniorátní kurátor v Jimramově, Morava.
 73. J. Volek, farář v Jimramově na Moravě.
 74. J. Dobeš, farář, Nové Město na Moravě.
 75. Frant. Rozbořil, farář, Německé, Morava.
 76. Karel Bukáček, rolník, Jimramov.
 77. Jaroslav Martinovský, statkář, Borovnice u N. Města na Moravě.
 78. Josef Příbyl, traťmistr, Nové Město na Moravě.

Náhradníci:

1. Jindřich Švanda, farář ve Veselí, p. Jimramov. 2. Václav Vašíř, farář v Novém Městě na Moravě. 3. Josef Juřík, rolník, Ubušínek p. Jimramov Morava. 4. Jan Kadlec, obchodník, Nové Město na Moravě. 5. Josef Pajman, rolník, Krásné p. Německé, Morava.

Za seniorát brněnský:

79. Kamil Nagy, konsenior ve Vanovicích u Boskovic, Morava.
 80. Karel Vilím, zemský rada a sen. kurátor v Brně, Veveří 83.
 81. Jar. Urbánek, farář, Horní Vilímovice, p. Červ. Lhota u Třebíče.

82. V. Pokorný, farář v Brně, Pellicova 6, Morava.
83. Lic. J. Hájek, farář v Miroslavi, Morava.
84. Frant. Zbořil, vrch. fin. rada, Brno-Žabovřesky.
85. Josef Čech, rolník v Noviči p. Letovice na Moravě.
86. Rud. Švanda, zemský soudní rada, Jihlava, Popelákovovo náměstí č. 1.

Náhradníci:

1. Stehlík J., farář, Javorník, p. Velká u Veselí n. Mor.
2. Dr. Josef Bříza, vr. rada zemsk. soudu, Brno, Annenská 11.
3. Karel Soukup, úředník st. dr., Břeclava. 4. Jakub Dobeš, rolník v Borkovanech p. Klobouky u Brna.

Poznámka: Farář Urbánek nastupuje jako náhradník za Dra Ferd. Císaře, jenž vzdav se farního úřadu, přestal býti členem synodu. Náhradník far. L. Tardy z Třebíče zemřel.

Za seniorát vsetínský:

87. Gustav Winkler, konsenior v Hošťálkové u Vsetína, Morava.
88. Josef Hovadík, seniorátní kurátor, Vsetín.
89. J. Skalák, farář, Vsetín, Morava.
90. J. Drobný, farář, Jablunka na Moravě.
91. Otmar Hrejsa, senátor a farář, Jasená, p. Vizovice, Morava.
92. Josef Dlabaja, mlynář v Klečůvce u Vizovic.
93. Josef Staněk, rolník a starosta obce Seninka u Vsetína.
94. Josef Korábečný, Vsetín, Morava.

Náhradníci:

1. G. Řičan, farář v Hovězí u Vsetína. 2. Jan Jadrníček, farář, Uherské Hradiště. 3. Čeněk Dvořák, farář, Ratiboř, p. Jablunka, Morava. 4. Tomáš Mikuláščík, rolník, Jasená, p. Vizovice, Morava. 5. Martin Valchář, obchodník dřevem, Jablunka na Moravě. 6. Tomáš Špaček, úředník, Vsetín, Morava.

Za seniorát moravsko-slezský:

95. Gustav Švanda, konsenior, Hrubá Lhota, p. Valašské Meziříčí.
96. Ladislav Rychlík, seniorátní kurátor, Mor. Ostrava.
97. B. Burian, farář ve Stříteži u Val. Meziříčí.
98. Al. Winkler, farář ve Frýdku, Slezsko.
99. Pavel Nešpor, farář v Prostějově, Na hrázi č. 9.
100. J. Jadrníček, rolník ve Stříteži u Val. Meziříčí.
101. A. Štancel, zlatník a hodinář, Olomouc, Ztracená 38.
102. P. Chudoba, báňský úředník, Michálkovice č. 29 u Mor. Ostravy.

Náhradníci:

1. Frant. Polák, farář, Mor. Ostrava, Haydenova ul. 2. J. Sypták, farář, Prusinovice. 3. J. Dobeš, rolník, Střítež u Val. Meziříčí. 4. H. Svrčina, rolník, Staré Hamry, p. Ostravice ve Slezsku. 5. J. Vincourek, vrchní revident st. drah, Prostějov.

Poznámka: J. Kryštůfek, dříve farář ve Starých Hamrech, přestal býti náhradníkem za seniorát mor.-slezský, protože byl zvolen za faráře v Kralovicích u Plzně, tedy v jiném seniorátě.

Za československou evangelickou bohosloveckou fakultu Husovu:

103. Prof. Dr. Josef Hromádka v Praze, Smíchov, Karlova 26.

Zprávy synodního výboru.

Správa církve.

1. Církevní zřízení naší církve přijaté na synodu ve dnech 21.—25. února 1921 bylo předloženo ministerstvu školství a národní osvěty ke schválení a to již 28. dubna 1921. Ministerstvo pak žádalo některé změny menšího významu a synodní výbor, byv k tomu zmocněn výslovným usnesením synodu, tyto nepodstatné změny s ministerstvem projednal a dle dohody s ním provedl. Nejdůležitější změny týkaly se § 37., kdež byla ke konci doplněna poslední věta. Potom § 76. ohledně oznámení volby faráře zemské politické správě. Podobně § 78. o povinnosti oznámit změnu obvodů seniorátních ministerstvu školství a § 85. o oznámení jmen zvoleného výboru seniorátního rovněž ministerstvu, a § 97. o povinnosti oznámení zvolených členů synodního výboru ministerstvu školství ke schválení. Dále ohledně § 26. a 27. o povinnosti oznámiti zrušení sboru zemské správě politické a dorozumění se s touto správou při zřizování nového sboru. O jazykovou úpravu znění církevního zřízení požádán byl prof. Dr. Emil Smetánka, kterýž tuto úlohu ochotně na sebe vzal a bedlivě církevní zřízení přehlédl a jazykově zkorigoval, začož mu přísluší upřímný dík celé naší církve. Schválení církevního zřízení se protáhlo a to hlavně tím, že přistouply k tomu živly politické. Bylo namítáno, že česko-bratrská církev evangelická je zcela nová církev a může býti uznána jen na základě zákona ze dne 20. května z r. 1874 a nikoli na základě protestantského patentu z r. 1861 z 9. dubna. Bylo potřeba nejenom písemného rozkladu o této záležitosti,

nýbrž i osobního zakročení na mnohých místech. Synodní výbor k vůli tomu jednal s úředníky praesidia ministerské rady a ministerstva školství, s ministrem školství a národní osvěty, s ministrem spravedlnosti, s ministrem sociální péče p. Habrmanem, který byl ministrem školství, když byla schválena základní a prozatímní ustanovení r. 1919, a konečně i se samým předsedou ministerstva Drem Benešem. Rovněž i v prezidentově kanceláři, a u samého presidenta aspoň písemně, bylo potřebí vysvětlovati, aby konečně naše zřízení bylo schváleno a tím ve shodě se základními ustanoveními z r. 1919 naše církev byla uznána za právní nástupkyni církví reformované a luterské české národnosti. Zřízení bylo schváleno radou ministerskou dne 13. ledna 1922 a vyhláškou ministerstva školství ve Sbírce zákonů a nařízení ze dne 8. února 1922 č. 64. veřejně oznámeno. Tím stalo se toto zřízení zákonně platným pro naši církev, jakož i pro naši republiku i úřady a pro styky církevní s nimi. Platí pro Čechy, Moravu a Slezsko; totiž církev naše uznána jest pro tyto země. Ale zdá se, že bude potřebí, aby výslovně prohlášeno bylo uznání její i pro Slovensko a snad i pro Podkarpatskou Rus, kde také máme své členy (viz o tom ještě zprávu o stycích se slovenskou církví evang.).

2. Schválené zřízení bylo vytištěno a rozesláno po sborech. — Některé sbory mnoho výtisků nepotřebovaly, ano na jednom místě vytáhl farář z balíčku jeden výtisk a obratem poslal celý balík zpět, aniž by se vůbec pokusil zřízení prodati starším nebo jiným členům sboru. Zdá se, že někde o spolupráci a spoluřízení starších vůbec se nestojí. Ovšem jiné sbory zase objednaly více výtisků než jim bylo zasláno.

Jednací řád pro synod byl vytištěn ve Věstníku synodního výboru a dle něho mají se upravití řády jednací pro konventy seniorátní i pro sbory.

3. Ve smyslu přechodných ustanovení synodem přijatých byl potom odeslán přípis ohledně znovuorganisování celé církve. Sbory zvolily svá nová staršovstva a konventy všech nových seniorátů zasedaly dne 15. května 1922 (Králové-hradecký o něco později) a zvolily své konseniory i své výbory, jakož i jiné potřebné komise. Za konseniory zvoleni byli tito bratří faráři: Stanislav Čapek, farář u Salvátora v Praze v pražském seniorátě; Karel Španiel, farář ve Vtelně pro podřipský seniorát; Jarolím Nešpor, farář v Chlebích pro poděbradský seniorát; Josef Čapek, farář v Třebechovicích pro královéhradecký seniorát; Viktor Szalatnay, farář v Kutné Hoře pro čáslavský seniorát; Josef Nešpor, farář v Chrudimi, pro chrudimský seniorát; Jan Toul, farář v Krouné, pro polišský seniorát; Jan Václavík, farář v Krucemburku, pro německobrodský seniorát; František Ilek, farář v Rovečíně pro novoměstský

seniorát; Kamil Nagy, farář ve Vanovicích pro brněnský seniorát; Gustav Winkler, farář ve Vsetíně pro vsetínský seniorát; Gustav Švanda, farář v Hrubé Lhotě, pro moravsko-slezský seniorát. Koncem května r. 1922 přestaly úřadovati dosavadní superintendentní orgány, jakož i dřívější seniorátní orgány, a noví konsenioři i výbory seniorátní začali úřadovati prvním červnem 1922. Likvidace dřívějších úřadů církevních a narovnání mezi starými a novými senioráty dala se beze všech nesnází. Dřívějším seniorům Josefu Dobešovi a Josefu Šarovi, kteří dle nového zřízení pro svůj věk nemohli býti voleni, jakož i odstupujícímu superintendentu moravskému Dru Ferdinandu Císařovi, Dru Ferd. Hrejsovi, superintendentu české superintendence a. v., jakož i náměstkovi českého superintendenta Dru Frant. Žilkovi zaslány byly děkovné přípisy za jejich věrnou práci církvi prokazovanou. Rovněž složil svůj úřad vikář českého superintendenta a. v. Jan Bártek. Úřední spisy superintendentní z nejnovějších let poslány byly synodnímu výboru, kdežto spisy starší ponechány v archivech superintendentních až dotud, dokud by veškeré archivy tyto nemohly být přejaty synodním výborem. Spisy seniorátní, až na nejnovější, ponechány rovněž v archivech dřívějších seniorátů; novější rozděleny novým konseniorům dle sborů, jichž se týkaly. Různé fondy a jmění bývalých superintendencí byly téměř už všechny odevzdány do správy synodního výboru.

4. Synodní výbor, který byl zvolen na minulém synodu, sestává z mužů následujících: Josef Souček, farář z Prahy, senior, Dr. Ferd. Hrejso, profesor Husovy fakulty, jeho náměstek, Ferd. Kavka, ředitel z Prahy, synodní kurátor, Ferd. Císař, superintendent v Kloboukách, Dr. Josef Král, vrchní fin. rada v Praze, a Dr. Ant. Boháč, minist. rada v Praze, členové přisedící. Náhradníci: Frant. Prudký, farář z Olomouce, Dr. Josef Svoboda, lékař na Kr. Vinohradech, a Karel Vilím, sekretář banky v Brně. Když se Dr. F. Císař vzdal úřadu farářského v Kloboukách, čímž přestal býti i členem synodního výboru dle § 18. cirk. zřiz., nastoupil na jeho místo jako řádný člen farář Frant. Prudký od 1. července 1922.

O schválení volby synodního výboru bylo zadáno teprve po schválení církevního zřízení; totiž dne 9. března 1922. Potvrzení se oddalovalo tím, že nebylo jasno vládě, kdo vlastně členy synodního výboru potvrzovati má, zda-li vláda sama, nebo president. Konečně bylo rozhodnuto, že to náleží vládě, která také dne 19. října 1922 potvrdila volbu i členů i jejich náhradníků, což bylo synodnímu výboru oznámeno 4. listopadu 1922. Instalace seniora a ostatních členů synodního výboru byla odložena až k zasedání synodu ve smyslu § 98. cirk. zř.

5. Práce synodního výboru rozmnožily se velice, neboť byly převzaty nejenom všechny funkce bývalé církevní rady, nýbrž i nové k nim přistoupily, jednak některé z těch, jež dříve konali superintendenti, jednak nový způsob rozdělování státní dotace, jež dříve byla vyplácena státními berními úřady a nyní výborem synodním a jednak hnutí přestupové a založení četných nových stanic a sborů zvětšily práci synodního výboru a i rozmnožily jeho starosti a obtíže. K tomu i hojně styky s cizinou, které musely býti pěstovány, přidávaly a přidávají práci mnohou. I nové poměry samostatné spojené církve naší a jistá neustálenost poměrů byly příčinou různých nesnází. A konečně časté intervence osobní v zájmu církve u různých úřadů státních vyžadují mnoho času. Synodní výbor jest úřad posud nový, nezavedený; členové jeho mají své hlavní povolání jiné; i předseda, ač obyčejně měl pomocníka ve farním úřadě, přece nemohl býti zbaven velké části svých farářských povinností, jako vyučování náboženství, confirmace, kázání i částečného vykonávání funkcí církevních. A tak veliké a mnohonásobné i různé povinnosti konati musili členové jeho vlastně v době, která jim zbývala po jejich vlastním životním povolání. Práce administrací stále rostou a čas, který členům synodního výboru zbývá po vlastním zaměstnání, na jejich vykonávání sotva stačí. Synodní výbor scházel se pravidelně jednou týdně, někdy i dvakrát. Schůze jeho byly dlouhé a protahovaly se do noci. K pomoci své musil míti jednak sekretáře, totiž Boh. Valeše, nyní již ordinovaného a instalovaného nominelního faráře u Klimenta, a dále pomocnou úřednici Jarmilu Tomsovou, dříve dvě. Později povolán byl i farář Václav Miler z Bošína, jednak k výpomoci předsedovi ve farních pracích a jednak k pracem účetním, zejména ke správě pensijního ústavu. Avšak hlavní práci účetní a pokladní koná synodní kurátor Ferdinand Kavka a je to práce, jak z účetní zprávy každému je patrné, veliká a vyžadovala by jednoho zvláštního, odborně vzdělaného úředníka, který časem svým také povolán býti musí. Osobní potřebnou návštěvu vykonal synodní výbor ve sboru ve Valteřicích a v Trnávce.

6. Senior ve své funkci seniorské účastnil se a promluvil při pohřbech bří emerit. farářů Ant. Láta v Sobotce, Eman. Havelky v Libštátě, Josefa Martinka v Opolanech a činného faráře br. Josefa Šáry v Hronově (se synod. kurátorem). Navštívil sbory Soběslav, Budějovice s Hlubokou, Brandýs n. Labem, Merklín, Stodo a Plzeň, Písek (se synod. kurátorem), Roudnici, Libochovice. Při příležitosti 25 letého jubilea služby faráře Karla Hadače navštívil sbor v Lysé a padesátiletého působení far. Osk. Opočenského, sbor v Kláštere. Službu posvěcení modlitebny vykonal v Kardašově Řečici a Libni, posvěcení hřbitova ve Hvozdnici a účastnil se slavnostního otevření Misijní školy v Olomouci

(s kurátorem synodním). Instaloval nově zvolené konseniory br. Jarolima Nešpora v Chlebičích, Karla Španiela ve Vtelně, Josefa Čapka v Třebechovicích, Jana Toula v Krouné, Gustava Švandu v Hrubé Lhotě a Kamila Nagy v Brně. Náměstek seniorův vykonal v této funkci instalaci konseniorů Jana Václavíka v Krucemburku a Stanislava Čapka v Praze, posvěcení modlitebny v Čisté a navštívil sbor v Jindř. Hradci k ordinaci far. Leopolda Hrbaty.

7. Místnosti, kterých dosavad synodní výbor užívá, jsou velmi nedostatečné. Sestávají z malého pokojíku a z části sálu v Husově Domě. V zimě nedá se větší místnost nijak vytopiti a kdo v ní pracovati chce, musí tak činiti oblečen jsa v kožích. Není místnosti ani pro archiv, který rychle roste, ani pro pokladnu, ani pro seniora. Potřebujeme tedy aspoň tři až čtyři úřední místnosti, kromě místa pro archiv. Naše snahy o získání takových místností dosud se nezdařily. Nyní činí spolek „Husův Dům“ přípravy k přístavbě tří pater na svůj dům, takže by potom synodní výbor mohl míti skoro celé jedno patro k své potřebě. Ovšem, stane-li se tak, a postaví-li se ona tři patra, bude musiti synodní výbor, resp. církev naše, půjčkou umožniti tuto stavbu.

8. V nových seniorátech začala práce s novou horlivostí. Bratří konseniory z většiny již v minulém roce počali konati visitace a inspekce, což ne vždy děje se bez těžkostí. Rovněž i konference farářů, starších i učitelů náboženství byly v některých seniorátech svolány. Konventy za r. 1923 konány z většiny ještě před synodem a návrhy jejich budou synodu předloženy.

9. O poměru k vojenské duchovní správě byla usnesena resoluce minulým synodem; zaslána byla ministerstvu národní obrany. Nyní předkládáme synodu v rukopise spis evangelické duchovní správy vojenské, který se týká tohoto poměru. Dle této zprávy vztahuje se kompetence evangelických duchovních správců, tak jako za Rakouska, na všechny aktivní důstojníky a poddůstojníky i jejich rodiny, dále na všechny vojiny jsoucí právě ve službě vojenské. Sňatky mezi osobami vojenské duchovní správy přináležejícími a osobami jinými mohou se konati jak před civilním, tak vojenským farním úřadem. Duchovní vojenská správa pak dává farním úřadům církve naší delegaci na požádání i pro jiné funkce, konané jejím příslušníkům. Za aktivní kuráty vojenské ustanovují se na základě přihlášky ti, kteří byli aspoň tři léta v duchovní správě civilní a kteří byli svými představenými řádně propuštěni ze služby církevní. Vojenský superintendent je ustanoven, když církev, resp. církev byly podaly o kandidátech své dobrozdání, načež také od nejvyšších církevních úřadů, českobratrského a evangelického na Slovensku, obdrží jurisdikci církevní. Do podrobností lze nahlédnouti ve spise, o němž se nahoře zmiňujeme.

10. Zvláštní odbor pro církev evangelickou při ministerstvu školství nebyl zřízen; ve všeobecném církevním oddělení je referentem pro evangelické věci dr. Kamil Svoboda. Synodní výbor vícekrát písemně i osobně předkládal svůj oprávněný požadavek, aby dle patentu protestantského z 9. dubna 1861 byl takový samostatný oddíl pro evangelickou církev při ministerstvu zřízen. Žádal o to jak u presidenta republiky, tak i u ministerstva. Ale za nynějšího ministra bylo mu to výslovně odepřeno. Máme za to, že toto odepření nemůže býti definitivní. Jinak v tomto oddělení církevním vycházelo se vstříc církvi naší se spravedlivou slušností. Ovšem jsme si vědomi, že jakož moc římské církve roste všude, může zde a snad zvláště zde se tato moc státi pro naši církev nebezpečenstvím, takže bychom byli odkázáni na milost i nemilost kruhů římských. — Nové zákony školní z 13. července 1922 č. 226. a 251. týkají se i vyučování náboženství. Na to jest i upozorněno v naší zprávě o výchově. Dle nich má býti vyučováno náboženství v každé třídě 2 hodiny týdně a není určeno nic o tom, pro jaký počet žáků mají být tyto dvě hodiny. Toliko počet žáků nesmí přesahovati číslo 60. Prováděcí nařízení k tomuto zákonu posud vydáno nebylo, protože jsou zde zase obtíže s požadavky, jež klade církev římská, která odpírá spojovati třídy, event. školy, v oddělení náboženského vyučování a žádá, aby bylo vyučováno jako dříve všude náboženství římskému po třídách bez ohledu na počet žáků. Nevíme, jaké toto nařízení prováděcí bude, a ačkoliv intervenovali jsme už v této věci, žádajíce o zachování spravedlnosti i vůči menšinám, máme obavu, že z důvodů politických i zde úplná nestrannost zachována nebude.

11. Odluka církve od státu oddaluje se stále dále a dále. Resoluce minulého synodu o této věci jakož i memorandum o našem nároku na konfiskované jmění bývalé církve evangelické byly poslány na ministerstva i na Národní Shromáždění. Ale posud nestalo se nic. Také je zřejmo, že ohledně restituce těchto konfiskovaných statků nedá se mnoho čekati bez příslušného zákona. A jak poměry politické nyní jsou, těžko lze doufati v takový zákon. Ve věci rozlukové byly sice různé náběhy u vlády; byl zřízen zvláštní meziministerský výbor k vypracování nějaké osnovy zákona, ale věc nejde ku předu pro poměry politické. V onom výboru meziministerském nezasedají zástupcové žádné církve, nýbrž jenom zástupcové ministerstev, ale mezi nimi není ani jediný, který by příslušel k naší církvi a znal naše poměry. Žádali jsme, aby takovýto znatel poměrů evangelických církvi byl také poslán do tohoto výboru; p. prezident spravedlnost tohoto požadavku uznal, ale posud nám nebylo vyhověno. Z tohoto výboru vyšel pak návrh, který se týká pouze používání kostelů a hřbitovů. Byl proti přání vlády uveřejněn v „Čechu“. Je to návrh nedokonalý, vůči naší církvi z některých důvodů

nespravedlivý a pro potřeby církve československé a česko-bratrské nedostatečný. Podali jsme ministerstvu své vyjádření o tomto zákonu, žádající některé změny, aby tímto zákonem zase nová křivda menšinám nebyla učiněna. O těchto otázkách měl by i synod svého hlasu pozvednouti.

12. Veliké nebezpečí pro menšiny náboženské a zejména pro nás je ten fakt, že i zákony i provádění jich ano i úřadování řídí se poměry politickými. Nerozhoduje vždy věc a spravedlnost věci, nýbrž politika, t. j. zdali by která strana, která má moc anebo vliv nebyla tím dotčena, aneb zda dotyční činitelé, kteří o věc nějakou usilují, mají za sebou nějakou stranu nebo vliv politický. Nemají-li toho vlivu za sebou, těžko dosáhnou naplnění požadavků, byť by byly oprávněné a spravedlivé. Církev naše pak nemá za sebou žádné strany politické a tak při nynějším proticírkevním a protináboženském smýšlení většiny úřednictva má těžkou situaci při každé záležitosti jí se dotýkající. Naopak zase církev římská skrze lidovou stranu má velikou a rostoucí moc a ve věcech kulturně náboženských a tak i školských, pokud se náboženství dotýkají, rozhoduje, protože druhé strany mají k těmto otázkám stanovisko pouze negativní aneb jsou indiferentní.

13. Protokol prvního synodu církve naší byl z usnesení synodu sestaven Lic. th. Frant. Bednářem a vytištěn nákladem synodního výboru a rozeslán sborům k rozšíření. O tom, jak provedena byla usnesení jeho, podává se sdělení na příslušných místech této zprávy.

Sbory a kazatelé.

1. Statistika. Koncem března r. 1923 bylo dle seniorátů

V seniorátě:	duši	farních sborů	filiál. sborů	stanic	farářů a vikářů	jiných pracov.
pražském . . .	49.809	13	3	46	21	2
podřipském . .	15.724	11	1	16	10	1
poděbradském .	15.418	10	—	14	11	—
čáslavském . .	17.559	13	3	8	12	—
chrudimském .	13.151	12	—	9	10	—
král.-hradeckém	16.014	11	6	19	11	2
poličském . . .	10.949	7	1	2	5	—
něm.-brodském .	15.493	13	1	23	12	—
novoměstském .	12.929	8	2	1	6	—
brněnském . . .	17.182	12	1	23	12	1
vsetínském . . .	22.564	11	4	5	12	—
mor.-slezském .	17.445	15	3	24	11	3
úhrnem . .	224.237	136	25	190	133	9

Počet duší dle sdělení sborů je tedy 224.237, a to v Čechách 150.361, na Moravě a ve Slezsku 73.876. Ale dle sčítání lidu z r. 1921 bylo československých duší v Čechách 147.797, na Moravě 72.612 a ve Slezsku 10.778, na Slovensku 2586 a v Podkarpatské Rusi 305, úhrnem 234.088 duší. Je tedy sčítáním zjištěný počet duší našich členů větší než dle sdělení sborů. To se vysvětluje tím, že jednak mnozí přistoupili k nám se nepřihlásili farním úřadům a jednak tím, že v některých sborech, zvláště městských a rozptýlených, je staršovstvu těžko zjistiti počet všech členů. Rozdíl pak je tím větší, uvážíme-li, že v čísle udaném sbory počítání jsou i ti, kteří po sčítání lidu, tedy v r. 1921 a 1922 k církvi naší přistoupili. Přibýlo tedy duší od r. 1919, vezmeme-li za základ udání sborů, 67.700 a vezmeme-li za základ sčítání lidu v r. 1910 a v r. 1921, přibýlo jich 76.820.

Farních sborů v r. 1921 dle zprávy k synodu bylo 123; nyní jest jich všech 136. Nové sbory od posledního synodu zřízeny byly tyto: v Čechách Jindř. Hradec, Plzeň vých., Plzeň záp., Budějovice, Soběslav, Kralovice, Písek, Vysoké Mýto, Mšeno; na Moravě: Přerov, Prostějov, Hrabová, Val. Meziříčí a ve Slezsku Těšín. Celkem 14. O povolení zařízení farních sborů žádají anebo chystají se zažádati Rokycany, Strakonice, Přeštice-Merklin, Litomyšl, Domažlice, Louny. Farní sbory však mohou býti a časem musejí býti zřízeny z následujících filiálek a stanic: v pražském seniorátě: Smíchov, Libeň, Uhřetěves, Hvozdnice, Benešov; v poděbradském seniorátě: Brandýs n. L.; v královéhradeckém seniorátě: Králové Dvůr a Hořice, později Kyšperk; v německo-brodském seniorátě: Kardašova Řečice; ve vsetínském: Uherské Hradiště. Některé pak sbory, které přestupy velice vzrostly, budou se musiti později rozdělit, jako Domažlice, Kralovice, Žižkov, Praha.

2. Sbory uprázdněné jsou: v sen. pražském Vinohrady a budoucí sbor Rokycany; v podřipském Nebužely a Mšeno; v čáslavském Opatovice; v chrudimském Bukovka, Vysoké Mýto; v královéhradeckém Hronov; v poličském Ranná a Svratouch; v něm.-brodském Budějovice, V. Lhota a Opatov; v novoměstském Daňkovic, Olešnice, Prosetín; v brněnském Hustopeč, Třebíč; v mor.-slezském Rouška, Rusava, Val. Meziříčí; ve vsetínském Vsetín Dolní, celkem 22 sborů. Velká Lhota posud faráře nezvolila, ale působí tam od března farář americké církve reform. Jaroslav Štule, jakož zase na Kr. Vinohradech administruje Jan Kučera, prozatímní katecheta. Ovšem hlavní práci koná farář Josef Křenek.

Narovnání mezi sbory dříve a. v. a h. v., které měly stejný nebo částečně stejný obvod, provedeno bylo skoro všude urovnáním hranic, po případě i sloučením. Nejposléze

sloučeny byly oba sbory ve Velké Lhotě. Toliko sbory valterické, které formálně sloučeny byly, v praxi toto sloučení neprovedly.

Přibereme-li k uprázdněným sborům veliké množství stanic a filiálek, které také potřebují kazatelů, vidíme, že se nám nedostává asi 30 nových řádně vzdělaných kazatelů. K tomu třeba jest připomenouti, že mezi kazateli počítanými v hořejším seznamu jsou i ti, kteří nám z Ameriky přišli na výpomoc a kteří posud nejsou rozhodnuti, zdali tu trvale zůstanou či nikoliv.

3. Řádně vzdělaných a potvrzených farářů a vikářů jest 126, z těch farářů prozatímně ustanovených 4, vikářů 7. Z těchto vikářů nemají tři vzdělání vysokoškolského. Mezi pracovníky nahoře v seznamu uvedenými jako „jiní pracovníci“ jsou jednak 1 absolvovaný bohoslovec, který právě ke zkoušce se připravuje, potom 7 diakonů a 1 ordinovaný starší. Z farářů řádně ustanovených však tři konají jen částečně službu kazatelskou.

Z farářů od poslední synody vzdal se služby církevní farář B. Gerža v Bukovce a byl ustanoven vojenským kurátorem v Brně. Rovněž služby farářské vzdal se Josef Potoček, dříve farář v Opatově, a stal se učitelem obecné školy. Dále vystoupil z církve naši a tím ovšem ze služby farářské Rudolf Šlechta v Budějovicích a přešel do služeb církve československé. Za to vzdal se kurátství Pavel Nešpor a stal se farářem v Prostějově. Farář Václav Miler, obdržev trvalou neplacenou dovolenou sborem bošinským, přidělen byl k službě synodnímu výboru.

Nynější poměry církevní a hlavně nedostatek kazatelů jsou příčinou toho, že někteří naši faráři zároveň ustanoveni byli řádnými katechety na obecných a obč. školách a při tom konají plně službu farářskou. Jsou to farář A. Winkler ve Frýdku, Fr. Polák v Mor. Ostravě, J. Odstrčil v Kloboukách, Jos. Volek v Jimramově a nyní i J. Geryk v Těšíně. I farář G. A. Molnár zůstal farářem v Trnávce a při tom i vojenským kurátem. Toto je věc v naší církvi úplně nová a je potřeba, aby synod to vzal na vědomí a zaujal k tomu stanovisko.

4. Také sdělujeme, že na synodní výbor písemně a jednak i ústně přišly žádosti, aby kazatelé, nemající vysokoškolského vzdělání, naším zřízením a řádem zkušebním vyžadovaného, kteří však uznáni byli volitelnými za vikáře, obdrželi i volitelnost za faráře. V jednom případě odůvodňuje se žádost ta tím, že dotyčný vikář působil jako ordinovaný kazatel v cizině, ač ordinaci dosáhl v naší vlasti od jedné církve státem neuznané. Synodní výbor této žádosti nemohl vyhověti, protože by musil nejdříve synod v té věci učiniti příznivé usnesení. O takové usnesení, ať zamítavé nebo

příznivé, žádáme. Listiny té věci se týkající, jsou synodu k dispozici.

Jiná žádost došla na synodní výbor, s velikou vehemencí žadatelovou i mnohých jiných osob a korporací projevěná, aby jeden bratr, jenž vzdělání bohosloveckého nedošel, ani na vysoké škole, ani na jiné bohoslovecké škole, který má jiné zaměstnání životní, ale s velikou horlivostí, máje k tomu svolení, konává kázání i výklady i přednášky po našich sborech, aby tento muž připuštěn byl k volitelnosti a k ordinaci vikářské, po případě snad i farářské. I této žádosti synodní výbor nevyhověl, poněvadž není příslušného ustanovení v církevním zařízení. Nechť i zde synod promluví.

5. Z předcházejících zpráv jest zřejmo, že máme veliký nedostatek kazatelů. Proto a pro rozmnožení stanic i počtu údů spočívá nyní na většině stávajících kazatelů veliká tíha práce. Při tom mravní a duchovní stav naší doby ztěžuje jejich působení. Poslední léta neměli jsme skoro žádného kazatelského dorostu a dnes poměrně veliký počet farářů jsou mužové věkem pokročilí; někteří působí v církvi již přes padesát let. Proto nelze čekat, že uprázdněné sbory budou brzy obsazeny..

6. Dle zpráv některých konseniorů konají naši kazatelé převážnou většinou práci svou svědomitě. Některé zprávy ovšem o tomto bodu vůbec se nezmiňují, patrně jednak proto, že za krátkou dobu působení nedostává se konseniorovi dostatečné známosti o tom, a snad také proto, že je těžko pronéstí určitý úsudek. Než přece z některých zpráv a i z mlčení také prosvítá, že buď pro zvýšené úkoly nynější doby, nebo pro svůj věk, nebo pro jinou nějakou vážnější příčinu některý z kazatelů nepracuje s žádoucím výsledkem. Jsou i stížnosti na nepřesné a nedochvilné vyřizování úředních prací; někdy i vícekrát se musí urgovati, při čemž se vyskytnou i případy nakvašenosti, jako by se žádaly věci nenáležité. To ztěžuje práci seniorátních orgánů, i synodního výboru. Matriky nejsou někde spisovány hned po výkonu funkce; v jednotlivých ač řídkých případech nejsou za několik minulých let dokončeny a odvedeny; tím vším vzniknouti mohou omyly v zápisech a nepříjemné následky toho pro ty, jichž se zápis týče. Z jednoho seniorátu se sděluje, že byly stížnosti vůči jednomu faráři na vyučování náboženství; jiný konsenior praví, že v jednom sboru byl by žádoucí odchod jednoho faráře na jiné místo, protože jeho úspěšná činnost tam je ohrožena. Jiný praví: „Z jednoho sboru docházely stížnosti, jež vyvreholily v žádosti o přefairení a nadřízeným úřadům vynesly nespravedlivé výtky jednoho bratra faráře.“ A jinde se praví o jednom sboru: „Farář by mohl dělati více.“ A jinde: „Nutno přiznati, že pro nemoc faráře všechna činnost ochabuje.“ Než zprávy konseniorů obsahují častěji vřelá slova uznání

pilnosti a svědomitosti kazatelů. Z poděbradského seniorátu: „Všichni konají práci svou pod zorným úhlem věčnosti u vědomí těžké zodpovědnosti před Bohem. Je radost s nimi pracovat. Urgencí není potřeby.“ Z královéhradeckého seniorátu se u většiny farářů praví: „Pracuje věrně.“ Z poličského: „Farář pilný a svědomitý sbor svěřený dobře si vede.“ Z čáslavského: „Bratři faráři konají svou práci svědomitě.“ Z chrudimského: „Bratřím farářům dávám rád svědectví příkladné horlivosti.“ Konsenior brněnský píše o farářích svého seniorátu: „Může býti řečeno o nich, že jsou pracovníky věrnými, snaživými a pilnými. Někteří vytrvávají věrně na svěřeném poli v ústraní a strádání, jež naší širší veřejnosti zůstává nepovšimnuto a nedoceněno.“ Tento úsudek platí pro převážnou většinu všech farářů, a synodní výbor v uvážení všech poměrů jest přesvědčen, že naši faráři v celku pracují tiše, věrně a nenáročně, často s velkým namáháním fysickým, za podmínek leckde velmi těžkých. Hmotné poměry jsou pro většinu z nich neuspokojivé a tak není divu, že jednak ze zvýšené práce, jednak pro starosti o rodinu a její opatření a jednak pro nedostatek ocenění a uznání jejich práce a pro malý zájem o ní v některých sborech, zmocňuje se některých jakási únava a zklamání.

7. Poměr kazatelů k staršovstvu a ke sboru vůbec jest zpravidla dobrý, jak svědčí konsenioři. Poměr „dobrý až vřelý“, srdečný, „bratrský“. Skoro všechna staršovstva zvolila faráře za svého předsedu. Jsou ovšem i neblahé výjimky. A ač vina jest obvykle na obou stranách, přece nelze dle obecné zkušenosti, nežli přisvědčiti mínění, že na faráři nejvíce záleží, jak se utváří jeho poměr ke sboru a staršovstvu. Ovšem jest potřebí někdy nejenom svědomitosti a práce veliké, nejenom moudrosti a trpělivosti, nýbrž i sebekázně a sebezapření. Však i to jest částí jeho služby a jeho povinnosti.

8. Staršovstva našich sborů byla všude obnovena a na některých místech byly zvoleny i ženy, jež se zpravidla horlivě účastní schůzí i činnosti sborové. Poslední volby ve mnohých sborech, někde velmi patrně, daly se za opatrného výběru schopných a ochotných pracovníků a ne jako dosud čestných funkcionářů. Vědomí zodpovědnosti a povinnosti spolupráce razí si cestu ve většině sborů. A také jeví mnohá staršovstva zvýšenou činnost, ač zase neschází těch, kteří stále ještě uvrhují na faráře všechnu práci. I ze sborů, kde život náboženský i církevní jest v úpadku, přichází sdělení, že jejich starší jsou mužové církve milovní a těžce nesou stav svého sboru. V některých místech vynikají starší zvláštní horlivostí a jsou skutečně platnými spoludělníky farářovými a jeho oporou. A důvod takových radostných zjevů není jenom ten, že tito starší jsou horlivější a způsobilější, než-li jinde, nýbrž i to, že farář sobě jejich spolupráce žádá, k ní povzbuzuje a vybízí. Zdá se totiž, že někde se ani o spolupráci starších nestojí, tím méně k ní povzbuzení a vybídnutí činí.

Na uvědomení starších o jejich povinnostech a zodpovědnosti, jakož i na povzbuzení jich ke spolupráci, mají značný vliv konference starších pořádané po seniorátech. Takové schůze měly by býti konány ve všech seniorátech pravidelně.

9. Mimo starší jsou i jiní pracovníci v naší církvi, pomocníci farářovi, kteří se úplně věnují službě církevní. Jeden z nich jest starší zřízený i k přísluhování svátostí, jiní jsou diakoni sboroví. Dva z nich starší mužové, velmi věrně a svědomitě pracující, a pět mladých diaconů právě ze školy diakonské vyšlých, o kterých doufáme, že se dobře osvědčí. Mimo ně jest celá řada mužů i žen, kteří v různých směrech práce církevní dobrovolně se zúčastní.

10. Zastupitelstva sborová byla málokde zvolena; proto nyní skoro ve všech sborech vykonávají shromáždění členů funkce dřívějších širších zástupitelstev. Budoucnost ukáže, jak se to osvědčí.

11. Z farářů církve naší odešli do výslužby od minulého synodu následující bratři: Dr. Ferd. Císař, superintendent a farář v Kloboukách. Myslíme, že není zapotřebí zvláště zde se zmiňovati obšírněji o veliké jeho práci kazatelské, spisovatelské, organizační, ani o jeho velikých darech, které mu Bůh dal a kterých užíval s velikou pilností k službě církve naší i k rozšíření království Božího v naší vlasti. Nejen každý člen synodu, nýbrž takřka každý jen poněkud uvědomělý Český Bratr zná tohoto muže a jeho práci. Již minulý synod ve své resoluci dal výraz uznání, vděčnosti a vážnosti, jaké tento dlouholetý služebník evangelia v naší církvi požívá. Přejeme mu, aby ještě z milosti Boží dlouhá léta těšil se zdravím a tak ještě v šedinách svých ovoce nesl.

Dále vzdal se práce své po více než 55leté službě farář Jos. Odstrčil v Rouštce, který po tak dlouhé, tiché práci zasloužil si odpočnutí a přejeme mu, aby ještě dlouho zachoval ho Bůh ve zdraví, aby tohoto odpočinku spokojeně užítí mohl. Konečně s lítostí připomínáme, že pro nemoc nucen byl odejiti r. 1922 na odpočinek farář L. B. Marek z Kr. Vinohrad; pracoval jako vikář, později jako diasporní kazatel, potom jako farář v Kšelicích a konečně na Vinohradech. Byl i literárně činný a ve své sborové práci byl všem znám svou zvláštní opravdovostí a svědomitostí. Stopy jeho práce na Vinohradech jsou patrné a církev ztrácí v něm jednoho z předních svých dělníků. Přejeme mu pomoci a milosti Boží, aby naplněn byl silou s hůry ke statečnému snášení svého kříže, a je-li tak Boží vůle, aby i zdraví jeho polepšeno bylo.

12. Dále zaznamenáváme následující úmrtí farářů: dne 22. července r. 1921 zemřel farář z Lozic, Fr. Odstrčil. Býval kazatelem v Uljaníku, později v Borovnici a Borové, potom v Prosetíně a na konec v Lozicích. Byl to muž veliké upřímnosti a horlivosti, přímý a pro církev Páně nadšený. Jeho práci také znovuzřízen byl kostel v malém sboru lozickém

a tak památka jeho v tomtéž sboru zůstane trvalou. Dále odešel po dlouhé práci bývalý senior poděbradského seniorátu a farář v Hronově, Josef Šára 26. ledna 1923. Víc než 50 let sloužil církvi Páně v tomto sboru horském, který sám zbudoval a zorganizoval. Pracoval s věností obdivuhodnou, uprostřed poměrů hmotných velmi těžkých, jsa znám svou tichostí, svou zbožností a stálou věností. Odešel uprostřed práce své za okolností, které nás zvláště dojmají a zármutkem naplňují. — Konečně připomínáme s bolestí odchod jednoho mladého služebníka evangelia, o kterém vzhledem k jeho obzvláště věrné práci říci musíme, že příliš záhy dle našeho mínění povolal jej Pán. Je to Lubomír Tardy, farář v Třebíči, který neočekávaně 3. ledna 1923 odešel a jehož odchod způsobil veliký zármutek sboru třebíčskému, který jej velice miloval a pro velikou a obětavou a neunavnou službu velice si ho vážil.

Z p e n s i o n o v a n ý c h bratří farářů odvolání byli smrtí býv. farář libštátský, Emanuel Havelka v stáří přes 80 let (zemř. 20. srpna 1921). On byl jeden z těch, jichž památka mezi těmi, kde pracoval, je požehnaná. Druhý pensista, který brzy po br. Havelkovi odešel, byl Ant. Lát, býv. farář v Lečicích (zemř. 27. dubna 1921), jenž vedle svého farářského povolání býval i správcem pensijního fondu farářského a znám byl všem jakožto upřímný člověk a svědomitý dělník. A třetí pensista farář, jenž odvolán byl z tohoto života časného, jest Jos. Martinek, býv. farář v Telecím, (zemř. 26. prosince 1921) který zůstavil po sobě trvalou památku, totiž sirotčinec chlapecký v Telecím. A tak i on, jsa mrtev, tímto dílem ještě dále mluví.

Nyní má církev naše celkem 9 farářů pensistů.

Z učitelů býv. círk. škol umřeli r. 1921: Frant. Novák z Písk. Lhoty, Václ. Hájek z Nebužel, a r. 1922 Josef Baštecký, býv. učitel v Libiši.

Činnost sborová a náboženský i mravní život údů.

Dnes nelze hleděti na sbor pouze jako na organizaci k vůli opatření služeb Božích a jiných služebností církevních, nýbrž jako na pracovní organizaci učedníků Kristových pro uskutečnění cílů evangelia Kristova. A to se musí projevovati různými způsoby činnosti sborové.

1. Přední pak část této činnosti jsou společná shromáždění bohoslužebná, která jsou i prostředkem náboženského života i jeho důležitým projevem. Zprávy konseniorů o těchto shromážděních týkají se hlavně návštěvy jich, ale třeba jest si také uvědomiti, jaké jsou tyto bohoslužby, to jest, jaké jsou hodnoty. Na to naráží jeden konsenior, když píše o úpadku návštěvy, že příčina toho není jen úpadek

života náboženského nebo lhostejnost náboženská, nýbrž někdy i nedostatek vážné práce sborových činitelů. Jeden bratr pak z jeho seniorátu sám se obviňuje, že jsa zemdlen stářím, nevyhovuje posluchačům. Naše bohoslužby sestávají z kázání, modliteb a zpěvů. Ale jest otázka, jak se káže, jak a jaké se konají modlitby a jaký jest zpěv. Všecko to je důležité. Neboť kázání není a nemá být všechno. Mají to býti služby Boží společné, veřejné, a ne pouze náboženské přednášky. A potřebovali bychom si zjistiti, a to jednak zkušenostmi kon-seniorů, jednak i vzdělaných, vážných a pobožných starších neb jiných údů naší církve, jaký dojem na ně kde činí kázání, modlitby a zpěvy. Je to takové, aby to zaujalo mysl člověka, může se to dotknouti jeho duše, probuditi svědomí, povznést ducha, potěšiti srdce, zvýšit a prohloubit zbožnost? Je to takové, aby člověk, ne zcela mrtvý pro věci náboženské, rád se zúčastňoval shromáždění bohoslužebných? Jistě že i jedna z příčin poklesu návštěv služeb Božích spočívá právě v této stránce.

Vedle bohoslužeb nedělních konají se po mnohých sborech jiná shromáždění, totiž biblické hodiny, katechisace po vesnicích, občas modlitební hodiny. Taková shromáždění jsou menší, intimnější, vřelejší a jsou zaváděna ve velmi četných sborech. Ale zde překáží tomu to, že není vhodných místností. V této věci upozorňujeme na svůj příspěp, zaslaný bratřím farářům počátkem roku 1923.

Při zprávě o shromážděních chrámových a jiných připomínáme potřebu tak živě citěnou a projevenou, abychom měli novou agendu pro služby Boží i jiné výkony. Komitét pro jednotu bohoslužeb k této práci posud se nedostal jednak pro práci se zpěvníkem, jednak proto, že někteří mladší moravští bratři faráři oznámili nám, že takovou agendu připravují. Na jejich sdělení o této věci odpověděli jsme, že se z toho těšíme, ale že bude potřebí předložiti ji ke schválení synodu a to prostřednictvím synodního výboru. Posud však nám tato práce nebyla dodána. My pak soudíme, že by se jí měla věnovati velice svědomitá péče a k práci té užiti zkušeností, radů a modliteb celé křesťanské církve. Kostelní zpěvník, tak potřebný a netrpělivě čekáný, jest v tisku a co toto píšeme, jest více nežli z polovice vytištěn. Zdali bude hotov k času sezení synodního, nemůžeme nyní zajistiti.

2. Jedním ze základů dobrého a úspěšného kázání i vyučování jest pastore. Ona ovšem má sama o sobě veliký význam pro získání a utvrzení duší v cestě Boží. Jak se koná u nás, nemáme výslovných zpráv. Ale soudíce dle svých zkušeností a z fakta velké zaměstnanosti farářů činností vyučovací, myslíme, že se v této věci mnoho neděje. Ale bude potřebí i ji obnoviti. A když nemůže farář sám, potřebí zde hledati pomocníků, jako v jiných oborech činnosti sborové. S tím souvisí i kázeň. Snaha po ní utichla, ale soudíme, že

poměry samy nás k ní donutí. Jest to věc nesnadná, zvláště ve větších sborech, a potřebí k ní veliké vážnosti, horlivosti, mravní síly a moudrosti. A musí o ní být přesvědčen a ji chtít nejen farář, nýbrž i starší. Konference starších měly by se tímto thematem zabývat.

3. K činnosti sborové patří dále náboženská výchova mládeže. O té však jest podána zpráva ve zvláštním oddílu. Jen tolik zde podotýkáme, že tato stránka sborové práce bývá zhusta považována za věc týkající se pouze faráře. Radujeme se však z toho, že v práci té vypomáhají již mnozí jiní.

4. Ve sborech našich začíná se zvyšovati vědomí o povinnostech činnosti sociální. To pak není jenom péče o ty, kteří pro různé příčiny jsou v hmotné nouzi, nemajíce co jísti a snad čím se odívati. Ve většině sborů venkovských sami údové sboru o takové chudé soukromě pečují anebo aspoň jim dary dávají. Mimo to na venkově je málo těch, kteří by to tak velice potřebovali a ještě méně těch, kteří by se na sbor o pomoc obrátiti musili, proto není tam tato práce posud zorganizována. Jinak je to v městech. Zde už pro potřeby těchto chudých je nutno míti jistou organizaci. Ale při sociální péči nejedná se jenom o nasycení hladových anebo odění nahých, zvláště dětí, nýbrž také o jiné potřeby bratří a sester. Jsou tu děti na zdraví nebo mravně ohrožené, jsou tu lidé bezradní, v různých nesnázích, nezaměstnanosti, v rodinném neštěstí, nemoci, a takoví jsou i na venkově. Jsou tu sirotci, lidé opuštění, bez přátel, třeba ne hladovící. A sociální péče týká se všeho toho. A jistě i k této práci je církev povolána. Neboť nemilujeme jazykem a slovem, ale skutkem a pravdou. Tato práce je v začátcích v městech a to v slabých začátcích, ale je jí potřebí všude a její rozšíření a rozvinutí nejenom by znamenalo část uskutečnění ideí evangelia Kristova, nýbrž pomáhalo by i plniti naše chrámy.

Všeobecná církevní péče sociální jsou také i naše sirotčince a diakonie. Sirotčinců je 7: dva z nich v Telecím a v Krabčicích náleží Evangelické společnosti; sirotčinec v Táboře, Čáslavi a Humpolci patří tamějším sborům, a sirotčince v Noslavi a na Vsetíně náleží příslušným seniorátům. O sirotčincích těchto nemá synodní výbor žádné zvláštní zprávy, ale doufá a věří, že jakož je to práce velmi důležitá, tak že se koná s velikou věrností a svědomitostí. Rovněž diakonie českobratrská je zvláštní samostatný spolek, který však zasluhuje pozornosti a podpory našich sborů.

5. V jiných církvích jest i pravidelnou částkou činnosti sborové zájem a pomoc v misií zahraniční. U nás jen na některých místech a občas konají se přednášky misionářů cizích a sbírky pro ně. Sluší se, aby i zde naše sbory o tuto činnost více se zajímaly. O to je chudší náš církevní a sborový život. Neboť církev žije nejenom tím, co bere, nýbrž i tím, co dává. Jestliže jednotlivec dle Kristova slova a při-

kladu má sloužit, tedy i celá církev má sloužit, čili dávat. To je právě ona práce sociální, misijní a evangelizační.

6. Ke zdárnému životu sborovému patří i dobré hospodářství. Po této stránce dle zprávy konseniorů stojí si naše sbory celkem dosti dobře, aspoň potud, že nemají nyní z velké části žádných dluhů, leč sbory nové, které podnikly nějaké stavby, anebo ty ze starých sborů, jichž staršovstva, částečně pro nedbalost a neochotu svých údů, v době posledních let války a v prvních létech poválečných dluhů svých nezaplatila, ačkoliv tak snadno mohla učinit. V četných sborech však potřebují opravit své církevní budovy, což ovšem jest náklad nemalý. Některé horlivější již tak učinily. Staršovstva naše spravují sbory po stránce hospodářské věrně a poctivě. Ovšem připomenouti se musí, že cílem hospodaření jejich není, aby sborové výlohy byly co nejmenší, nýbrž aby příjmy sborů byly co největší, tak aby práce sborová netrpěla nedostatkem prostředků a mohla se řádně vyvinouti. Systém placení sborových příspěvků ve většině sborů venkovských jest, že se ukládá členům platiti jisté procento daní. Jenom v některých sborech odhaduje se příjem členů a dle toho určuje se jejich příspěvek a někde docela nechává se i na dobré vůli členů, jenom že se jim asi naznačí, čím by dle svých příjmů měli na církev přispívat.

Upozorňujeme v této věci na přípis svůj staršovstvům zasláný na počátku tohoto roku.

7. Život náboženský a mravní. Jeho základ jest zbožnost; chceme mít členy, kteří mají nejen náboženský zájem nebo jak se nyní často říká, jsou nábožensky založeni, nýbrž potřebujeme zbožných lidí, kteří by se Boha báli, v Něho doufali, v Krista věřili, svou naději v Něho skládali, Jemu se oddávali. O zbožnosti podati zprávu ovšem není lehké. Ale zbožnost projevuje se jednak v soukromé a rodinné modlitbě, jednak ve svěcení dne Páně a účastenství na společných bohoslužbách v neděli.

V našich rodinách bývaly rodinné pobožnosti pravidlem. Soukromá modlitba i společná modlitba každodenní. Děti byly pilně k modlitbě vedeny. V neděli, když nemohly do kostela, bral otec nebo matka Bibli, kancionál i modlitby. A jak je to teď? Zprávy konseniorů zmiňují se sice o náboženském a mravním životě, ale málo se zmiňují výslovně o zbožnosti členů, o domácích, soukromých pobožnostech. V některé zprávě píše se, že náboženský život upadl, nebo že je dosti náboženské vlažnosti; že je potřebí zvýšení náboženského citu nebo náboženské vroucnosti, anebo že se zanedbává rodinná a náboženská výchova dětí. Ve dvou zprávách je učiněno sdělení o dvou sborech, že v každém z nich 25 rodin zavedlo domácí pobožnost, ovšem jeden z těchto sborů sestává úplně z nově přistouplých členů a druhý má většinu nových. Ale také sděluje jeden konsenior o jednom a to velmi

čilém novém sboru, že pobožností domácích takřka není. Jeden konsenior však o svém seniorátě píše výslovně toto: „Náboženský život není pěstován náležitou měrou doma v rodinách. Písmáci a zpěváci vždy více vymírají se starými členy a v mladém pokolení nedorůstá náhrada. Pravidelné domácí pobožnosti jsou již jen řídkou výjimkou.“ A jiný podává tuto zprávu: „Klesáme nábožensky, světáctví ovládá většinu našich údů, jmenovitě mládež, — mnozí pohrdají věcmi Božími.“ Jen z jednoho sboru — píše tentýž konsenior — přichází zvěst blahá, že se tam jeví snaha, řídit se heslem: „Já a dům můj sloužiti budeme Hospodinu.“ A tak z těchto zpráv i z mlčení konseniorů zdá se vysvitati, že konání domácí pobožnosti je velmi řídké, že Písmo se málo čte, společné modlitby jen výmínečně se konají, pobožné zpěvy nezaznívají v domech našich a že i soukromá modlitba jednotlivců mizí, ano vedení dětí k modlitbě zdá se býti víc a více zanedbáváno. To je zjev vážný, který ukazuje opravdu na vlašnost zbožnosti a který je jedním z hlavních příčin slabosti duchovní a církevní. Jací budou ti, kteří ani v mládí svém k modlitbě nebyli vedeni a vyrostli bez vřelého a upřímného náboženského ovzduší? Než přes tyto zprávy truchlivé jsou i zprávy radostné a dávají naději do budoucnosti, že ačkoliv jest úpadek, není to zahynutí pobožnosti. I zde platí slova: „Neumřelať, ale spí!“

8. S pobožností soukromou souvisí také svěcení dne Páně a návštěva kostelních shromáždění. Zprávy konseniorů o tom jsou již určitější. Citujeme některé: „Odnikud se nehlásí, že by návštěva stoupala; jest průměrem prostřední, jen místy uspokojivá (čáslavský seniorát).“ Poděbradský konsenior píše: „Ze všech sborů to zní, že návštěva chrámová by mohla býti lepší.“ Z chrudimského seniorátu: „V jednom sboru vůbec nenastal pokles návštěvy“; o jiných se praví, že je návštěva dobrá a výslovně se jmenují sbory městské. V podřipském seniorátě jest v 5 sborech slabá, v jednom a to nemalém sboru klesá až na 10 účastníků. Ve dvou, ač je slabá, stoupá a ve 4 městských sborech je slušná, až dobrá. Poličský konsenior referuje o jednom sboru, že je návštěva krásná, o jiném, že je uspokojivá, ale jinde slabá; a opět jinde, že je pěkná, dokud měli kazatele z Ameriky. V pražském seniorátu o jediném sboru se praví, že je návštěva slabá a že by se mělo sídlo sboru přeložiti do okresního města, kdežto o jiných sborech se píše, že návštěva je více nebo méně uspokojivá a o jednom, že je velmi dobrá. V král. hradeckém seniorátě jest v jednom sboru návštěva velmi dobrá, v jednom slabá, ve většině sborů uspokojivá a obstojná. V německo-brodském seniorátě jest zpráva jen o některých sborech ve věci návštěvy, a to tam, kde je návštěva uspokojivá. Ze seniorátu novoměstského se sděluje: „Nejnedbalejší v návštěvě služeb B. jsou právě ti, kteří svým chrámům bydlí nejblíže a do jejichž domácnosti přímo zapadá zpěv

kostelní.“ Hojné jsou návštěvy o výročních svátcích. Zato brněnský konsenior píše: „Návštěva služeb Božích jest dobrá, ve většině sborů velmi dobrá.“ Vsetínský konsenior píše: „U nás jako by ty naše krásné, prostorné chrámy byly vystavěny toliko pro výroční svátky; v obyčejné neděle přichází tak asi desátý díl těch, kteří by přijít měli.“ Ale jeden farář z diaspory slovácké sděluje: „My, kteří ještě nikde vlastní místnosti nemáme, jsme spokojeni... Tak pozorných posluchačů, jako na Slovácku mám, jsem neměl ve sboru, kde jsem dříve byl, ač i zde stav sboru toho nebyl nejhorší.“ Moravsko-slezský konsenior: „Návštěva shromáždění je slušná a časem velmi slušná, jen ze tří sborů jsou nářky na úpadek. Největší procento návštěvníků tvoří ženy.“ Čáslavský konsenior pak praví, že po této stránce jsou poměry ve sborech městských příznivější, nežli ve venkovských. Synodní výbor soudí, že to platí i o jiných seniorátech. I sbory nově zřízené vykazují zatím návštěvu dobrou. Ale není pochybnosti o tom, že jsou všude mnohé naše rodiny, jichž členové do shromáždění vůbec nechodí, anebo jen snad o svátcích. Účastenství při sv. Večeři Páně jest na některých místech dobré, ale většinou klesá.

Příčiny upadající návštěvy uvádějí se: rozptýlenost sboru, plní práce, politické a stavovské schůze, spolkové slavnosti, zejména „Sokola“ a „Tělocvičných jednot“.

Z těchto zevnějších příčin o pomíjení služeb Božích dle našeho soudu nejpovážlivější je odvádění našich lidí, zvláště mládeže a to mládeže i školní, na různé ty slavnosti, cvičení a veselice, které se velmi rozmohly a považují se za věc sloužící povznesení a vzdělání lidu. Ale nelze pochybovati o tom, že nejenom odvádějí od vážnějšího svěcení neděle, nýbrž působí k zpovrhnutí duchovnímu, k zničení náboženského citu a zásad a k veliké mravní škodě naší mládeže. Konsenior čáslavský praví: „Mládež je v ovzduší povrchnosti, ve shonu po blahožití a od těch, kteří by ji měli první vésti, je srážena, takže propadá snadněji vlivu světa. V nemalé míře i tělocvičné spolky se přičiňují, aby se rozbíhala, církvi odcizovala a chátala.“ A dospělí lidé, rodiče, nijak tomu nebrání, nýbrž to i podporují. V těchto spolcích jsou jistě i mnozí členové ano i funkcionáři, kteří patří k naší církvi. Ti by měli více o této stránce národních veselí a slavností přemýšleti a uvážiti, k jakým mravním koncům vedou, a snažiti se, kde mohou a kde mají vliv, tomuto způsobu činnosti oněch spolků brániti. V naší republice nejenom spolky, nýbrž i zákony, veřejné úřady i školy využívají neděle k svým účelům a tak takřka úmyslně usilují o to, aby nebyla neděle dnem posvátným, věnovaným vyšším náboženským cílům, nýbrž jedině cílům zemským, hlavně zábavě. Nevědí, co činí. Zdali tímto způsobem vyrostě nám pokolení jakého potřebujeme, statečné k povinnosti, mravně silné a odolné vůči zlu a pokušení? O tom ani nemluvíme, jak tímto způsobem ubíjí se náboženský smysl a zájem.

Než příčiny zevnější, kterými trpí návštěva kostela, nejsou ani jediné, ani hlavní. Jsou vnitřní, v nás a v naší církvi. Nemají i naše bohoslužby jisté nedostatky a není příčinou malé návštěvy i upadající pobožnost všech nás? Pravda jest, že tento zjev pokleslé návštěvy kostela není jen u nás, nýbrž všude a to hlavně v evangelických církvích. U nás naopak vedle sborů s návštěvou pokleslou, jsou sbory s návštěvou vzrůstající a některé s návštěvou velmi hojnou. Jest pak příznačno, že úbytek návštěvy není u nás na všech místech a zejména, že není stejný ani tam, kde jsou poměry zevnější stejné. I venkovské sbory vykazují někde špatnou, někde dobrou návštěvu. Proč na př. někde právě ti nejbližší chrámu bydlící se nejméně účastní? Z toho je patrné, že často jsou příčiny rázu místního a neleží na zevnějších okolnostech, nýbrž ve sboru samém. A proto je potřebí těmito vnitřními příčinami se zabývati, je zjišťovati a nápravu hledati.

9. Ukázkou náboženského života a církevního zájmu je také čtení náboženské literatury. O tom zmiňují se jen dvě zprávy konseniorské a to jen povšechně, bez jakýchkoli dat. Z moravsko-slezského seniorátu se sděluje, že se průměrně tam hojně čte, ale méně kupuje, knih a časopisů. V Olomouci je zvláštní odbor sborový pro šíření literatury československé. Avšak jsou v obvodu tohoto seniorátu někde nevzdělané úhory. Z poděbradského seniorátu sděluje se stesk, že našich časopisů je příliš mnoho a zároveň, že konference starších projednává návrh na vydávání seniorátního Věstníku, který by sloužil celé církvi. Nynější kalendář jest prý suchopárny a potřebuje více soli. Jinak se čte dost hojně, zvláště v zimě.

10. Mravní stav. Dle zpráv konseniorů přibývá rozvrácených manželství a rozluk, které dříve bývaly mezi našimi lidmi vzácné. To částečně zavinuje nový zákon, který rozluky příliš usnadňuje. Považujeme jej za škodlivý. Kde takové zákony už dlouho jsou v platnosti, ozývají se stále více hlasy po ztížení rozluky. Má to zpětný vliv na lehkomyslné uzavírání manželství. Při našich oddávkách slibují si snoubenci manželství až do smrti. Třeba jest toto zvláště zdůrazňovati a také i v kázáních o celé této otázce občas promluvíti. Jinak rodinný život dle zpráv konseniorů jest přece u našich údů průměrně na vyšší úrovni nežli jinde. Ano dle jedné zprávy jsou posud časté zjevy krásného rodinného života a mravní čistoty. Ale mizení náboženského ducha z rodin, který tuto vyšší úroveň udržoval, může znamenati pád pod obecnou úroveň. Již nyní i u nás vyskytuje se leckde laxní názor na manželství a s tím související laxní život. Jsou tu už temné stíny; někde jest příliš veliké procento porodů nemanželských a na druhé straně zase ubývání porodů. Vyskytují se stížnosti na pokleslou kázeň rodinnou, což vše jsou ukázky odsvětvení rodiny od ducha náboženského.

V příčině obcování našich údů mezi ostatními lidmi znějí zprávy vesměs v ten smysl, že stojí na vyšší úrovni, ač také z jednotlivých sborů se ozývají hlasy, že jsou naši lidé jako jiní. Chrudimský konsenior však píše: „Cím více člověk poznává okolí a nahlíží v jeho životní běh, rád s povděkem k Pánu vidí, že evangelium Páně je posud mocí ke spasení. Ze zvláště v zámožných kruzích jest patrna tendence nelišiti se ve způsobech života od okolí a jeho mravy se řídit, to jest, žel, pravda. Ale ve svém jádru náš lid v duchovním ohledu i v mravnosti stojí nad svým okolím.“ Tento úsudek, myslíme, může se považovat za platný pro celek naší církve. Ale je otázka, jaké bude budoucí pokolení? My máme v té věci přes všechny smutné zjevy naději dobrou a věříme, že i zde moc evangelia, které přese všechno jest živo uprostřed nás, zachrání naši budoucnost. Tuto naději potvrzuje zpráva jednoho moravského konseniora, který praví i o venkovských sborech: „Nelze-li mluvit ještě o probuzených sborech, je možno právem mluvit o kádru horlivých mužů a žen v němž se poznenáhlu krystalisuje jádro sboru a jimž jde o to, aby náboženskou netečnost zlomili a sbor k novému životu probudili.“

11. V ohledu účinnosti pro sborové potřeby i pro účely celocírkevní anebo pro věci lásky křesťanské, jsou zprávy konseniorů v celku povzbuzující. Jsou ovšem i zjevy velmi ubohé a nízké neochoty. Jest také otázka, zdali příspěvky členů našich a jejich dary i sbírky odpovídají jejich poměrům majetkovým a také nynější ceně našich peněz, a zdali jsou aspoň o tolikrát větší, nežli před válkou, o kolik klesla cena peněz. Když tu byl br. farář Václav Vaněk z Ameriky a viděl, jaké příspěvky a dary platí naši údové na církevní věci, byl udiven jejich poměrnou nepatrností a měl pro naši účinnost slova velmi ostrá. Jest jistě u některých sborů pokrok v této příčině a jest potěšitelná zpráva, že naši údové většinou platí své příspěvky sborové ochotně; ale jsou tu i takové výjimky, že někde hrozí vystoupením z církve k vůli zvýšení příspěvků o několik korun. Sborové příspěvky, kde se platí na základě daní, činí od 70% až do 500 i 600%. Zpravidla pak nestěžují si ti, kteří mají platit nejvyšší procento. Dobročinnost na obecné účely církevní jest různá, jednak dle sborů a jednak dle faráře, který ji odporučí. Nejštědřeji dávají se dary na účely humanitní, na př. na sirotky nebo na hladovějící v Rusku, na které činila sbírka kostelní po sborech našich kol 40.000 Kč (kdežto na sbor, který stavěl modlitebnu činila něco přes 10.000 Kč). V celku soudíme, že právě probuzení finanční v naší církvi, jehož potřebu vytkl nám přítel náš Dr. Good z Ameriky, se ještě nedostavilo.

Výchova.

1. Bohoslovci. Na evangelické fakultě Husově bylo v r. 1921—22 zapsáno 13 řádných posluchačů, kteří vykonali maturitu z gymnasií a 6 mimořádných s jiným středoškolským vzděláním. Všichni tito měli úmysl věnovati se službě církevní v československé církvi evangelické. R. 1922—23 bylo prvních studentů 14 a druhých 5. Jména jejich, pokud jsou v letním semestru na fakultě zapsáni, jsou tato: V prvním roce studijním jsou řádnými posluchači: Potměšil Bohumil ze Žižkova, Skalák Bohumil ze Vsetína, Smetánka Bohumil z Bukoviny u Čáslavi, Závodský Josef z Brna, Nováková Růžena z Velimi. Mimořádní: Blecha Ladislav z Prahy, Pellár Ladislav z Krušemburku, Zelený Eugen z Luhačovic. V druhém roce studijním jsou posluchači řádní: Dus Jan z Plzně, Jeschke Josef z Kutné Hory, Sochor Jaroslav ze Šonova, Souček Josef z Prahy, Vejnar Jan z Králové Dvora, Verner Antonín z Peček; mimořádní: Kadlec Otakar z Proseče, Tregler Alois z Loun. V třetím roce jsou řádní: Hájek Viktor z Miroslavi, Hromádka Bohuslav z Hodslavic. Ve čtvrtém roce řádní: Jehlička Vladimír z Vinohrad. Absolvováno má: Říčan Rudolf z Hovězího. Vedle toho zapsáni jsou na fakultě někteří studenti, kteří jsou řádnými posluchači na filosofické fakultě a neprohlásili, že se určitě chtějí věnovati církevní službě. Dále v r. 1921—22 byli v Basileji, Paříži a v Halle po 1 bohoslovec a ve Skotsku 2. Nyní v r. 1922—23 jest František Dobiáš z Velimi, ze 3. roku, v Basileji, Jiří Šimůnek, ze 4. roku, v Halle, Jan Vejnar, ze 4. roku, v Glasgowě, Vladimír Pokorný z Brna, ze 4. roku, v Aberdeenu. V Americe na presbyterni koleji v Princetonu jest Jan Kulík z Hodslavic ve 4. roce studijním a Karel Pavlinec z Brna ve 2. roce. Dle informací z fakulty Husovy, částečně i dle vlastní známosti, má synodní výbor dobrou naději, že tito mladí mužové budou věrní a způsobí služebníci Evangelia.

Vědeckou i praktickou zkoušku bohosloveckou vykonal v r. 1921—22 Vladimír Chvátal ze Žižkova. Ke zkoušce vědecké přihlásili se pak letos Vladimír Šabacký z Herálce a Antonín Kratochvíl z Humpolce. Dále byl ke zkoušce bohoslovecké synodním výborem připuštěn na základě § 59., odst. 3. církv. zřiz. Josef Kolman ze Zahrádky (sbor Horní Dubenky), který vychován byv ve škole diakonské, působil jakožto diakon více než po 5 let a dosáhl 30. roku věku svého; má také i maturitní zkoušku učitelskou.

Ze seznamu studujících bohosloví na fakultě vysvítá, že mezi nimi jest i jedna studentka. Círk. zřízení nepraví o tom ničeho, zda-li i žena může býti povolána k nějaké kazatelské církevní službě čili ne. Ovšem dosavadní tradice tomu brání. Ale jest na synodu, aby rozhodl, zda-li může či nemůže žena k takovéto službě býti po-

volána. Synodní výbor soudí, že k vyučování náboženství a k ustanovení za řádnou katechetku na školách obecných, po případě středních dívčích, připuštěna býti může.

O hmotné zaopatření nemajetných studujících bohosloví pečoval synodní výbor, který k tomu si vyžádal pomoc některých bratří v Praze, kteří vytvořili zvláštní výbor, nazvaný „Bohoslovecká Domovina“. Mimo prof. Dra F. Hrejsu, předsedu Domoviny a seniora J. Součka, jako zástupce synodního výboru, působí v této práci br. Dr. V. Šimek, jeho choť Božena Šimková, sestra Růžena Jiskrová a A. Straková. Tato Domovina, zvláště sestry v ní pracující, pečovala o studenty s velikou horlivostí a obětavostí, obstarávala a upravovala jim byty, dávala pravidelné podpory z prostředků, které synodní výbor ze sbírek a jiných pramenů byl jim poskytl, i z peněz, jež sama sebrala. Celkem vydala Domovina v r. 1921—22 Kč 20.391.— a v r. 1922—23 až do konce března Kč 14.479.—. Synodní výbor také vděčen jest za to, že některé naše rodiny zvaly studenty občas k sobě do svého středu a vyslovuje přání, aby se tak dalo od většího počtu rodin, tak aby styk našich bohoslovců s našimi členy v Praze byl vřelejší.

2. Evangelická fakulta Husova obdržela konečně počátkem r. 1923 od ministerstva školství schválení svého řádu zkušebního a promočního. Dle tohoto řádu budou bohoslovci konati zkoušku vědeckou ve dvou částech; první mohou konati již po čtvrtém semestru a druhou po osmém, ovšem s podmínkou, že byli posluchači řádnými a že aspoň čtyři semestry studovali na fakultě Husově. Kdo vykoná tuto zkoušku s prospěchem, bude prohlášen bakalářem theologie.

Dle řádu pro českobratrské kazatele, přijatého na prvním synodu r. 1921 uznává naše církev tuto zkoušku fakultní za první zkoušku bohosloveckou. Církev sama, dle tohoto svého řádu může kandidáty své také zkoušeti, zvláště takové, které fakulta podle svého řádu zkoušeti nemůže (na př. mimořádné posluchače). Ale náš zkušební řád potřebuje ještě doplnění a sice v tom, jak a z jakých předmětů má se zkoušeti. Dále soudí synodní výbor, že jest radno poněkud uvolniti požadavek maturitního vysvědčení ze střední školy a sice tak, aby synodní výbor mohl v případech vyjimečných připustiti ke zkoušce i ty studující bohosloví, kteří jako mimořádní posluchači fakultu bohosloveckou absolvovali i střední školu s prospěchem vychodili, avšak maturitní zkoušce se nepodrobili. Poukazujeme v této věci na návrh synodního výboru.

3. Diakoní (jáhni). Kurs, neboli škola pro výchovu jáhnů, který roku 1921 byl zahájen, byl uzavřen koncem r. 1922. Všichni účastníci jáhenské školy byli vydržováni z prostředků, jež synodním výborem byly jednak z darů cizích, jednak ze státní dotace na to věnovány. Správcem kursu byl nejprve br. farář Krista Lanštlák ze Žižkova a druhý rok prof. Dr. Josef

Hromádka. Zvláštní přednášky konali pro jáhny tito bratři: prof. Dr. F. Hrejsa, Dr. J. Hromádka, farář Stan. Čapek, Frant. Bednář, vikář Alois Bílý, univ. knihovník Dr. Jindř. Hrozný, učitel br. Kučera a zpěvu učil prof. J. Urbanec. Zkoušku jáhenskou pak vykonali ve dnech 24. a 25. ledna 1923 tito bratři: Bohuslav Černík ze Vřetenic u Teplic, Alois Erlich z Vranic u Benešova, Josef Macek ze Šonova, Vilém Martínek ze Strmilova, Adam Pindor z Rakovce u Těšina, Ludvík Růžička z Loun a Miroslav Zástěra ze Svatouchu. Po podepsání příslušných reversů obdrželi vysvědčení, v němž byli prohlášeni způsobilí k vyučování náboženství na obecných a občanských školách; a přislíbeno jim, že po nejméně roční praktické službě a po dosažení 24. roku věku svého, po případě po dodatečné zkoušce, mohou býti volitelnými za řádné jáhny dle § 37. církv. zřiz. Ke konání kázání potřebují nyní ještě zvláštního dovolení od synodního výboru dle § 101. 2. církv. zřiz. O to žádati má farář, v jehož sboru a pod jehož zodpovědností pracují. Synodní výbor i zde upozorňuje, že pojmenování kazatel přísluší jen řádně způsobilým a ordinovaným bohoslovcům. Škola jáhenská přenesena byla od 1. ledna 1923 z Prahy do Olomouce a nazývá se nyní Misijní škola. V Olomouci totiž, pomocí daru amerického, získaného Drem Václavem Losou, zakoupila Misijní Jednota dům, v němž škola jest umístěna a chovanci její jsou ubytováni a stravováni. Seznalo se totiž během dvou let trvání kursu v Praze, že výchově těchto pomocných pracovníků církevních neprospěvalo dobře, že bydlili v různých bytech, často ne dosti vhodných, a že postrádali jednotného a stálého vedení. A byly ještě jiné závady onoho kursu v Praze. Proto synodní výbor souhlasil s tím, aby tato práce do Olomouce byla přeložena a Misijní Jednota o ní se starala, když se podrobí ustanovením řádu pro výchovu jáhnů na minulém synodu přijatého. Synodní výbor pak se zavázal přispívati pro příští rok na každého žáka této školy 300 Kč měsíčně a poskytl mimořádnou subvenci 5000 Kč z peněz, které na tuto práci ještě měl.

Kuratorium jáhenské sestává nyní jednak ze členů synodním výborem jmenovaných a jednak Misijní Jednotou volených. Jsou to senior Josef Souček, Dr. Ferd. Hrejsa a Ferd. Kavka za synodní výbor, a Fr. Prudký, Václav Pokorný, Pavel Nešpor z Prostějova, Jan Esteřák, Eduard Šolc a Dr. Josef Blažek za Jednotu Misijní. Správcem školy jest dnes prozatím br. farář J. A. Kohout z Ameriky. Přednášky konají bratři: farář Frant. Prudký, Pavel Nešpor, farář J. A. Kohout, ředitel gymnasia Hřivna, kazatel Freitinger, br. učitel Kaiser, br. prof. Kratina, prof. Dohnal, br. plukovní lékař Dr. J. Blažek, J. Jégl. Kuchyni řídí sestra Němcová za dozoru některých sester ze sboru olomouckého.

Jest tedy tato škola školou Jednoty Misijní, která je majitelkou domu a církev zastoupena je pouze v kuratoriu. A tu

je potřebí, aby vzhledem k tomu, jakož i k jiným pracem, jež Misijní Jednota koná, byl zjednáán jakýsi pevný a určitý poměr mezi ní a církví a to nejlépe tím, když by se Misijní Jednota postavila pod dozor celé církve, čemuž i výbor tohoto spolku nakloněn jest. Může si zachovat svou zvláštní osobnost a svobodu, ale přece příslušnou změnou stanov svých mohl by výbor sestávat i vedle členů volených spolkem i ze zástupců církví jmenovaných; dále výbor tento i celá Jednota mohla by býti zodpovědná církvi, totiž synodu, kterému by podávala každoroční zprávy o své činnosti a účty ze svého hospodaření, a synod by měl právo jednak dáti veto usnesením spolku nebo zastaviti činnost výboru. I dohled na výchovu musil by býti zaručen církvi. Poukazujeme v této věci na návrh synodního výboru.

Jáhni i po řádném zvolení nemohou býti dle našeho zřízení ordinováni, leč by po pětileté praksi a po dosažení aspoň 30. roku se podrobili zvláštní zkoušce bohoslovecké; ale vzhledem k nedostatku řádně vzdělaných kazatelů, který asi ještě dlouhou dobu potrvá, bude s jistotou pravděpodobnosti potřebí uděliti i těmto pracovníkům svolení k vykonávání svátostí, po případě i oddavek. Za jakých podmínek by se to státi mohlo, ukáže budoucnost a zkušenost; zdali jenom tehdy, když by byli zvoleni za starší církevní anebo zdali bude potřebí bez této podmínky jim svolení dát, není nám zcela ještě jasno, ale synod měl by se vyjádřiti, zdali by přípustno bylo v případě nouzeřádných bohoslovců k tomu přikročiti, a po případě dáti synodnímu výboru svolení k tomu.

V příčině služného jáhnů připomíná synodní výbor, že ovšem sbory, které je povolají, mají povinnost o jejich plat se starati, tak jako když volají jiné služebníky evangelia.

4. O učitelském ústavě v Čáslavi, této bývalé jediné střední naší škole, podává předseda kuratoria Dr. Fr. Kozák zvláštní zprávu. My zde k doplňku jejímu poznamenáváme toto: minulý synod uložil synodnímu výboru a správě býv. superintendence reform. v Čechách, aby bez prodlení vešly ve vyjednávání se zemskou školní radou a ministerstvem školství za účelem dokončení smlouvy o postátnění ústavu čáslavského. Toto vyjednávání začalo r. 1919. Kuratorium ústavu žádalo při sestátnění, aby stát platil nájemného ročně 15.000 Kč se vším inventářem, ale s podmínkou, že bude stát platit veškeré daně. Nájem měl trvati nevypověditelně 12 let a učitelé ústavu měli býti převzati státem. Ministerstvo svolilo k nájemnému 15.000 Kč, ale daně platiti měla církev. Smlouva nájemní měla býti nevypověditelna církvi. Inventář měl se dáti státu zdarma k užívání a v případě zrušení ústavu měl býti odveden v tom stavu, v jakém právě bude, bez náhrady. Později ministerstvo povolilo sice zvýšení činže na 23.000 Kč, ale ostatní podmínky zůstaly stejné. Synodní výbor, který již před minulým synodem spolu s drem Kozákem u mini-

sterstva, t. j. u úředníků ministerstva školství v této věci intervenoval, nyní po synodu snažil se opravdu věc tuto k ukončení přivést. Nemohl přistoupiti na podmínky smlouvy, které ministerstvo kladlo. Ze strany učitelů ústavu byl činěn nátlak, aby se na podmínky přistoupilo a výboru synodnímu byly činěny výtky, že tomu brání a nedbá na učitele, kteří nepřevzetím ústavu jsou hmotně poškozovali. Pravda však byla, že v dotyčné navrhované smlouvě nebylo převzetí učitelů vůbec zajištěno a zájmy církve byly by těžce poškozeny. Neboť budova byla by vydána státu na vždy za nájemné malé, jakož i všechny pomůcky jemu zadarmo dány. Synodní výbor proto se snažil, aby smlouva byla pro církev slušnější a spravedlivější. Byla to práce trpká a nepříjemná. Bylo potřebí četných návštěv u referentů ministerstva školství a zdálo se, že je všechno marné. I ministr Šusta marně byl žádán o příznivější podmínky. Nechal to úředníkům. Synodní výbor zvláštěními přípisy obrátil se na kancelář prezidentovu i na presidenta i na ministra školství, a teprve ministr Šrobár po osobních návštěvách a ústním i písemným výkladem prozkoumal celou věc blíže a uznal, že navrhovaná smlouva byla by pro církev naší křivdou. Na to podmínky smlouvy byly zmírněny a přijatelnými učiněny a sice v tom, že nájemná smlouva byla vzájemně vypověditelna na půl roku, že inventář budovy nebyl zcela vydán státu k užívání, nýbrž že činže 23.000 Kč počítána jest i za užívání budovy i za užívání inventáře, takže část tohoto obnosu počítati se musí na úrok a umořování kapitálu, ležícího v inventáři. Dále bylo výslovně zaručeno smlouvou, že učitelé ústavu budou převzati do státních služeb, že stát vydrží ústav už od 1. ledna 1921 a že i náklad na platy učitelů bude hrazen státem od 1. ledna 1921 až do dne jeho skutečného převzetí.

Odkazující ke zprávě dra Kozáka, v níž i stručná historie posledních let ústavu jest obsažena, upozorňujeme, že dr Kozák má sám jediný zásluhu o vystavění budovy ústavu a zachování jeho před zánikem, který mu hrozil již před mnohými lety. Synod je povinen to vzíti v úvahu a zvláštním usnesením to uznati.

Ústavní budovy jsou nyní majetkem celé naší církve a jsou na ni již také připsány v knihách gruntovních.

Zpráva Dra Frant. Kozáka o učitelském ústavě
v Čáslavi.

Dne 15. listopadu 1921 bylo tomu právě 50 let, co byl otevřen evang. učitelský ústav v Čáslavi. Po celou tuto dobu bylo trvání jeho labilní. Otázka jeho byla ona Hamletova: Být či nebýt. Nedostatek prostředků byl toho příčinou. Když

se přidružily ještě některé závady rázu osobního, bylo na superint. konventě v Třebechovicích r. 1888 odhlasováno, aby učitelský seminář, jak se tehdy říkalo, byl zrušen. Superintendence moravská, která se jinak o ústav nestarala a nikterak ho nepodporovala, odepřela dáti k tomu své svolení. Stalo se tak na podnět níže podepsaného faráře čáslavského, kterýž od té doby považoval to za svou povinnost a za věc cti starati se o další trvání ústavu dle své největší možnosti. A nebyla to věc snadná. Předseda Ekonomické správní rady, senior Janata z Chleba, byl muž starý, který jednou za rok přijel se na ústav podívat; platy učitelského sboru byly mizerné, takže učitelé byli zadlužení; na budově ústavní vázlo tolik dluhů, že při eventuelním prodeji by se byly stěží kryly. Chrámové sbírky pro ústav, na nichž se každý superint. konvent usnášel, se nescházely. Celá řada sborů nepřispěly nikdy nic, a ostatní jen nepatrnými chrámovými sbírkami. Dobrá rada byla drahá a pomoc naléhavá. Ale za přispění osobního přítele, zemského školního inspektora Dra. Jana Kaňky, podařilo se čáslavskému faráři po mnohých peticích a osobních intervencích docílit zvýšení státní dotace pro ústav. A úsilovnou korespondencí se spolky Gustava Adolfa podařilo se mu upozorniti na potřeby učit. semináře čáslavského. Podobný učitelský ústav v Těšíně byl od spolku Gustava Adolfa podporován vydatně. Byl to křiklavý nepoměr, že se na čáslavský ústav pamatovalo tak málo. Leč po nějaké době se podařilo zjednat alespoň částečnou nápravu, a v důsledku toho i zlepšení služného členů sboru učitelského.

Ale nastaly těžkosti nové. Po r. 1900 počaly vyšší školní úřadové státní vytýkati čáslavskému učitelskému ústavu nedostatek učeben zákonu vyhovujících. Činilo se, co bylo možno, ale nebylo to platno nic. Proto podepsaný farář čáslavský předložil superint. výboru českému obšírné memorandum (Morava se už před tím zřekla čáslavského učit. ústavu), v němž navrhoval postavení nové ústavní budovy. R. 1907 byla věc předložena superint. konventu v Praze, ale nebylo nálady pro stavbu novou. Farář Fleischer ze Sloupnice učinil návrh, aby se učit. ústav čáslavský daroval sboru čáslavskému se vším všudy, jak stojí a leží. Farář čáslavský jménem sboru čáslavského s díkem odmítl tento obmyšlený dar, poněvadž passiva byla větší než aktiva, ale slíbil, že učiní pro ústav vše, co jen bude možno, bude-li mu na novostavbu povolena výpůjčka 80.000 K. Po delší debatě byla konečně tato stavební výpůjčka povolena a odhlasována.

Stavba byla ve dvou následujících letech provedena dle plánů p. arch. Čenka Kříčky a účelu slavnostně odevzdána dne 29. června 1910. Holá stavba, bez stavebního místa stála 113.093 K 86 h. Vnitřní úprava a zařízení stálo okolo 50.000 K. Na to vše přispěla reformovaná církev česká jen nepatrnou částku a lutherská církev česká téměř nic. Přispěli v Čechách:

sbor čáslavský	10.000— K
seniorát pražský	1.497·10 K
„ poděbradský	1.975·75 K
„ chrudimský	2·611·37 K
„ čáslavský	1.247·98 K

Na Moravě přispěli :

seniorát východní	356·44 K
„ západní	1.330·71 K
ze Slezska přišlo	178·52 K

Prostřednictvím české reform. superintendence došlo bez udání jména dárců: 6.220·9 K mimo to.

Přes tuto celkem nepatrnou obětavost církve domácí podařilo se s pomocí Boží zapraviti veškeré výdaje spojené se stavbou nové budovy ústavní a jejího zařízení. Stará budova, v níž doposud byl umístěn učit. seminář, byla důkladně a nákladně opravena a dluh na ní vážnoui zaplacen. Platy učitelského sboru byly postaveny na úroveň platů odborných učitelů na školách měšťanských, resp. obecných u učitelů cvičných.

To vše bylo uskutečněno do vypuknutí světové války r. 1914. A bylo to štěstí. Ve válce hranice do Švýcar, Holandska, do Anglie a Ameriky byly uzavřeny a korespondence znemožněna. Peněžní dary z ciziny se nescházely a domácí se ještě více ztenčily. Situace byla dvojnásob kritická: předně pro nedostatek prostředků na vydržování ústavu a po druhé pro nedostatek učitelských sil. Téměř celý čtvrtý ročník a dva členové učitelského sboru byli povoláni k službě vojenské. Koedukace už před válkou zavedená a rozšíření ústavu ze dvou ročníků na čtyry komplikovalo věci tím více. A tu v době největší tísně apeloval podepsaný předseda kuratoria na městskou radu čáslavskou a na okresní výbor čáslavský, aby poskytly subvence aneb alespoň zálohy. Apel nebyl bez účinku. Získáno 30.000 korun, a ústav byl zase zabezpečen na nějakou dobu.

Po státním převratu dne 24. března 1919 učinila zemská školní rada dotaz, jakým způsobem by evang. církev vyšla státu vstříc, kdyby ústav byl převzat do státní správy. Nastalo dlouhé písemné i ústní vyjednávání, jehož výsledek byl, že ministr školství a národní osvěty Habrman prohlásil v Nár. shromáždění, že čáslavský ústav bude postátněn dne 1. ledna 1920. Ale nestalo se tak, poněvadž ministerstvo školství a národní osvěty vinou některých předpojatých úředníků činilo nepřijatelné proposice. Vše se protahovalo a vyjednávání bylo velice nemilé. K posledu však přece se docílila shoda za následujících podmínek :

1. Stát převezme čáslavský učitelský ústav do své správy dnem 1. ledna 1921.

2. Za budovu a užívání všeho vnitřního zařízení bude stát platiti ročně 23.000 Kč.

3. Učitelé před 31. březnem 1919 definitivně ustanovení budou převzati od státu v dosavadním služebním poměru, též tak i školník. Industriální učitelka bude převzata jako síla výpomocná.

4. Školská správa nahradí osobní výdaje od 1. ledna 1921 do dne právoplatného převzetí.

5. Daně a přírážky platí pronajímatelé, totiž čbr. církev.

V důsledku této smlouvy byli r. 1923 definitivně převzati 2 hlavní a 2 cviční učitelé a školník, a jejich služné je od té doby vypláceno státem dle normy platné pro státní zaměstnance.

Celkově se jeví nyní stav majetku bývalého ústavu čáslavského z měsíce dubna takto:

1. Nová budova ústavní.
2. Bývalá stará budova ústavní.
3. Vnitřní zařízení a pomůcky učebné.
4. Synod. výboru odevzdáno 45.464.25 Kč.
5. Pohledávka u státu jako náhrada nákladů na ústav od 1. ledna 1921 — vypočtena asi na 70.000 Kč.

Avšak ústav má ještě platiti různé daně, jichž výše není známa (činžovní a j.) a splatiti výpůjčku dříve ústavem učiněnou (kol. 10.000 Kč).

V ČÁSLAVI, dne 10. dubna 1923.

Dr. Frant. Kozák,
předseda kuratoria.

5. Církevní školy obecné. Z nich zůstala pouze jedna jediná, totiž jednotřídka v Horní Krupě. Dvojtřídní škola v Chlebích, právě co toto píšeme, je zrušena. A tak naše školství církevní zhynulo docela. Příčiny jsou různé a celkem známé. Ale není jisto, zdali nebudeme po církevních školách zase jednou volati. Neboť vliv a moc Říma vůbec v našem státě a tak i vliv jeho na naše školství zase roste; k tomu i mnozí z těch, kteří jsou pro školu svobodnou, naplňují ji duchem křesťanství a náboženství nepřátelským, takže slyšíme stížnosti rodičů na nedobrý vliv učitelů na děti v náboženském ohledu.

6. Proto s tím větší pilností a úsilím třeba jest věnovati péči náboženské výchově mládeže školní ze strany naší církve. O vyučování náboženství podáváme tuto zprávu: Na středních školách vyučuje se celkem 2200 žáků a žákyň a to v Čechách na 64 místech 135 hodin v 108 odděleních 1691 žáků; na Moravě a ve Slezsku na 24 místech 37 hodin v 37 odděleních žáků 509. Učitelů všech jest 62. Ve věci remunerace za toto vyučování upozorňujeme na vynesení ministerstva ze dne 15. března 1922 č. 23637, jehož hlavní části jsme uveřejnili ve Věstníku z r. 1922. č. 3 str. 40. Žádáme, kdekoli počet žáků vyhovuje podmínkám, dle nichž vyučování náboženství státem

musí nebo může býti zařízení a remunerováno, aby dotyční faráři o to zažádali prostřednictvím ústavu. Jenom kde počet žáků podmínkám těm nevyhovuje, bude vyučování remunerováno ze státní dotace. Na obecných a měšť. školách bylo v r. 1922—1923 vyučováno celkem 36367 žáků a žákyň a to v Čechách žáků 24805 v 732 odděleních 1338 hodin týdně v 700 místech. Učitelů bylo 245, z nichž farářů 89. Na Moravě a ve Slezsku žáků 11562, v odděleních 454, hodin týdně 656 v 259 místech. Učitelů bylo 96, z nichž farářů 41.

Jest zřejmo, že je to rozsáhlá a velická práce, zabírající mnoho času a vyžadující mnoho námahy. Z velké části konají tu práci faráři sami, ale nestačí na ni. Proto radujeme se z toho, že se našlo přece mnoho těch bratří a sester, kteří v této práci farářům vypomáhají. Bylo by jich potřebí ještě více. Ale vyžadovalo by to také, aby konány byly zvláštní kursy pro jejich vzdělání. O tom bude řeč ještě dále. Cestné k vyučování tomu dle nového zákona ze dne 13. července 1922, z něhož výňatek jest ve Věstníku č. 3. r. 1922, vyměřuje se 2 Kč za km vykonané cesty a remunerace za 1 hodinu vyučování na školách obecných 5.70 Kč a na občanských 6.80 Kč za každou hodinu, ve které bylo vyučováno. Dle zákona tohoto platiti se má remunerace za každou hodinu a že tedy nemá býti 6 hodin týdně vyučováno bezplatně, pokud vyučováno bylo náboženství v prvních třech třídách. Ve věci povolování počtu hodin dle počtu žáků není posud nic pevně ustanoveno. Zákon z 13. července 1922 pouze stanoví nejvyšší počet žáků v jednom oddělení, totiž 60 a že se má vyučovati náboženství v každém oddělení 2 hodiny týdně.

K vyučování náboženství na obec. a měšť. školách jsou také systemisována některá místa katechetů a to: v Čechách na Kr. Vinohradech (prozatímně zastává je farář Jan Kučera) a na Žižkově (prozatímně far. K. P. Lanštjak). Na Moravě: v Jimramově, k čemuž ustanoven jest tamní farář Jan Volek; v Kloboukách je katechetou tamní farář J. Odstrčil, na Vsetíně 2 místa a katecheti jsou M. Novotný a M. Pokorný; dále ve Slezsku v Ostravě, katechetou jest far. Polák; ve Frýdku, katechetou Al. Winkler; v Těšíně, katechetou J. Geryk, farář v Těšíně. Snad jsou ještě jiná katechetská místa systemisována, ale nemáme o tom žádného oznámení.

Nedělní školy zřízeny jsou v 108 místech a bylo jich celkem 271. Děti se zúčastnilo 10823 a cvičitelů bylo 511. Nedělní školy jsou dětské bohoslužby a nejsou ještě u nás všude zařízení. Ale měly by být. Mládež zorganizovaná ve sdruženích měla by si učinit to jedním ze svých úkolů působiti v nedělních školách. Tato práce nedělních škol a vůbec výchovy náboženské, pokud se u nás koná, vstoupila nyní v mezinárodní Světový svaz nedělních škol, který má své sídlo v New Yorku v Americe a který řídí zvláštní výkonný výbor, skládající se ze sekce americké a sekce anglické. Avšak

v tomto výboru jsou zastoupeny nedělní školy jiných zemí svými zástupci. V r. 1921 po návštěvě členů americké sekce Světového svazu nedělních škol byl utvořen i Československý svaz nedělních škol, který spojuje školy tyto všech evangelických denominací v Československu, ovšem zatím jenom národnosti československé. Nyní jest v něm sdruženo asi 80 našich škol. Nejsou tedy v něm všechny. Ale jest potřebí, aby byly všechny. Svaz ten vydává pomůcku pro cvičitele, totiž Nedělní Besídku, obstarává jiné pomůcky pro tuto práci, na příklad obrázky, chce i vydávati potřebné spisy pro učitele i děti. Bylo mu také slíbeno opatřit prostředky pro zvláštního sekretáře, který by měl za jediný úkol svůj starati se o nedělní školy v Československu. Světový svaz nedělních škol jest veliká a mocná organizace, jejíž úkolem je podporovat nábožensko-křesťanskou výchovu mládeže. Koná každý 4. rok veliké světové sjezdy; poslední byl konán v Tokiu v Japonsku r. 1920 a příští bude konán v Glasgowě ve Skotsku r. 1924. Sekretáři Světového svazu v Glasgowě navštívili i nás a zvali nás k účastenství na budoucím sjezdu. S tímto sjezdem souviseti budou menší konference po jednotlivých zemích, takže by účastníci sjezdu světového rozjeli se buď před tímto sjezdem, nebo po něm do různých zemí, kde by domácí pracovníci s nimi konali své zvláštní konference. A takovou konferenci navrhovali konati i v Praze. Výbor československého svazu slibil, že tuto konferenci v Praze uspořádati hotov jest. Předkládáme i tuto věc synodu, žádajíce, aby učinil, vidí-li za dobré, resoluci v této příčině.

Pro výchovu mládeže je ovšem potřebí učitelů. A tu máme za to, že by měly být nejlépe po seniorátech pořádány zvláštní kursy pro tuto výchovu. Částečně se tak děje již od Okrskových sdružení mládeže. Ale měla by i církev, po případě seniorátní výbory, o tuto věc se starati.

Práce o výchovu mládeže jest nejdůležitější činností církevní. Naše budoucnost, a budoucnost celého světa je v dětech. Všecky snahy o světový mír nemohou se uskutečniti, nebude-li budoucí pokolení lepší než nynější. K tomu nestačí jen vzdělání školní, je k tomu zapotřebí i jiné výchovy mravní, ano i výchovy náboženské, křesťanské. Naše církev dosud celkem málo pro výchovu konala. Vůči tomu, co jiné organizace politické konají pro svou mládež, činí církev málo.

8. Výchova mládeže dospívající. Školní náboženská výchova po pravidle končí konfirmací ve všech sborech. Roku 1922 bylo všech konfirmovaných ve všech sborech 3812, a to v Čechách 2298, na Moravě a ve Slezsku 1514. Tedy v poměru k dětem vyučovaným ve školách toliko 10 $\frac{1}{2}$ %. Nemáme určitých zpráv, jak mnoho dětí ke konfirmačnímu cvičení se nehlásí. Ale soudíme, že v některých sborech zůstává mnoho mládeže nekonfirmováno. Bude to zvláště platiti o sborech městských a o sborech nemajících faráře.

Statistika vyučování náboženství, nedělních škol a sdružení mládeže.

Seniorát	Vyučování náboženství na obecných a občanských školách					Vyučování náboženství na středních školách					Nedělní školy			Sdružení mládeže	
	Počet všech vyučova- ných dětí	Počet hodin týdně	Celkový počet oddělení	Počet míst, kde se vynučuje	Počet učit. náboženství	Počet všech vyučov. žáků	Počet hodin týdně	Počet odděl.	Počet míst	Počet učitelů náboženství	Počet neděl- ních škol	Počet učitelů	Počet dětí	Počet sdružení	Počet členů
pražský	7437	327 ^{1/2}	255	131	76	785	62	44	22	15	26	92	1944	12	606
podřípský	3031	193	144	98	24	117	11	11	6	3	19	30	863	9	331
poděbradský	2613	130 ^{1/2}	92	68	19	143	9	6	4	3	21	30	710	5	110
králové-hradecký	2671	137 ^{1/2}	153	109	25	247	20	18	14	10	32	70	1224	13	353
poličský	1736	116	67	39	17	11	1	1	1	1	12	18	405	9	291
čáslavský	2726	238	134	96	41	181	13	10	4	3	16	32	654	13	377
chrudimský	2002	103 ^{3/4}	84	69	21	105	10	10	5	5	31	45	1065	12	493
německo-brodský	2589	132	103	90	22	102	9	8	8	6	16	30	569	5	216
novoměstský	1837	114 ^{1/4}	76	39	15	42	5	3	1	1	2	9	165	5	203
brněnský	2315	134	103	65	33	199	11	14	10	6	32	90	1313	14	573
vsetínský	4150	185 ^{1/2}	117	48	16	20	2	1	1	1	18	48	649	5	231
moravsko-slezský	3260	223	158	107	32	248	19	19	12	8	46	57	1262	11	332
Úhrnem	36367	1994	1186	959	341	2200	172	145	88	62	271	511	10823	113	4116

Než ani konfirmací nemůže se ukončit výchova našeho dorostu vůbec. Je potřebí i další péče. Tato práce pak nejlépe se koná ve sdruženích mládeže, v nichž se poji výchova se sebevýchovou, jak to odpovídá duši dospívajícího člověka. Činnost sdružení mládeže jest u nás již mnoholetá. Dle zpráv konseniorů a farních úřadů bylo v naší církvi celkem 113 sdružení se 4116 členy. Spojena jsou ve Svaz, který již trvá dlouho. Ale nyní Svaz československé mládeže evangelické vešel ve spojení se Spolkem křesťanských mladých mužů (YMCA). Nejsou ovšem v tomto svazu všechna sdružení zastoupena. Roku 1922 bylo jich ve Svazu 75 a asi 2500 členů. Spolek YMCA, který po převratu přišel k nám z Ameriky a původně pracoval toliko mezi vojny, vydržován jsa prostředky z Ameriky davanými a řízený americkými sekretáři, rozšířil práci svou na všechny mladé muže v republice. Je nyní řízený domácím výborem, v jehož čele jest prof. Fr. Drtina a dr. Emil Rádl. Náš Svaz přiorganisoval se k tomuto spolku a s ním vytvořil Národní svaz mládeže čl., kterýž pak byl přijat do Světového svazu mladých mužů na světové konferenci v Kodani v srpnu 1922. Náš československý Svaz nemizí ve spolku YMCA, nýbrž jest k němu pouze přidružen, tvoří jednu jeho část, zachovává si svou vlastní osobitost a samostatnost dle stanov svých vlastních a dle dojednání vzájemného se spolkem YMCA. Má svůj výkonný výbor, jehož předsedou jest farář Bedřich Jerie, místopředsedou farář Ad. Novotný, jednatelem bohosl. Závodský. Všichni tito jmenovaní zasedají v ústředním výboru YMCA, t. j. v Národním svazu mládeže. Svaz náš také bude vždy zastoupen svými delegáty na světových sjezdech, má své vlastní sekretáře, totiž faráře V. Vavřinu a sestru Noru Pellarovou. Také vydává svůj vlastní časopis „Bratrstvo“. Výkonný výbor našeho svazu zve do svých schůzí člena výboru synodního a předseda J. Souček se zúčastňuje těchto schůzí. Soudíme, že toto spojení se spolkem YMCA bude prospívati oběma stranám.

Synodní výbor má tuto práci za velice důležitou pro budoucnost naší církve a proto také již zvláštním příspěkem na ní upozornil všechny sbory. Proto i podáváme zprávu synodu o činnosti této v tom úmyslu, aby i synod si uvědomil veliký význam této práce a na ni svou váhou upozornil celou naši církev, zejména staršovstva a faráře. Posud jsou sbory, které sdružení mládeže nemají, snad někde se ani této práci nepřeje. A všechny sbory na tuto činnost jen málo přispívají. z většiny nic, ačkoli by každý sbor i celá církev i ve svých rozpočtech na potřeby sdružení pamatovati měly. Soudíme také, že i studenti bohosloví měli by na ni býti upozorněni, ano že by i fakulta theologická měla být požádána věnovati této důležité činnosti církevní některé přednášky v oboru praktického bohosloví a studenti měli by i účastenstvím svým v práci ve sdružení se pro tuto činnost připravovati, tak aby,

když v praktické povolání se uváží, už to považovali za samozřejmou svou povinnost mezi dospívající mládeží pracovat. Rovněž i žáci středoškolské z vyšších tříd měli by svými učiteli náboženství vybízení býti na sdruženích mládeže bráti podíl.

9. Vysokoškolské studenti mají svůj vlastní česko-bratrský spolek a to „Jeroným“ v Praze a podobný spolek v Brně. V Praze věnují tomuto spolku akademickému svou péči zvláště profesori fakulty Husovy, zejména prof. dr. Žilka a dr. Jos. Hromádka. Scházejí však těmto akademikům vhodnější místnosti; potom by jistě větší počet studentů akademických k tomuto spolku se připojil. V Brně připravují stavbu domu Blahoslavova, kde i studenti vysokoškolské nalezou svůj útulek. V Praze Husův Dům dávno má v programu i místnosti pro studenty; posud však pro nedostatek prostředků se to neuskutečnilo. Nyní chystá Husův Dům přístavbu tří pater, v nichž by také byly pokoje pro studenty, totiž k obývání, a vedle nich snad i místnost k jejich schůzím.

Evangelisace a misie.

1. Evangelisací rozumíme jednak rozmnožení počtu členů evangelické církve, jednak však, a to hlavně, výchovu v evangelických zásadách, t. j. proniknutí evangelické pravdy do smýšlení a života našich údů.

Ohledně rozšíření církve naší podáváme zprávu za minulá dvě léta následující:

Seniorát	Roku 1921 celkem		Roku 1922 celkem	
	přistoupilo	vystoupilo	přistoupilo	vystoupilo
1. pražský	25.122	334	5.129	479
2. podřipský	2.822	159	770	111
3. poděbradský	1.958	71	837	74
4. králové-hradecký . .	3.073	148	714	108
5. čáslavský	1.587	51	283	44
6. chrudimský	1.184	37	332	6
7. německo-brodský . .	4.433	30	1.116	73
8. poličský	351	38	141	26
9. novoměstský	97	23	45	2
10. brněnský	1.068	71	445	43
11. vsetínský	306	86	239	52
12. moravsko-slezský .	2.861	82	856	107
Celkem	44.862	1.130	10.907	1.125

A sice roku 1921 přistouplo z církve římské 41.692, z bezkonfesí 2.640, z církve československé 468, od Jednoty česko-bratrské (svob. ref.) 21, od baptistů 13, od pravoslavné církve 5, ze židovského vyznání 3, od adventistů 1, od Jednoty Bratrské (ochranovské) 1, odjinud 18. Roku 1922 přistoupilo z církve římské 7.527, z bezkonfesí 2.799, z československé církve 286, od Jednoty česko-bratrské 10, od pravoslavné církve 16, od Jednoty Bratrské (ochranovské) 7, od baptistů 1, z vyznání židovského 2, neuvedeno (farními úřady) odkud 259. V roce 1922 činí počet přistoupilých dětí (do 14 let) 3.060, počet přistoupilých osob nad 14 let 7.847.

Roku 1921 odstouplo a zůstalo v bezkonfesí 613, přihlásilo se k církvi československé 50, k církvi římské 387, k církvi svob. ref. 36, k baptistům 24, k adventistům 18, k ochranovské 2. Roku 1922 odstouplo a zůstalo v bezkonfesí 424, přihlásilo se do církve římské 559, k církvi československé 11, k Jednotě česko-bratrské (svob. ref.) 20, k adventistům 8, k baptistům 7, k ochranovským 1, neudáno kam 95. V roce 1922 činí počet odstoupilých dětí do 14 let 281, počet odstoupilých osob nad 14 let 844.

Z nových bratří vznikaly mnohé stanice kazatelské a z nich pomalu tvořily se samostatné farní sbory. V r. 1921—1922 až do nynější doby zorganizovány byly z nich následující nové sbory: a to v Čechách Plzeň, sbor východní a Plzeň, sbor západní; Kralovice s několika stanicemi, Písek; České Budějovice; Soběslav; Jindř. Hradec. O samostatnost buď mají zadáno nebo o ní usilují sbory: Přestice-Merklín, Rokycany, Strakonice, Domažlice, Litomyšl. Velice potřebno jest, aby se utvořily sbory ve Dvoře Králové a v Brandýse n. L.

Na Moravě vznikly z nově přestoupilých, anebo následkem rozmnožení členů nově přestoupilými, sbory farní v Přerově, v Hrabové a v Prostějově.

V Praze v nejbližším okolí rozmnožil se počet členů naší církve na více než 25.000 duší. I zde následkem toho je potřebí, aby byly zorganizovány nové sbory farní na Smíchově a v Libni a časem svým v Uhřetěvsi a Hvozdnicí. Rovněž i na Žižkově je takový počet duší, že je potřebí sborů dvou.

2. Odbor pro práci mezi nově přistoupilými členy, který byl zvolen na minulém synodu, působil v prvních měsících, staraje se o získání kazatelů. Později přešla jeho činnost do rukou výboru synodního a výboru seniorátu pražského.

Práce propagační poněkud ustala a ustati musila. Přístupy k naší církvi ochably jednak tím, že nemůžeme a nechceme rozmnožovati práci, na kterou svým počtem nestačíme. Ale v menší míře trvají přístupy dále, jak svědčí statistika za r. 1922. Nyní jest hlavní úkol vzdělávání těch, kteří se k nám přihlásili. Někdy se poukazuje na to, že snad

naše církve ukázala svou slabost tím, že většina odstouplých přihlásila se k církvi čsl. a ne k česko-bratrské. Avšak jest nám nyní zřejmo, že by naše církve příliš velký počet přestupů nesnesla. Kdyby jich bylo přistouplо k nám ještě jednou tolik, neměli bychom vůbec těch, kteří by mezi nimi pracovali a je duchovně vésti a vzdělávati mohli. A kdyby celý tento zástup československých k nám se byl přihlásil, byli bychom v tomto počtu úplně utonuli. Církve čsl., zdá se nám, je jakousi nutností při hnutí našeho lidu od Říma k jinému lepšímu náboženství. Tu i lid i kněží, kteří s nimi šli, jsou jednoho ducha a jsou ve stadiu vývoje, kdežto naše církve má už své staré ustálené řady, své učení, svou tradici, svého zvláštního ducha a ti, kteří k nám přistupují, musí teprve dlouhou práci býti assimilováni. Takováto práce je těžká a naše malá církve, jak jsme řekli, nestačila by, i kdyby byla daleko živější nežli jest, na veliký počet těchto nových členů s tradicí, duchem a výchovou římskou. My bychom nemohli převzít lid i kněze beze všeho, tak jak se to přirozeně stává u československých. Naše propaganda dnes se musí obmezit pouze na ty, které dovedeme připojit k sobě svými silami, dále je vzdělávati v duchu a zásadách našich. Proto zakládati nová střediska v místech nových, našich nynějších sborů vzdálených, jest pro nás dnes nemožno. Ukázalo se totiž, že když jsme nemohli někde nově přistouplým opatřiti církevní službu, vraceli se zase zpět do církve římské. Naše nynější práce tedy jest vzdělávati je v České bratry a sestry. Při tom třeba jest s vděčností jmenovati ty, kteří v této nesnadné práci vypomáhali. Byli to kromě farářů plzeňských a z Velké Prahy mnozí kazatelé z jiných sborů a mnozí ochotní dělníci církevní z kruhů nefarářských. Z farářů to byli V. Martinek z Opolan, J. Kostkan z Hořátve, J. Nešpor z Chleb, Č. Fiala z Velenic, J. Kulík z Lipkovic, R. Lány z Krabčic, J. Čapek z Třebchovic, B. Burian ze Strážce, Jan Drobný z Jablunka, J. Václavík z Krušemburku, G. A. Molnár z Trnávky, M. Novák z Kolína, J. Novák z Libice. Z jiných pracovníků zvláště jmenujeme br. říd. učitele V. Bezděka ve Hvozdnici, br. L. Kubáta, br. J. Hálu, J. Jiskru z Prahy a j.

Ale ukázalo se, že takováto práce nestačí, nýbrž že je potřebí práce stálé, t. j. aby v těchto místech dosazení byli stálí kazatelé. Ovšem není dobře možno, aby kdokoli na takovouto práci novou povolán byl. Vyžaduje to zajisté nejenom schopností, nýbrž velikého sebezapření. Je to práce zodpovědná, protože tito noví bratři očekávají od farářů svých mnoho. K tomu jsou tu obtíže s byty pro faráře, nedostatek místností, rozptýlenost, mnoho stanic, kde se kázati má, mnoho škol a dětí, které vyučovány býti musí a proto, kdo se k této práci odhodlá, musí být připraven na obtíže velké. Ale je to jistě práce nejenom vděčná, nýbrž velmi důležitá,

a strávit své síly úsilím o založení takového nějakého sboru a utvrzení jeho jest jistě prací velikou a krásnou.

3. Zkušenosti s novými členy naší církve jsou různé. Ovšem je mezi nimi mnoho, kteří proudem byli strženi a přišli bez zájmu náboženského. „Někteří pěkně prospívají a účastní se nejen shromáždění, nýbrž i práce. U jiných jest patrně ochabnutí. V celku zprávy o nich neznějí valně příznivě“ (čáslavský seniorát.) „Zkušenosti rozdílné, někde si je chválí, jinde jen od dětí si slibují něco lepšího.“ „Většinou nemá katolický člověk přesvědčení žádné, až mu evangelium otevře oči“ (poděbradský). „Jsou mezi nimi, kdož rychle a radostně v nové duchovní ovzduší se vpravili a poctivě práce ve sborech se účastní a rádi k sboru připlácí — ale jiní, kdož více ze vzdoru proti Římu k nám se přidali. Mou zkušeností jest, že mnozí z nich vniterně přechod od náboženských vnějších úkonů k náboženství srdcí ještě neprovedli. Zde osobní styky mnoho zmohou“ (chrudimský). V pražském seniorátě, kde jest jich nejvíce, jest zkušenost ta, že asi bude třibení duchů mezi nimi, ale že většina vytrvá a duchovně poroste. Jest potřebí ovšem rozmnožení kazatelů a to velmi věrných a obětavých. V královéhradeckém (z jednoho sboru): „Mravní a náboženský život u poloviny pod vlivem slova Božího vyšší a u některých krásný“. Ale také: „Zkušenosti radostné i smutné.“ Ale máme i takovouto zprávu: „Zkušenosti s těmito novými bratry jsou dobré. .: Většinou jsou vděční za to, co našli, jsou nebojácnými svědky poznání pravdy, iniciativní a snaživí, toužící po aktivní účasti na církevním životě, obětaví a horliví. Někde ovšem nedovedli se přizpůsobiti životu sboru. V jednom sboru jsou přestoupilí bratři v čele sboru a jsou živým svědectvím náboženské opravdovosti a prožitého bratrství, kteří by mohli sloužit za příklad jiným“. Že budou těžkosti — musilo se čekati; a jako při každém dile tak i zde potřebí lásky, důvěry a trpělivosti.

4. K evangelizační činnosti patří také konání různých nábožensko-vzdělávacích shromáždění, přednášek a kázání. Taková shromáždění konají se na různých místech. Zde však sluší zaznamenati 6 večerních shromáždění, která synodní výbor uspořádal ve dnech 20., 21. a 22. a potom 27., 28., 29. listopadu r. 1922, v největším pražském sále, totiž v Lucerně. Při nich vykonal všechny přednášky br. farář Josef Křenek. Účast na těchto schůzích byla obrovská, čítající od 3000 do 3500 osob z různých církví a různých stavů. Účastenství neochabovalo, nýbrž právě na poslední večer přišlo nejvíce posluchačů. Kázání faráře Křenka byla uchvacující, pozornost přítomných napiata a celkový dojem mohutný. Z dopisů, jež přednášející obdržel od mnohých osob, jakož i dle naší zkušenosti, bylo mnoho těch, kteří byli hluboce a trvale těmito kázáními dotčeni, pohnuti a probuzeni; byla vyslovena všeobecná touha, aby v takovýchto přednáškách bylo pokračováno.

5. Naše českobratrská církev posud málo věnovala svou pozornost misii t. j. misii zahraniční, zejména pohanské. Pouze po sborech konány byly sbírky na tuto misii a zvání i cizí misionáři k vykonávání přednášek o ní. Soudíme, že i této velice důležité a veliké činnosti církví evangelických musí býti i u nás věnována zvýšená pozornost a práce. A bylo by dobře, aby všechny naše snahy, které po sborech se jeví a sbírky, které se v nich pro misii konají, byly jaksi soustředěny a to nejlépe v Misijní jednotě, obzvláště když by tato příslušnou změnou svých stanov přiorganisovala se poněkud k naší církvi a byla jí zodpovědná. Byla by pak jakýmsi odborem misijním naší českobratrské církve. Žádáme, aby v této věci učinil synod příslušné rozhodnutí, jakož aby rozhodl, které zahraniční misijní společnosti by se měly odváděti sbírky na misii vykonané.

Věci hospodářské.

1. Stavby církevních budov podniknuty byly v těchto místech: v Kardašově Řečici, kde z koupeného nedostavěného domu upravili modlitebnu a byt pro kazatele. V Čisté vystavěli novou modlitebnu a mají takové místo stavební, že by ještě mohli stavěti faru. V Praze VIII. (v Libni), jsouce donuceni naprosto nevhodnou místností a nemožností opatřiti si nájem nějaké vhodnější, dali se do stavby vlastní budovy církevní. Postavili modlitebnu a s ní související přízemní dům, na kterémž však jest možno vystavět další 3 patra. Tyto stavby byly ukončeny r. 1922, a také již slavnostně Slovem Božím a modlitbou posvěceny. Ale všem těmto stanicím zůstaly značné dluhy. Stavba v Řečici vyžádala si nákladu okrouhle 190.000 Kč, tutěž asi sumu stál kostel v Čisté a každému z míst zůstal dluh 80.000 Kč. Náklad na stavbu Libeňského domu byl i s místem stavebním kolem 570.000 Kč a dluh činí 320.000 Kč.

Sbor Písek, který měl velice malou pro počet svých členů místnost, uvítal nabídku a možnost koupě biografu. Budova i se zařízením stojí sbor písecký 265.000 Kč. Synodní výbor, vida nesnáz píseckého sboru v ohledu místnosti bohoslužebné a poměrnou láci budovy kupované, pomohl půjčkou k umožnění této koupě a to značnou, ale písecký sbor uzavřel smlouvu s tamním „Sokolem“ o nájmu biografu na 5 dní týdně, takže se mu umožní platiti úroky veškerých dluhů, které budou činiti asi 170.000 Kč. Mladá Boleslav, jsouc vypovězena v příčině bytu farářova a očekávajíc brzkou výpověď i z konviktu katolického, kde nyní má svou modlitebnu, rozhodla se ke koupi domu na místě vhodném, při němž jest i veliká stavební parcela. V I. patře upraví se modlitebna a v přízemí

byt farářův. Dům tento stál 240.000 Kč a ovšem zůstane sboru také značný dluh. Všem těmto sborům a stanicím, nejenom v Písku, byly poskytnuty synodním výborem menší půjčky a Boleslavi na nějaký čas zaručeno bylo ročně připláceti na úroky dluhů učiněných. Filiálka v Králové Dvoře koupila již dříve dům, kde dlouho nemohla upravit svou modlitebnu pro odpor nájemníků dosavadních. Nyní zdá se, že k této úpravě co nejdříve přikročí. Dům stál 90.000 Kč. Ovšem i další úprava bude vyžadovat dosti velikého nákladu. Domažlice koupily stavební místo, kde snad ještě roku letošního začne se stavět i dům pro faráře i smísností ke shromáždění sborovému. Oba sbory plzeňské potřebují rovněž co nejdříve svého vlastního chrámu, západní pak sbor koupil již místo stavební a zamýšlí již letos do stavby se dát. A tak přes veškeré těžkosti a veliký náklad stavební přece jest vidět pokrok v opatření místností pro práci církevní. V kazatelské stanici Hvozdnici podnikli tamní bratři stavbu svého hřbitova a to hlavně ze svých sil a svou osobní spoluprací na stavbě této.

Rovněž i na Moravě jest v nových sborech a stanicích horlivá snaha získati nebo vystavěti potřebnou církevní budovu. V Mor. Ostravě dle soukromé zprávy koupěn byl dům, neznámo za jakou cenu. V Hranicích, v stanici to sboru přerovského, kupují nebo již koupili bývalý bratrský kostel, dávno ovšem již neužívaný a chtějí jej upravit opět pro své potřeby. Cena jeho a potřebná restaurace bude vyžadovati nákladu více než 120.000 Kč. I zde synodní výbor slíbil pomoci, pokud bude moci. V Hrabové, nově to povoleném sboru farním, činí horlivé přípravy k stavbě modlitebny. Uherské Hradiště pilně shromažďuje potřebný kapitál, aby si postavili svůj stánek. V Telči koupili od obce starý kostel, dříve za divadlo užívaný, a restaurují jej k potřebě bohoslužebné.

Všecky tyto snahy a již dosažené stavby jsou příčinou radosti naší i celé církve, ale ovšem jsou s tím spojeny mnohé starosti, jak zapraviti náklad a hraditi vzniklé dluhy. Ale máme spolu s těmito sbory pevnou naději, že horlivost jejich a víra, že jim bude pomoheno, nebude zklamána. Všude snaží se údové, ač jsou vesměs, až na malé výminky, lidé chudí, dávati co mohou na náklad staveb těchto. Církev naše i sbory naše nesmí odpirati své pomoci. Synodní výbor koná pro ně, co může, a s pomocí komitétu, kterému bylo svěřeno od některých amerických přátel rozdělovati dary odtamtud přišlé, poskytuje jim dary a půjčky bezúročné. Také chce z dotace státní navrhovati pro ně na stavby již podnikané nebo na dluhy z nich větší příspěvky a doufá, že nalezne v této věci souhlas synodu.

2. Ve věci farářských platů sdělujeme toto: synodní výbor pokoušel se sám a později s farářským spolkem po-

hnouti sbory, aby služné farářské upravily dle nynějších hospodářských poměrů a dle počtu svých členů i své zámožnosti. Roku loňského zaslán byl všem sborům rozvrh, jaký by který sbor měl dávatí faráři svému plat dle svých poměrů. Tento rozvrh, resp. toto stanovení výše platu vykonáno bylo spolkem farářským, totiž výborem jeho, na základě sdělení bratří farářů, která byla poskytnuta spolku a synodní výbor po poradě se členy výboru farářského spolku s tímto rozvrhem souhlasil. Tento plán byl také i v celku schválen na schůzi farářského spolku r. 1922. Během toho roku byly některé platy v listině této uvedené na základě usnesení schůze a přípisu dotyčných sborů poněkud upraveny resp. sníženy synodním výborem v dohodě s farářským spolkem. Nové usnesení schůze farářského spolku v této věci stalo se letošního roku v lednu. A plán dřívější, poněkud při některých sborech upravený, byl znovu zaslán farářům i staršovstvům. Četné sbory vyhověly stanoveným pro ně platům, ano jsou i sbory, které dávají farářům svým služné i vyšší. Než také četné sbory těmto odhadům nevyhověly a to z toho důvodu, že jest to prý pro ně obnos příliš vysoký. Synodní výbor je přesvědčen, že není ani jednoho sboru, který by nemohl dávatí faráři ono služné, jež mu bylo v tomto plánu určeno. Jest sice možno, že farářský spolek a synodní výbor na základě nedostatečných informací aneb omylného odhadu uložil snad některému sboru plat o maličko vyšší než by na něho měl připadnouti v poměru ke sboru sousednímu. Ale i v tom případě není určený mu plat nad jeho síly hmotné. Snad převyšuje míru jeho obětavosti a horlivosti, ale nikoli jeho možnosti. Jsme ještě daleko toho, abychom tvrditi mohli, že naši sborové dávají na církevní potřeby co nejvíce mohou. Synodní výbor soudí, jakož již ve svém přípise k staršovstvům na počátku roku poslaném vyložil, že se musí změnit způsob vybírání sborových příspěvků. Nikoli repartice dle daní, nýbrž odhad dle příjmů, anebo úplná dobrovolnost musí být základem příspěvků členských. A příspěvky ty mají se žádat ode všech, nejen od mužů, nýbrž i od žen i od dospělých synů a dcer, a nejen od lidí platících daně, nýbrž i od těch, kteří neplatí daní. A opakujeme, jakož nám také i od konseniorů bylo sděleno, že jak dobrovolnost příspěvků, tak i odhad jejich dle příjmů, se dobře osvědčily, kde tímto způsobem příspěvky se vybíraly. Zvláště krásný příklad toho podává sbor choceňský, v kterém odvádějí své příspěvky všichni členové, zámožní i chudí, mužové i ženy, dobrovolně. A tím způsobem mají příjem snad zdvojnásobený proti létům dřívějším. Žádáme synod, aby v této věci se vyslovil a ji na srdce sborům položil.

3. Na minulém synodu bylo učiněno usnesení o společné pokladně. Církev měla být rozdělena na sbory soběstačné a nesoběstačné a nedostatek sborů nesoběstačných měl

být hražen zvláštními příspěvky všech sborů dle jejich poměrů, jinými slovy měly sbory soběstačné ještě přispívatí na platy farářské sborů druhých. Máme ovšem dojem, že většina sborů považuje se za nesoběstačné a myslí, že by ze společné pokladny spíše něco ještě dostaly, nežli že by na ni dopláceti musily. A to jest ovšem veliký omyl.

O této pokladně dále sdělujeme toto: Jednak pro nedostatek času nemohli jsme ještě zahájití jednání k jejímu uskutečnění; dříve to vůbec nešlo, teprve až když nové senioráty byly zorganizovány, neboť dle směrnic o této pokladně synodem usnesených bude to nejprve záležeti na orgánech seniorátních, zdali se ta věc potká se zdarem. A jednak i druhá příčina, proč synodní výbor ještě nezahájil tuto akci, je dosavadní zkušenost, kterou jsme nahoře byli uvedli, totiž že některé sbory nejsou ochotny ani svému faráři dáti to, co by slušně dáti měly a mohly.

4. S platy farářskými i s odhadem, co by sbor sám svému faráři platiti měl, souvisí i příplatky k platům těm ze státní dotace. Ocenění schopnosti sborové a vyměření těchto platů stalo se právě proto, aby byla dána základna pro vyměření příplatku. Bylo to také ve smyslu usnesení minulého synodu, které zní takto: „Synod ukládá synodnímu výboru, aby vypočetl sborům, kolik by mohli faráři dáti, a kdyby nedaly, aby se sumou touto jako vyplacenou počítal.“

Synodní výbor pak, věda, jak je to těžká věc odhadnouti spravedlivě skutečnou finanční schopnost sborů, uvítal rád usnesení farářského spolku, dle něhož tento spolek sám měl si vyžádati ode všech farářů potřebná data, a dle nich stanoviti, co by který sbor služného platiti mohl a měl. Dle toho také roku minulého byly tyto příspěvky ze státní dotace vypočítávány. Ale pastorační konference seniorátu poděbradského usnesla se takto: „Shromáždění duchovní z poděbradského seniorátu dne 1. listopadu 1922 pojednali o poměrech na našich farářích i o hospodářské situaci našich sborů a obrací se k synodnímu výboru se zdvořilou žádostí, aby při rozdělování státní dotace bral zřetel k služnému farářů, jež dostávají tito skutečně.“ Usnesení to synodnímu výboru zaslané nemohlo býti vzato v úvahu, neboť odporuje usnesení synodnímu, a kdyby se dle něho jednati mělo, demoralisovalo by to všechny sbory. Neboť pak byly by sbory takřka naváděny dávatí faráři co nejméně, aby nebyly poškozeny, neboť nejhorlivější a nejsvědomitější z nich dostaly by nejmenší dotaci. Synodní výbor jest si vědom, že farář je poškozen tam, kde sbor jeho nevyhoví předpisu. Synodní výbor těžce to nese, že se tak děje. Ale věc by byla daleko horší, když by se na schopnost sboru vůbec nedbalo, nýbrž pouze na jeho ochotu či vlastně neochotu.

Úkol navrhovati rozdělení podpor státních jest velice trapný a nevděčný. Synodní výbor jest si vědom, že s rozdělením

této dotace jest na mnohých stranách nespokojenost. Přípisy některé, zasláné synodnímu výboru v této věci, jsou leckdy velmi nezdvořilé. Ale myslíme, že nemůže být o tom pochybností, že synodní výbor snaží se činiti návrhy dle svého vědomí nejspravedlivější, a že usnesení farářského spolku dbáti musí. Platový plán pro r. 1923 byl zaslán všem sborům a je v rukou většiny členů synodu, ale synodní výbor předkládá ho ještě v několika exemplářích synodu, aby učinil o něm usnesení. A sice tak, že buď plán ten schválí, aneb případně i nějaké opravy na něm učiní. Také event. přípisy ze sborů, které o opravu žádají, budou k dispozici. Synod může také vysloviti třeba i svůj nesouhlas se směrnicemi, dle nichž rozdělování státních příplatků se děje, ale synodní výbor žádá, aby synod znovu vyslovil svůj určitý náhled o této věci. Také jest mu volno ustanoviti zvláštní novou komisi z farářů, která by znovu sama se usnesla a navrhla, jaké který farář příplatky by ze státní dotace dostávali měl, ovšem v hranicích sumy ze státní dotace na tyto příplatky poskytované. Synodní výbor přijme tyto návrhy za své. Ovšem připomínáme, že značnější snížení při mnohých sborech platů sbory poskytovaných mělo by ten následek, že by celkový příjem farářů musel býti níže vyměřen než v roce minulém.

Státní dotace evangelická pro českobratrskou církev evangelickou zůstala roku 1921 a 1922 v stejné výši. Synodní výbor obrátil se v r. 1922 v měsíci květnu na ministerstvo se žádostí důkladně odůvodněnou, aby státní dotace byla zvýšena. Ukázal na to, že jednak potřeby církve naší se zvětšily tím, že povstává mnoho sborů nových, hlavně na západě. Dále na to upozornil, že občané českobratrského náboženství platiti musí zvláštní příspěvky na církev, čehož občané římsko-katoličtí jsou ušetřeni, poněvadž majetek církve římské je z velké části této povinnosti zbavuje, a tento majetek že byl konfiskacemi bývalých evangelických církví získán, kdežto církev evangelická z něho nedostala ničeho až podnes; dále že i když občané českobratrští platí průměrem 100% základních daní státních, daleko to nestačí ani na jednu třetinu všech výdajů církevních. Ministerstvo slíbilo ústně, že bude vyjednávat při sestavování státního rozpočtu na r. 1924 s ministerstvem financí, aby opravdu subvence státní byla zvýšena. Vyjednáváno bylo, ale pokud máme poslední zprávy, jest malá naděje, že ke zvýšení dojde. Naopak bude nouzová výpomoc, mimo státní dotaci evangelickou, bude-li vůbec vyplácena, jistě snížena. A jest nebezpečí, že i dosavadní evangelická dotace se zmenší, neboť ministerstvo financí žádá všechna ministerstva, aby své rozpočty snížila o 20%. A tak nanejvýše se může podařiti, že výše této dotace zůstane stejná jako loni. Není pochybností, že porovnáme-li počet duší naší církve s počtem evangelické církve slovenské nebo reform. maďarské na Slovensku, nebo československé a dle toho i obnosy v státním

rozpočtu pro různé církve ustanovené, vidíme, že by na česko-bratrskou církev měl připadnouti obnos vyšší.

5. O sbírkách kostelních. Na sbírky tyto, totiž snad na jejich počet, byly mnohé stížnosti. Soudíme, že stížnosti tyto nejsou oprávněny, totiž stížnosti na sbírky, které synodní výbor vypisuje. Synodní výbor má příčinu spíše stěžovati si na neochotné jich ohlašování a nedochvilné zasilání při některých sborech. Z těchto sbírek jsou některé pravidelné na všeobecné církevní potřeby a musí býti každoročně vypisovány a vykonány. Jsou to:

1. Sbírka na všeobecný fond církevní, který jest určen mimo jiné na některá vydání správní, zejména na útraty synodu. Tato sbírka není všude konána s porozuměním a ochotou a jsou křiklavé rozdíly ve výnosu jejím. Proto synodní výbor činí návrh na hrazení synodních výloh, aby sbory rovnou měrou dle svého počtu a své zámožnosti tímto nákladem zatíženy byly.

2. Druhá pravidelná sbírka jest na podporu bohoslovců. Synodní výbor pamatuje na to návrhem na příspěvek ze státní dotace, ale to nestačí. Mimo to potřebujeme nyní ještě více bohoslovců, než jich máme.

3. Dále je tu sbírka každoroční na pensijní fond, o jehož důležitosti není potřebí se zmiňovat.

4. Potřebná sbírka jest na evangelisaci, t. j. na potřeby nových sborů a stanic, na jejich vydržování i na pomoc jejich stavbám.

5. Další sbírka každoroční jest na Jeronymovu Jednotu, o níž a velikém jejím úkolu jest jinde referováno.

6. Sbírka na Husův Dům měla by býti rovněž pravidelná, zvláště nyní, kdy spolek tento má v úmyslu přistavěti místnosti pro synodní výbor a pro byty studentské. Má to být ústřední dům naší církve a máme povinnost jej podporovati.

7. I sbírka na misii zahraniční měla by se státi každoročním pravidlem.

8. Vedle toho je nevyhnutelno, aby aspoň 2 sbírky ročně byly konány pro jednotlivé sbory, jež právě staví nebo postavily církevní budovy.

Žádáme, aby synod o konání těchto sbírek učinil rozhodnutí. Jednak o tom, které sbírky pravidelně každoročně se mají konati, kolik nepravidelných a potom kdy které konány býti mají. Navrhujeme, aby byly konány tyto sbírky:

1. Na fond evangelisační některou neděli v lednu.
2. Na některý sbor některou neděli v únoru.
3. Na všeobecný fond církevní některou neděli v březnu.
4. Na Jeronymovu Jednotu kolem svátků svatodušních.
5. Na Husův Dům na neděli reformační.
6. Na misii některou neděli srpnovou.

7. Na fond pensijní ke konci září neb začátkem října.
8. Na jiný některý sbor během měsíce listopadu.
9. Na bohoslovce o Vánocích.

6. Společný majetek církevní sestává jednak z realit, jednak ze jmění peněžitého. Ze zprávy účetní vysvítá, že církev českokobratrská přejala ve svůj společný majetek jednak Husův Dům v Králové Hradci, který býval dříve internátem pro evang. studenty, patřícím církvi evang. augsburského vyznání. Nyní je pronajat spolku Komenského v Hradci Králové pro jeho internát. Čistá činže z něho činí 12.000 Kč. Tento dům spravován je kuratoriem, sestávajícím z bratří v Hradci Králové bydlících, které k této službě synodní výbor požádal a jmenoval. Synodní výbor soudí, že by tento dům mohl býti i prodán, zvláště pokud ještě ceny domů jsou vyšší. Žádá v té věci o usnesení synodu. Druhá realita jest budova učitelského ústavu v Čáslavi. O tom již dříve jest podána zpráva. Z čistého výnosu činžovního u těchto budov třeba jest oddělit ty peníze, které mají umořiti inventář ústavu, státu propůjčený. Jak by výnos čisté činže měl býti event. použit, záleží na rozhodnutí synodu a soudíme, že výnos i tohoto čáslavského domu i hradeckého domu mohl by býti použit na práci, směřující k náboženské výchově naší mládeže. Po případě snad by i půjčka mohla býti učiněna z těchto výnosů na chystanou stavbu Husova Domu, aneb i na event. koupi vlastního domu v Praze. Jaké a které jsou ostatní fondy synodním výborem spravované, může se čísti ve zvláštní zprávě účetní, z níž jest také i viděti, že správa již těchto fondů vyžaduje mnoho práce.

Likvidace jmění a fondů, spravovaných církevní radou ve Vídni, na které má i naše církev nárok, posud není provedena. Začátkem dubna navštívil bratr Viktor Opočenský, býv. církevní rada, na požádání synodního výboru Vídeň a tamější církevní radu, aby se o stavu likvidačních prací informoval a tuto věc k definitivnímu skončení urgoval. Z jeho zprávy vysvítá, že v krátkém čase mají býti odeslány z Vídně ony fondy, které patří jednotlivým sborům v Československu a jež církevní rada spravovala. Co se týče společného jmění a zejména pensijního ústavu, mají býti presidentem drem Haasem zaslány ještě v nejbližších dnech jednotlivým církevním správám konkrétní návrhy. Dr. Haase sdělil br. radovi Opočenskému, že pomýšlí koncem června odejít na odpočinek a proto byl jím s důrazem požádán, aby před svým odchodem se přičinil o provedení likvidace. Ale br. rada Opočenský vyslovil obavu, zdali tak bude moci skutečně učinit. Legace čsl. ve Vídni byla rovněž požádána, aby této věci si všimla a vyřízení její u vídeňské vlády urgovala, poněvadž tato vláda likvidaci také zdržuje. Rada Opočenský jednal také o rozdělení a odeslání matrik a archivu.

Matriky mají být odeslány co nejdříve, ale archiv ještě potřebuje rozdělení. Ovšem synodní výbor není s to matriky, které by jemu přínáležely, někde umístiti a musí žádat vládu, aby je převzala sama.

Styky s jinými církvemi a korporacemi.

Styky tyto rozmnožily se velice a tak rozšířila se i nemálo činnost a agenda synodního výboru. Zejména tím, že bylo potřebí mnohdy dopisovati v jazycích cizích.

Resoluce o těchto stycích, přijaté na prvním synodu, byly zaslány příslušným církvím a jiným organisacím, o čemž podána byla zpráva ve Věstníku z r. 1921 č. 2. str. 27—28., na který poukazujeme.

A. Styky s církvemi národnosti československé a s církvemi naší republiky.

1. S českými evang. církvemi v Americe pěstováno bylo bratrské společenství dále a to jednak skrze synodní výbor, jednak skrz některé jednotlivé faráře. V Americe samé udržoval spojení s námi zejména br. Dr. Václav Losa, presbyterní farář a superintendent misijní práce mezi Slovany v Pittsburghu. Jeho přičiněním založena byla Husitská společnost pro podporu evangelisace v naší vlasti a z jeho pera uveřejňovány jsou články o naší církvi, nejenom v českých, nýbrž i v anglických církevních časopisech amerických. Jeho široká známost a vážnost, jaké se těší v presbyterní církvi americké, získává nám mnohé přátele. Pověřili jsme jej zastupováním naší církve na Synodách (General Assemblies) reform. církví amerických v r. 1921 a 1922 i 1923, a jeho informace tam podávané nejen rozhojnily zájem o nás, nýbrž i přinesly pomoc. On také posílá vyžádané od přátel amerických nádoby k večeři Páně, opatřuje obrázky pro nedělní školy, poslal i pěkné harmonium do jednoho mor. sboru. Proto sluší se jemu za lásku jeho k naší církvi vzdáti díky.

Sbližení a přátelství naše s americkými evang. Čechy utvrzováno bylo i návštěvou některých z nich u nás. R. 1921 a část roku 1922 působil br. farář Fr. Horníček v severní diaspoře moravské. Odejel do Ameriky, ale míní se zase vrátit do staré vlasti. R. 1922 byl zde br. farář Václav Vaněk z Chicaga, který mnoho našich sborů navštívil a svými pronikavými a povzbuzujícími proslovy i svým hlubokým zájmem o naši práci ruce naše posiloval. Vedle něho byl u nás i br. farář J. Motyčka, předseda Jednoty Českomoravských Bratří v Belville, který se v Americe narodil a nikdy posud v Čechách nebyl, a proto s tím větším očekáváním a touhou i láskou k zemi otců k nám přijel. Svou zvláštní skromností,

upřímností a láskou získal si srdce naše. Poslali jsme po něm pozdrav jeho církvi a obdrželi vřelou odpověď, kterou jsme také uveřejnili v našich časopisech. Z této jeho církve, v níž působí i jiný věrný milovník starých církví českých br. Josef Hegar, přišla již před tím peněžitá pomoc k udržování kazatele v některém novém sboru. Dále byl tu br. farář J. Šauer, působící mezi reform. Slováky v Americe, který po čas svého pobytu u nás pracoval na Litomyšlsku a který by tu byl rád déle anebo snad trvale zůstal, kdyby byl nedal slib svému sboru zase se vrátit. Snad po nějakém čase přijede znovu k nám.

Vedle těchto bratří, kteří jen kratší dobu mezi námi prodlévali, přijeli a posud dlí u nás jiní, kteří pro delší dobu práce na vinici naší se ujali. Je to zejména br. farář Josef Křenek, celé naší církvi i celé veřejnosti české dobře známý svou nadšenou a přesvědčivou výmluvností. Sídlo jeho a hlavní působiště bylo na Vinohradech, ale jeho služby i darů mu od Boha daných užili i mnozí jiní. Jedná se nyní o to získati jej trvale pro naši církev, jakožto synodního kazatele. Doufáme, že toto jednání povede přece k cíli a že i synod s radostí je schválí. Po něm vrátil se zase k nám br. farář Jaroslav Dobiáš s celou svou rodinou, aby se opět ujal práce na Domažlicku. Bylo k tomu potřebí velikého sebezapření a lásky, aby Ameriku opustil a tuto těžkou úlohu na sebe vzal. Musí překonávati mnohé těžkosti různého druhu, ale koná dílo své s radostí a požehnáním. Jiný americký kazatel jest br. August Chval, který byl už řádně zvolen i instalován za faráře v novém sboru v Přerově, kde pracuje tiše, avšak věrně a úspěšně a těší se opravdové lásce svého sboru. V Ranné od července 1922 působil až do února 1923 br. farář Jar. Štulc, dříve kazatel reformované církve americké, který za ten krátký čas velice přispěl k obživení tohoto sboru. V březnu ujal se práce ve Velké Lhotě na Moravě. Pátý americký kazatel, který od posledního synodu k nám přišel, jest br. farář Jaroslav Kučera, dříve v Silver Lake, jenž působí ve Strakoniciích a klade s pilností začátky k utvoření a organisování tohoto nově vznikajícího sboru. Radujeme se z toho, že tito bratří se odhodlali opustiti práci svou v Americe, daleko lehčí, s podmínkami pro rodinu jejich mnohem výhodnějšími, a pracovati u nás, kde jest pole sice větší a nadějnější, ale hmotné i sociální poměry nepříznivější a těžší. Kež by vytrvali v tomto díle a odměna jejich kež by byla radost z úspěšné práce pro království Boží vykonané.

2. S potomky českých exulantů a vystěhovalců v Rusku a v Polsku bylo udržováno spojení jednak „Kostnickou Jednotou“, jednak synodním výborem a Misijní jednotou. Této poslední byla postoupena žádost z Borjatiná poslaná výboru synodnímu, aby jim byl vyslán od nás kazatel. Tato žádost byla i podporována čsl. vyslancem ve Varšavě i vzkazem polské reformované církve. Avšak posud nemohlo ji býti vy-

hověno pro nedostatek kazatelů, ač Jednota Misijní jednoho kazatele nalezla, jemuž však dotyčný sbor odepřel dáti potřebnou dovolenou. V Polsku, vyslán byv Mis. Jednotou, byl návštěvou u českých exulantů br. farář Kamil Nagy a v Husinci v Pruském Slezsku farář Benj. Fleischer ze Sloupnice. Vikář Rudolf Šedý byl vyslán „Kostnickou Jednotou“ do Ruska a tam po dvakráte navštívil také mnohé z těchto českých osad a přinesl jim i pomoc, když hladem trpěli. Synodní výbor svěřil br. Šedému ze sbírky pro hladovějící v Rusku 20.000 Kč, které také i pro tyto hladovějící Čechy k dobru přišly. Zpráva o jeho cestách a jejich výsledcích byla uveřejněna v časopisech. Na druhé cestě vzal sebou i br. J. Martinka, který má mezi českými exulanty na jihu ruském působiti jako učitel dětí, ano i kazatel. O návratu a repatriaci potomků českých exulantů bylo hojně psáno v denním i církevním tisku. Synodní výbor doporučil sborům, aby pro tuto repatriaci konaly sbírky mezi svými členy. A nyní, když se část jich již usadila v Zábřehu, vítá tyto bratry s bratrskou upřímností i radostí ve vlasti jejich otců a doufá, že mnozí ještě za nimi zpátky přijdou.

Vystěhovalci čeští nyní bydlící v místě Peregul German v Rumunsku hlásili se synodnímu výboru žádající o učitele českého pro své děti, který by i služby Boží pro ně řídil. Věc vyřídila Misijní Jednota. Čeští evangelíci v Jugoslavii obdrželi dělníka v osobě bratra Fr. Mašika, emer. učitele, který byl i opatřen ordinací presbyterskou, aby jim slovem Božím a svátostmi přisluhoval. Ale naráží na veliké obtíže, jednak s maďarskou církví reform., ke které tito Češi církevně náleží, a jednak na velikou duchovní netečnost a pokleslost těch pozůstatků evangelických Čechů v Jugoslavii.

3. I s vídeňskými evang. Čechy bylo udržováno spojení. Navštěvovali je někteří faráři moravští, zejména far. Prudký, Jadrníček, Kamil Nagy a j. Také farář Josef Křenek je po dvakráte navštívil. Synodní výbor jedná s nimi o to, jak by nejlépe mohli býti opatřeni českou duchovní správou. Věc není ještě zcela vyjasněna, zdali totiž by se měli organisovat jako českobratrská církev v Rakousku, anebo zdali jinak mělo by jim být spomoženo, aby se neztráceli ani nábožensky ani národně.

4. Se slovenskou církví evang. augsburského vyznání pěstovány byly i dále styky velmi přátelské. Synodní výbor konal se zástupci jejich dvě porady a to dne 18. října r. 1921 a 9. listopadu 1922. Byla projednávána otázka vzájemného poměru obou církví, zejména obstarávání náboženských a církevních potřeb jejich členů. Bylo usneseno na první schůzi, aby církev evangelická na Slovensku přisluhovala církevními služebnostmi členům českobratrské církve bydlícím na Slovensku a naopak; při přisluhování Večeří Páně aby faráři obou církví vyšli vstříc zvláštnímu přání příslušníků druhé církve, když by bylo výslovně projeveno, v pří-

čině způsobu tohoto vysluhování. V případech přístupů k česko-bratrské církvi farní úřady slovenské budou zastupovati úřady naše a naopak. Byl také učiněn i projev zástupců evangelické církve slovenské, že se nenamítá nic proti tomu, aby pro příslušníky naší církve na Slovensku bydlící, kde jest jich větší počet, byla zorganizována samostatná česko-bratrská práce náboženská. Ale tato usnesení první schůze nebyla ještě přijata generální církví slovenskou. Jsouť jakési nesnáze, plynoucí z tamních poměrů, které činí nesnadným vyjítí vstříc zejména event. přání vysluhovati Večeři Páně česko-bratrským příslušníkům dle jejich zvyklostí. Rovněž otázka tvoření kazatelských stanic česko-bratrských není ještě dojednána, ač potřebou a zvláštními místními poměry členové naší církve jsou takřka nuceni utvořit někde stanici kazatelskou. Ale tomu všemu zdá se překážeti jednak ten fakt, že naše církev uznána jest zákonně jen pro Čechy, Moravu a Slezsko; potom není jasno, zda k nějakému sboru farnímu či k celé církvi (synodnímu výboru) měla by taková stanice příslušet, jak by to bylo se zápisy matričními a pod. Na druhé straně zase nechťejí některé sbory slovenské uznati naše příslušníky za plnoprávné své členy, protože nejsou vyznání augsburského, a jinde zase zvláštní poměry náboženské v některém sboru slovenském brání našim členům se účastniti církevního života takového sboru. Bude potřebl ještě dalšího jednání, ale soudíme, že by bylo radno, aby synod učinil usnesení, dle něhož by naše česko-bratrská církev evangelická byla zákonně výslovně uznána i pro Slovensko. Se strany slovenské bylo namítáno, že by zakládáním stanic česko-bratrských na Slovensku poškozeno bylo budoucí event. spojení obou církví. Synodní výbor nesdílí tuto obavu, naopak myslí, že by to spíše přispělo ke sblížení.

Na obou poradách bylo jednáno i o společném vystupování v otázkách týkajících se stejně obou církví, zejména ve věci odluky církve od státu anebo hájení práv a svobod evangelických církví vůbec. Posud však žádný takový společný krok nebyl učiněn.

Výraz přátelství a bratrství obou církví dán byl i účastněním našich zástupců na instalaci prvních biskupů slovenských Jura Janošky a Samuela Zocha, která se konala ve Sv. Lipt. Mikuláši dne 22. října 1922. Za synodní výbor byl přítomen senior Josef Souček, za Jeronymovu Jednotu farář Jan Šebesta, za fakultu Husovu prof. Dr. Frant. Žilka a za „Kostnickou Jednotu“ Dr. Ad. Lukl. Projevy naše i odpovědi biskupa Zocha na ně, jakož i jiné proslovy, zdůrazňovaly historickou, rodovou i duchovní příbuznost a blízkost, jakož i potřebu vzájemnosti obou církví.

Návštěva zástupců slovenských evangeliků v našich sborech již dříve projektovaná posud se neuskutečnila, ale přípravy jsou konány, aby se tak stalo letos.

5. Styky se Slováky reformovanými nebyly velké; jsouť posud příliš úzce spojení s maďarskými reform. sbory a sbory slovenské mají faráře maďarské nebo maďaronské. Než důležitá návštěva vykonána byla v některých těchto slovenských sborech bratřími faráři J. Šebestou, Fr. Prudkým a prof. A. Frintou v r. 1921. Zprávy o této návštěvě byly uveřejněny v našich časopisech. Zde toliko registrujeme, že stav těchto slovenských kalvínů v ohledu národním, kulturním i náboženském zdá se být velice zanedbaný a to vinou farářů, kteří jazyka svých členů buď vůbec neznají, anebo jen tolik znají, že mohou přečísti kázání a s nimi se trochu dohodnouti, ale kteří vesměs jazykem svých údů, ano jimi samými pohrdají. A proto je to i v zájmu náboženského života i vzdělání těchto slovenských reformovaných, aby sbory jejich utvořily aspoň zvláštní slovenský seniorát, a faráři jejich byli opravdoví Slováci, kteří by tento lid milovali, jeho jazykem správně mluvili a o jeho vzdělání a náboženský život měli opravdový, hluboký zájem.

6. Československé církvi, totiž jejímu centrálnímu úřadu, zaslána byla resoluce synodu, jich se týkající, spolu s přípisem, jenž vyslovoval přání bližších vzájemných styků skrze ustanovení společného poradního komitétu. Ale odpověď na tento přípis posud nedošla. Jinak styky naše s církví čsl. byly přátelské. Některé naše sbory propůjčovaly jim a posud propůjčují kostely a modlitebny k službám Božím; jejich děti navštěvují vyučování česko-bratrského náboženství, kde není učitele čsl. náboženství. V jednom případě i naopak bylo dáno svolení, aby naše děti navštěvovaly vyučování náboženství čsl., protože tam nebylo možno opatřit učitele našeho. Někde i koná náš kazatel biblické hodiny a kázání pro čsl. příslušníky. Jinak však naše církev nijakým způsobem nechce zasahovati do vnitřního vývoje kvašení, které se děje v církvi čsl. Toliko si přejeme, jak v synodní resoluci bylo řečeno, aby tato církev vyvíjela se ve stopách otců a posloužila náboženské obrodě národní.

7. S Jednotou Bratrskou (ochranovskou) nebylo žádného dalšího jednání o spolupráci, tím méně o spojení. Články o spolupráci byly schváleny našim minulým synodem, ale není jasno, zdali jsou schváleny i Jednotou. Návrhy pak společného malého komitétu, týkající se event. spojení obou církví, byly synodním výborem jakožto základ tohoto jednání předběžně schváleny, ale nebyly schváleny Jednotou, nýbrž bylo odpověděno, že Úzká rada Jednoty nevidí, že by byl nyní čas vhodný ke spojení obou církví. Můžeme tedy míti za to, a zde to konstatujeme, že tím snahy po užším sblížení nebo sjednocení jsou zastaveny; ano, musíme s bolestí konstatovati, že se strany Jednoty byl o církvi naší uveřejněn článek velmi nelaskavý, ano i nepřátelský. Byl to článek psaný Drem Walterem Schmidtem a uveřejněný zejména i v americkém časo-

pise „Moravian“. Práví se v něm zcela nepravdivě, že náš stát posud neuznal historické jméno této církve, t. j. jméno „Jednota Bratrská“, vinou evangelických referentů v církevním oddělení ministerstva školství a to prý proto, že my, českokobratřští evangelici, jim toto jméno závidíme a rádi bychom je o ně připravili. Dále se praví, že jsme přijali i my jméno Českokobratřská církev jen z důvodů propagačních, ale že naše jednání vůči nim je nebratrské. Bratřími prý se nazývati chceme, ale nebratrství naše je prý silnější než dříve. Chtěli prý jsme se spojit s Jednotou Bratrskou, abychom tuto církev pohltili, místo abychom k Jednotě Bratrské sami přistoupili a pod. A na tento článek neuznala Úzká rada Jednoty za dobré odpovědět, a pro zřejmě nesprávné, nepravdivé a nepřátelské tvrzení vůči nám se omluviti. K tomu přišel i z Ochranova na synodní výbor přípis, patrně psaný zase Drem W. Schmidtem, v němž tvrdí se, že jenom Jednota Bratrská, nikoli českokobratřská církev, má právo na statky, kostely, fondy po staré Jednotě a její členech.

8. S jinými evangelickými denominacemi v Československu nebylo žádných zvláštních styků církevních. Toliko ve Svazu nedělních škol nedávno založeném jsou zastoupeny všechny tyto evang. církve. Pouze s církví methodistickou po příchodu superintendenta její práce v Československu, pana J. Neilla, bylo písemné i ústní jednání, v němž jmenovaný superintendent tvrdil, že církev methodistická od počátku měla úmysl založit v Československu svou vlastní denominaci a jestli prý p. Collyer tvrdil něco jiného, že prý k tomu nikým nebyl pověřen. To také je odpověď této církve na resoluci prvního synodu, která jí byla zaslána.

9. S německou evangelickou církví bylo udržováno spojení jenom v případech konkrétní potřeby. Tak zejména zástupci synodního výboru a této církve jednali r. 1921 koncem září o spoluužívání kostelů v Mor. Ostravě a ve Frýdku, v čemž bylo pokračováno na druhé schůzi r. 1922 v Moravské Ostravě, při níž zastupoval synodní výbor superintendent Císař.

10. S polskými evangelíky v naší republice nebylo téměř žádných styků, pouze jakýsi pokus byl učiněn, ale ke schůzi nedošlo. Polské evangelické sbory mají nyní ujednáno s ministerstvem, že utvoří samostatný těšínský seniorát, k němuž mají patřiti sbory na Těšínsku v počtu 6. Sbor těšínský sám, resp. jeho část v našem území jsoucí, zatím v tomto seniorátu nebyl počítán a zdá se, že z tohoto sboru vzniknou tři, totiž český sbor, který je už přiorganisován k českokobratřské církvi, potom německý sbor, který snad se připojí k německé církvi evangelické, a ti ostatní utvoří třetí sbor, který se připojí k těšínskému seniorátu.

B. Zahraniční církve a korporace.

11. S reform. církví polskou nastaly začátky přátelských styků jednak navštěvou faráře Kamila Nagy u českých exulantů, jednak došel nás i dopis této církve, upozorňující nás na její těžké poměry a její nadějnou příležitost k práci. Na dopis bylo odpověděno a přání dalších styků vysloveno.

12. Z Valdenské církve přijel k nám farář Giovanni Grilli při příležitosti třístaleté vzpomínky na Staroměstské popravy v r. 1621. Při tom navštívil mnohé naše sbory starší i nové a měl v nich povzbuzující a nadšené proslovy. Odejel od nás s výrazem upřímné sympatie k nám a s přáním blízkého přátelství s církví Valdenskou.

13. Ze švýcarské církve reformované navštívil nás známý starý přítel náš, farář B. Gantenbein spolu s far. Deckingerem ze Ženevy. Před tím byla mu synodním výborem poslána přehledná zpráva o hnutí náboženském u nás a on přijel se přesvědčit o této práci. Navštívil mnohé sbory, zvláště nové, a napsal o svých zkušenostech článek v časopise „Ref. Schweizer Zeitung“, který také byl v překladu faráře Opočenského z Boleslavi vytištěn v „Kostn. Jiskrách“. Z článku toho jest zřejmo, že dojem faráře Gantenbeina o hnutí našem byl velice příznivý. Do Švýcar pak dojel farář z Ml. Boleslavi, Oskar Opočenský, který po 4 neděle jezdil po švýcarských sborech, německých i francouzských, aby podával zprávu o práci naší.

14. S francouzským protestantismem byl jen potud styk, že jeden z našich bohoslovců studoval na fakultě bohoslovecké v Paříži.

15. Z Holandské církve reform., vlastně z Internacionálního výboru pro podporu českých církví, posílal p. Du Buy po každý rok 1921 a 1922 prostřednictvím prof. Dra Žilky podpory pro evangelizační práci.

16. Se skotskou Spojenou Svobodnou Církví presbyteriální udržovány byly za dvě minulá léta styky velmi živé. Jednak vysláni byli k nám dva faráři této církve, aby studovali náboženské hnutí v naší zemi. Byli to Frank Knight z Glasgowu a J. W. Purves z Bearsdenu. K nim se připojil i M. Macgregor, profesor fakulty bohoslovecké v Glasgowě. Oni dva bratři byli u nás asi 4 týdny a navštívili četné nové sbory a stanice, farář Knight na západě českém, farář Purves na východě a na Moravě. Všude vykonali velice pěkné povzbuzující řeči a snažili se vniknouti v toto hnutí. Když se vrátili do své vlasti, přednášeli o svých zkušenostech, psali o tom i články do denního tisku, zejména p. Knight, i do časopisů církevních. Pan Knight měl pak na General Assembly v Edinburghu velice vřelou řeč, která vzbudila velikou pozornost. Později napsal tentýž farář i knížku o naší práci, psanou velice živě a vřele, která se hojně rozšířila.

Synodní výbor žádá, aby synod vyslovil svůj dík těmto bratřím. Zájem o práci naší církve udržuje a řídí v skotské církvi presbyterní její Kontinentální komitét, jehož sekretářem je J. Webster Macdonald. U tohoto komitétu shromažďují se event. dary a sbírky pro podporu naší práce, mezi nimiž připomínáme zejména sbírku nedělních škol pro potřeby náboženského vzdělání naší mládeže. Sekretář Mr. Webster také pečoval o získání bohosloveckých knih pro naši fakultu a poslal jich 2 zásilky. Na generálním shromáždění církve této, jakož i státní církve presbyterní ve Skotsku (s kteroužto poslední jiných styků jsme neměli) zastupoval nás br. farář Timoteus Kašpar v r. 1921 i 1922. Studenti bohosloví, kterým tento kontinentální komitét poskytoval stipendia, byli ve Skotsku v r. 1921 a 1922 J. Odstrčil (nyní farář v Kloboukách), v Edinburghu, a Emil Pokorný (nyní farář v Šonově), v Aberdeenu.

17. S církvemi americkými byly udržovány stále styky osobní i písemní. Z presbyterní církve severní byl u nás známý a drahý přítel náš a našeho národa Rev. Kenneth G. Miller, který přijel ke konci r. 1921 a odjel koncem dubna 1922. Jsa dobře znalý našeho jazyka, mohl vniknouti výborně do stavu našich církví i náboženského hnutí u nás. Radoval se z této nové nadějně práce a vydal svědectví, že je to hnutí náboženské a že zaslouží i potřebuje pomoci ostatních církví evangelických, protože naše církvev pro malý svůj počet sama na toto hnutí nestačí. Na generálním synodu (general assembly) své církve vřele o zkušenostech svých a o hnutí našem promluvil a dosáhl toho, že v rozpočtu této církve pomoc naší práci zajištěna byla. Tím také naplnil se slib, který nám byl dán připsím generálního synodu této církve již v r. 1921, kterýžto připsí byl uveřejněn v našem Věstníku č. 2. r. 1921. Nyní působí K. Miller v New Yorku a snaží se zájem církve své pro nás prohloubiti a rozšířiti. V r. 1922 v létě byl u nás jiný vynikající člen této církve Dr. S. Beach, farář první presbyterní církve v Princetonu, který vřele se zajímá o naši činnost a jehožto zájem velice vzrostl tím, co z návštěv svých o práci naší seznal. V městě jeho jsou také nyní naši dva studenti bohosloví na tamní bohoslovecké koleji, kdež pro ně br. farář Miller potřebná stipendia získal. Dr. Beach má na ně pozor a podává o nich svědectví dobré.

Z církve reformované ve Spojených Státech byl zde starý náš přítel Dr. J. Good z Philadelphie spolu s jiným farářem této církve p. Schäferem a po druhé téhož roku v téže době, když tu byl Dr. Beach. I on navštívil znovu některé naše sbory a odjel utvrzen v poznání, že práce naše zaslouží pozornosti. Vliv Dra Gooda ve vlastní jeho církvi a zejména styky jeho s jinými církvemi rozšiřují známost a zájem o nás velice. A přítomnost jeho u nás, jakož i při-

tomnost jiných přátel našich, vždycky slouží i nám k velikému povzbuzení i sborům, které navštíví. Příčiněním Dra Gooda, anebo aspoň jeho prostřednictvím, byla i Jižní církev presbyterní získána zajímati se o nás, k čemuž i Dr. Losa přispěl. Z této církve byla nám letos i nabídka učiněna dvou stipendií pro teologové naše, jedno na koleji v Richmondě a druhé v Columbii. Doufáme, že této nabídky použito bude.

Spojená církev presbyterní v Americe má o nás rovněž vzrůstající zájem a snaží se také získati pro nás nějakou pomoc.

18. Aliance církví presbyterních, k níž i naše církev československá patří a jež spojuje asi 40,000.000 evangelických duší, měla svůj světový kongres r. 1921 v Pittsburghu. Účastnil se ho br. Dr. Fr. Žilka, který také za církev naši na kongresu tomto promluvil a tak známost o naší církvi skrze delegáty celé řady církví presbyterních do celého světa rozšířil. Generálním sekretářem této Aliance je Dr. J. Fleming v Edinburghu, nám již z dřívějšíka dobře známý. Vydává ústřední Věstník Aliance (Quarterly register) a posílá jej mnohým našim farářům. S ním udržujeme korespondenci; dle jeho zprávy má být konána letos v červenci v Curychu Kontinentální konference církví presbyterních, k níž naše církev pozvána jest.

19. I s Novým Zeelandem, totiž s presbyterními kruhy této země, navázán byl jakýsi styk dopisem seniora Součka, jehožto částky uveřejněny byly v časopise této církve s vřelým doprovodem.

20. Vedle církví jsou tu i různé svazy mezinárodní, s nimiž spojení navázáno nebo udržováno bylo, aneb v něž naše církev jakožto člen vstoupila. Tak v r. 1921 byla v Praze konána konference Svazu Světového Bratrství, který má sídlo v Londýně a jehožto účel jest vychovávat lidí ke skutečnému praktickému bratrství a skrze ně pak učiti i národy, aby bratrství pěstovali. Byl to sjezd podařený a účastnili se ho někteří přední zástupcové tohoto hnutí z Anglie, z Ameriky, ze Švédska, Holandska i Francie, kromě zástupců našich evangelických církví v Československu.

Jiná světová organizace jest Aliance církví pro mezinárodní přátelství, o které již k minulému synodu zpráva podána byla. Naše evangelické církve v Československu tvoří její odbočku pod jménem Národní koncil, a tato odbočka poslala své delegáty na světovou konferenci v Kodani v srpnu r. 1922. Za naši církev účastnil se jí jakožto řádný delegát Dr. Fr. Žilka a jako host senior J. Souček.

Konference pro otázky víry a řádu udržuje s námi pravidelné písemné spojení. Přípravuje nyní svůj sjezd ve Washingtonu v r. 1924.

Krásné a vřelé styky uplatnily se s Aliancí evangelickou, starou to organizací, jejíž účel jest posilovati evangelický křesťanský život po celém světě. Tato Aliance pořádá již po více než 50 let vždy první dni každého roku modlitební týden, na který i synodní výbor upozorňuje už po 3 léta a program jeho rozesílá. V červnu loňského roku byl u nás návštěvou generální sekretář této Aliance Mr. Gooch a měl poradu se zástupci našich církví v Praze. Napsal několik článků v časopise aliančním o nás, z nichž vysvitá, že byl vřele zaujat naším hnutím a snaží se získati mu přátele. Zájezd zástupců Aliance měl býti k nám vykonán letos, ale nevíme, zdali se uskuteční.

Národní Biblická společnost skotská koná svou práci kolportérskou v našem státu skrze zvláštní místní komitét, jehožto předsedou jest senior církve naší a sekretářem br. Frant. Kolátor z Jednoty Chelčického. Vydržuje 12 kolportérů a tak koná důležité dílo. Vyskytly se ovšem jisté obtíže pro naše kolportéry, neboť zákon rakouský, kolportáž ztěžující, se posud nezměnil. Synodní výbor žádal i p. presidenta i ministerstvo vnitra, aby této práci překážky nebyly činěny, ale soudí, že by i synod naší církve měl o této ostudné a zahanbující praksi učiniti usnesení, žádající za změnu ve smyslu úplně volné kolportáže Písma Sv.

Traktátní společnost anglická udržuje s námi korespondenci a je hotova poskytnouti subvenci na vydávání potřebných vzdělavatelných náboženských knížek, na př. výkladu Písma Sv. Posud však nemohli jsme této ochoty použiti.

O světovém svazu nedělních škol a účastenství našem v něm bylo již referováno v odstavci o výchově. Nová organizace založena byla v Kodani roku loňského. Tam pozváni byli zástupcové všech takřka evangelických církví evropských za tím účelem, aby se spolu se zástupci amerických církví radili o pomoci ohroženému protestantismu ve většině zemí na kontinentě evropském. Z této porady vznikl jakýsi Svaz těchto církví a výbor jeho má své sídlo v Curychu ve Švýcarsku. Sestává ze zástupců církví hmotně a číselně silných a úkol jeho jest sprostředkovati pomoc církvím slabým. Sekretářem jeho jest Dr. Keller v Curychu. Na poradě kodaňské zastupoval naši církev senior Souček. Svaz tento vydal také tiskem zprávu o stavu různých církví evropských, mezi nimiž jest i zpráva o naší československé církvi.

C. Evangelické spolky a korporace.

21. Tyto spolky a sdružení, které mají účel církevně-náboženský a které mají význam pro celou církev, jsou mnohé. Zespolků je to „Husův dům“, „Misijní Jednota“, „Evangelická společnost pro dobročinnost křesťanskou“, a „Spolek Komenského“, „Kuratorium dívčího

ústavu v Krabčicích“ a interkonfesijní spolek „Kostnická Jednota“. Jest třeba i o nich se zmíniti. „Spolek Husův Dům“ má už ve svých stanovách, že účelem jeho je postavit dům v Praze, který by sloužil náboženským a kulturním účelům českobratrské církve; on podle svých stanov staví se i pod jistou kontrolu církevní. Tento spolek má dům, jak jest známo, ale jenom malá část jeho slouží církvi anebo církevním spolkům. Proto ke konci minulého roku pojal výbor tohoto spolku úmysl aspoň zvýšiti tento dvoupatrový dům v předu o tři patra, a v nich opatřiti nejprve místnosti pro synodní výbor a částečně i pro církevní spolky, a v druhých patrech pokoje pro ubytování bohoslovců našich a jiných studentů vysokoškolských. Tento úmysl vtělil se ve skutek potud, že byly vypracovány plány, ano i schváleny městským stavebním úřadem, a nyní právě je ofertní řízení na stavbu tohoto projektu. Ovšem jestliže by spolek „Husův Dům“ měl opravdu přikročiti k této stavbě, nestačí na to svými prostředky; a proto žádá církev, resp. synodní výbor, aby poskytl mu k této stavbě finanční pomoc. Náklad na stavbu tuto odhaduje se asi na 1,000.000 Kč. Nějakou část by zaručil stát, ale bylo by potřebí, aby církev poskytla spolku půjčku aspoň 500.000 Kč, aby stavba mohla býti podniknuta. Co toto píšeme, není jasné ještě, jak se věci vyvinou, ale kdyby k takové půjčce dojíti mělo, musily by i stanovy spolku „Husova Domu“ býti změněny, tak aby zodpovědnost „Husova Domu“ církvi a její dohled na veškeré hospodářství spolku byly dle stanov ještě určitěji vyjádřeny. Spolek sám, totiž jeho výbor, nezdráhal by se ani předati církvi veškeré jmění své. Předkládáme to synodu s tím, že zprávy určitější budeme moci podati až v čas zasedání.

22. Spolek „Misijní Jednota“ vstupuje do bližšího poměru k církvi tím, že koupil dům v Olomouci, a to z prostředků částečně cizinou věnovaných, a umístil v něm misijní školu, kde mají být vychováni diakoni pro naši církev i pro práci mezi Slovy. Také by se doporučovalo soustřediti ve spolku tom misijní činnost čili zatím naši podporu misijní činnosti zahraniční. A proto je potřebí, aby i mezi tímto spolkem a církvi nastal nějaký určitější a stanovami vyjádřený poměr. Misijní Jednota sama nezdráhá se upravití své stanovy v tom smyslu, aby církev skrze svůj synod a synodní výbor měla právo dozoru po případě i veta v některých věcech. Podrobnější návrh o úpravě tohoto poměru viz návrhy synodního výboru. Zde ještě podotýkáme, že buď musí míti církev zvláštní svůj misijní odbor, zodpovědný synodnímu výboru a synodu, anebo že takovýto odborem bude Misijní Jednota. Soudíme, že by to dobře odpovídalo našim poměrům, aby Misijní Jednota v takovýto poměr k církvi vstoupila a jménem církve tuto práci konala. Zachovala by si samostatnost a volnost pohybu, čehož jest pro tuto činnost po-

třebí, a přece byla by zodpovědna církvi a pod jejím dozorem.

23. Evangelická společnost pro dobročinnost křesťanskou, které náleží sirotčince v Telecím a Krabčicích, změnila své stanovy a dle nich jmenuje synodní výbor jednoho člena do výboru a valná hromada tohoto spolku volí dle návrhu synodního výboru jednoho z revisorů. Nyní za synodní výbor jest členem výboru spolku toho Dr. Ferd. Hrejsa a revisorem Dr. Král.

I spolek „Komenský“ pozval mezi své členy předsedu synodního výboru, J. Součka, a také kuratorium dívčího ústavu v Krabčicích zve jej do svých schůzí. Ovšem stanovy těchto dvou spolků ještě nebyly tak změněny, aby církev měla právo posílati své zástupce do jejich výborů.

24. Jiného druhu jest mezicírkevní spolek „Jednota Kostnická“. V něm zastoupení své mají anebo mohou mít všechny evangelické církve v Československu, vlastně zástupcové všech denominací, ne sice jako zástupcové církví, nýbrž valnou hromadou spolku svobodně volení příslušníci těchto různých církví evangelických. Převládající počet členů tohoto spolku jsou ovšem příslušníci naší církve. Činnost spolku se v posledních letech velice rozšířila a zmohutnila. Velikou práci vykonala Jednota Kostnická tím, že starala se a posud se stará o repatriaci potomků českých exulantů a že v nynější době hladu v Rusku snaží se s českými evangelíky tam přebývajícími nějakým způsobem k jejich pomoci navazovati styky. Vydává i časopisy Kostnické Jiskry a Husův Odkaz, a tím ovšem má značný vliv na mnohé z našich lidí a na jiné čtenáře těchto časopisů. Ale působení její a obor tohoto působení leckdy naráží na kompetenci a práci církve naší, ano mnozí členové naší stotožňují Jednotu Kostnickou a její odbory s církví a jejími orgány. Proto potřebí jest i zde jasnosti. Ačkoli jsme si vědomi, že Jednota Kostnická může mnoho vykonati ve věcech, které církev nemůže tak snadno pojmouti v obor své působnosti, přece je potřebí, aby do práce a kompetence církevních orgánů nebylo zasahováno ani ústředím Jednoty ani jejími odbočkami.

25. Zvláštní postavení v církvi naší zaujímá „Jeronymova Jednota“. Její význam pro církev je veliký a její činnost a výsledky obdivuhodné. Za dvě poslední léta, 1921—1922, měla příjem z příspěvků a darů od členů naší církve celkem 269.104 Kč a to v r. 1921 136.868 Kč a r. 1922 132.236 Kč. Z toho vydala na podporu sborům, stanicím a jiným účelům v r. 1921 129.714 Kč a r. 1922 126.944 Kč. V tom jsou Hlavní dary lásky a to v r. 1921 16.728 Kč pro Mladou Boleslav a r. 1922 19.467 Kč pro Brno na dům Blahoslavův. Je tedy zřejmo již z těchto čísel, že je to organizace pro církev velmi důležitá a zasluhuje podpory i synodu naší církve. Je rozdělena na 10 okrsků a v čele celé Jednoty jest Ústřední výbor, jehož

předsedou jest nyní br. farář Jan Šebesta z Peček, jednatelem br. farář K. Hadač z Lysé a pokladníkem br. J. Klouček z Pardubic.

Avšak dle našeho soudu je potřebí větší jasnosti o jejím poměru k církvi. Jeronymova Jednota byla schválena generálním církevním sněmem r. 1918. Dle protokolu z tohoto sněmu zní usnesení o tom takto: Generální sněm evangelické církve bratrské přijímá organizační statut Jeronymovy Jednoty a žádá, aby se její výbor hned po této schůzi 18. prosince ustavil. Jednota tedy má svůj statut, své stanovy schválené pouze církví, a je tedy vlastně ústavem nebo institucí či odborem naší církve, částí církevní organizace; ale ve stanovách, které tenkrát generálním sněmem na rychlo byly schváleny, není tomuto faktu dán žádný výraz. Stanovy její zní tak, jako by to byl spolek mající samostatnou osobnost, na církvi úplně nezávislou. Stanovy mají také ustanovení o tom, kdy ona přestane existovati a co se má stát se jménem po jejím zániku, ale Jednota Jeronymova vlastně, nejsou osobností právnickou, tedy státem uznanou, nemůže také mítí žádného jmění. Mimo to, ač církev ji vlastně schválením stanov povolila, nemá podle těchto stanov žádné kompetence při jejím rozpuštění. Z těchto důvodů i z jiných je potřebí, aby stanovy Jednoty Jeronymovy byly změněny či doplněny a to tak, aby nejprve dán byl určitý výraz tomu faktu, že tato Jednota je ústavem či institucí církve českokobratrské, že je zodpovědná církvi, resp. synodu, a že církev ve správě její má své zastoupení, a že má právo dohledu na hospodářství Jednoty; dále že Jednota je povinna podávati každoroční zprávy a výtahy účtů pro synod, že jmění její, pokud by ho měla, náleží církvi, že Jednota jmění to jen spravuje po čas svého trvání. Těmito ustanoveními nesmí býti volnost Jednoty podlomena, ale přece musí býti zřejmo, že to jest církevní instituce. Ovšem může se státi, že Jednota Jeronymova dá přednost tomu, aby byla spolkem úplně neodvislým, schváleným toliko politickými úřady republiky. Ale i v tomto případě soudíme, že by bylo slušno, aby i ona, jako to Husův Dům učinil a Jednota Misijní chce učinit, zajistila církvi ve svých stanovách jisté zastoupení ve svých správních orgánech a jakési právo dohledu. Žádáme, aby to synod vzal v úvahu a o tom učinil usnesení.

Zpráva o pensijním ústavu.

První generální synod se usnesl, aby byl zřízen jednotný samostatný církevní ústav pensijní; všechny dosavadní podružné pensijní ústavy aby byly likvidovány a jejich jmění spolu s částí likvidační masy vídeňského fondu, již se nám dostane, aby bylo odevzdáno tomuto novému pensijnímu ústavu.

Tento ústav budiž společný pro duchovní i učitele a jejich vdovy i sirotky.

K tomu cíli byla zvolena tříčlenná komise (kurátor Kavka, farář Miler a Dr. Král), již uloženo provést likvidaci dosavadních podružných pensijních ústavů a vypracovati stanovy jednotného pensijního ústavu.

Vydání části likvidační masy vídeňského fondu pensijního měl provést synodní výbor.

Vypracované stanovy měla komise předložit synodnímu výboru ke schválení a aby pokladnu uvedl v život.

Nejbližšímu synodu má se vše předložit ke schválení.

Komisi uloženo, aby svou práci provedla s urychlením.

Při stanovení výměry pensí mělo býti přihlíženo k tomu, aby pense byly ve stanovách určeny pevnými číslicemi.

Toto usnesení prvního generálního synodu naší církve bylo provedeno.

Zvolená tříčlenná komise vypracovala návrh stanov nového pensijního ústavu, kterýžto návrh byl pak synodním výborem po některých změnách schválen a jako provisorní stanovy pensijního ústavu naší církve od 1. ledna roku 1922 uveden v život.

Vyhlášeny byly tyto stanovy ve Věstníku synodního výboru roku 1922 (ročník IV.) č. 1.

Synodní výbor předkládá je nyní synodu, aby je projednal a schválil, a podotýká při tom toto:

Pokud se týče jednotlivých podružných ústavů podpůrných (diecesních) v Čechách a na Moravě, byly přivtěleny k novému jednotnému ústavu pensijnímu tyto:

1. ústav pensijní pro kazatele a učitele evangelické superintendence české helvetského vyznání;

2. vdovský a sirotčí ústav kazatelský české evangelické superintendence helvetského vyznání;

3. pensijní ústav pro vdovy a sirotky po duchovních východní evangelické superintendence a. v. v Čechách;

4. zaopatřovací ústav moravské evangelické reformované superintendence pro kazatele, jejich vdovy a sirotky;

5. vdovský a sirotčí ústav evangelických farářů a vikářů augsburského vyznání na Moravě.

Likvidace a odevzdání jmění těchto ústavů je již provedeno. Pouze u Pensijního ústavu pro vdovy a sirotky po duchovních východní evangelické superintendence a. v. v Čechách má jeho správce (farář Piesch v Chomutově) odevzdati ještě některé menší majetkové částky synodnímu výboru. Pokud se týče vdovského a sirotčího ústavu evangelických farářů a vikářů augsburského vyznání na Moravě, je jeho likvidace sice skončena, avšak nutno provést jeho rozdělení mezi nás a Němce, s nimiž byl ústav společný.

Věci tyto budou však provedeny v blízké době.

Jmění odevzdaly jednotlivé ústavy toto :

ad 1. Ústav pensijní pro kazatele a učitele evangelické superintendence české, helvetského vyznání... 60.867·75 K; jmění toto se skládá z těchto částek :

hypotekární pohledávky	12.000— K
cenné papíry	39.024·40 K
vklady	8.052·08 K
pošt. spoř. vídeňská	129·04 K
" " pražská	151·42 K
u býv. vídeň. pens. ústavu	1.510·81 K

Ústav má 4 pensisty; kromě toho jeden další pensista (učitel) běře $\frac{1}{3}$ podílu. Pense činí 400 Kč ročně.

ad 2. Vdovský a sirotčí ústav kazatelský české evangelické superintendence helvetského vyznání odevzdal jmění 202.112·36 K, skládající se z těchto částek :

hypotekární pohledávky	535·52 K
cenné papíry	153.016·50 K
vklady	44.401·79 K
viďeň. pošt. spoř.	263·10 K
pražská " "	1.662·47 K
pensijním ústavům půjčeno	2.232·98 K

Ústav má 22 pensistky, jednoho sirotka s celým podílem a jednu vdovu s podílem polovičním. Pense činí 460— K ročně.

ad 3. Konečné súčtování není ještě provedeno.

ad 4. Zopatřovací ústav moravské evangelické reformované superintendence pro kazatele, jejich vdovy a sirotky odevzdal jmění 103.729·12 K. Jmění to se skládá z těchto částek :

hypotekární pohledávky	32.682·25 K
nedoplatené úroky	1.049·30 K
4% pokl. pouk. R. Č. S.	20.000— K
IV. státní půjčka R. Č. S.	17.385·63 K
vklady	29.907·51 K
nedoplatky sborů	412·04 K
pošt. spoř. pražská	1.503·49 K
hotovost	788·90 K

Ústav má 12 vdov a 3 faráře pensisty. Pense činí 635— K, výnos fondu však na to nestačí.

ad 5. Konečný výkaz může býti podán, až bude jmění ústavu rozděleno mezi nás a Němce.

Pokud se týče starého pensijního ústavu vídeňského, jednal synodní výbor několikrát s vrchní církevní radou respektive jejím presidentem o to, aby likvidace byla provedena a část likvidační masy, na nás připadající, aby nám byla vydána.

Vleklé toto vyjednávání — písemné i osobní — nevedlo však k nijakému cíli. Obrátil se tudíž synodní výbor na vládu,

aby svým vlivem se přičinila o to, aby část nám příslušející byla nám vydána.

Z odpovědí, jichž se nám od příslušných ministerstev dostalo, vysvítá, že věc činí veliké obtíže. Tak sděluje čsl. vyslanectví ve Vídni, že je co činiti se zásadním odporem Rakouska, pro který nebylo lze docíliti nutné dohody ani na Římské konferenci. Rakousko uplatňuje náhled, že čl. 266. mírové smlouvy saintgermainské je zavazuje toliko k vydání majetností, které patří výlučně a cele některému z nástupnických států (na př. farní dotační fond Lezický, Opatovský atd.) a dovozuje z okolnosti, že v tomto článku není nijaké zmínky o dělení majetností společných, že není povinno tyto dělit a části vydati.

Naproti tomu uplatňuje náš stát a s ním souhlasně i ostatní národní státy, že v čl. 266. jedná se o restituci cizího majetku, tedy takového, na který Rakousku vůbec nijakého práva neb nároku nepřísluší a že o majetku společném (kollektivitách) pojednává čl. 273. mírové smlouvy, který výslovně poukazuje na rozdělení.

Poněvadž však čl. 273. vyžaduje, aby rozvrh majetku mezi nové jednotky, utvořené po rozpadu kdysi jednotné rakouské církve evangelické, byl upraven zvláštní mezistátní úmluvou s republikou Rakouskou, sdělilo ministerstvo sociální péče, že se pokusí o to, aby pensijní ústav byl při jednání o provedení čl. 275. mírové smlouvy St. Germainské pojat pod článek tento jakožto ústav sociálního pojištění.

Věc je tedy — jak vidno — předmětem diplomatického jednání, jež je dosti obtížno a zdlouhavo.

V poslední době vyžádala si vláda (ministerstvo školství a národní osvěty) znovu seznam všech fondů a nadací (i fondu pensijního), jež jsou společny bývalé rakouské evangelické církvi, ježto má se vésti osobní jednání zástupce naší vlády s úřady vídeňskými.

Věc je pro nás velmi choulostiva tím, že značná část jmění vídeňského pensijního fondu jest uložena v rakouských rentách a válečných půjčkách, u nichž další průtah likvidace může míti za následek, že se stanou bezcennými uplynutím lhůt, stanovených pro jejich zhodnocení.

Synodní výbor učinil tudíž v této věci u ministerstva financí příslušná podání, aby lhůty dotyčné byly nám zachovány; vyřízení se nám dosud nijakého nedostalo.

Vzhledem k této situaci nedá se dosud určit, co z Vídně dostaneme a jaké jmění bude náš nový pensijní ústav míti.

Nynější jeho jmění lze seznati z účetních závěrek, jež se synodu současně předkládají.

Ústav má nyní 7 pensistů-farářů, 4 pensisty-učitele, 17 vdov po farářích a 3 vdovy po učitelích.

Pokud se týče konečně výměry pensí, podrobila komise i synodní výbor otázku tuto podrobné úvaze, přihlížejíc k tomu,

jaký asi bude výnos majetku, který má, respektive bude mít nový náš pensijní ústav a jaká je platební schopnost našich sborů.

Při tom vzaty za základ sazby, jež platí pojištěnci Všeobecnému pensijnímu ústavu (veřejnému).

U tohoto ústavu činí nejvyšší pense po 35 letech členství v ústavě 6.075 K ročně. Aby nabytý pojištěnec nároku na tuto pensí, musí platiti po celých 35 let roční prémie 540 K a zaměstnavatel také 540 K, tedy dohromady 1.080— K. (Byly-li placeny prémie menší, musí se dodatečně za všechna minulá léta na tuto výši doplatiti.)

Sazba tato vztahuje se u naší církve na vysokoškolsky a středoškolsky vzdělané funkcionáře, u nichž byla stanovena 35letá služební doba. Synodní výbor uznal, že náš pensijní ústav může vybírat menší pensijní příspěvek (300 K + 500 K) t. j. 800 K ročně a platiti při tom stejnou pensí jako veřejný pojišťovací ústav, totiž okrouhle 6.000— K ročně.

Pokud se týče ostatních pojištěnců církevních, u nichž je stanovena 40letá služební doba, byly stanoveny roční příspěvky na 250 K + 150 K tedy na 400 K ročně a pense na 3.000 K ročně.

U veřejného pensijního ústavu činí v tomto případě pense po 40 letech 2.700— K a pensijní příspěvek 216 K + 216 K, tedy 432 K ročně (ovšem po celých 40 let 432 K ročně).

Výhodnost samostatného pensijního ústavu církevního je z těchto cifer zřejmá (nehledě k další výhodě, že církev má celý majetek pensijního fondu ve svém vlastnictví).

Synodní výbor snažil se, aby vypracováno bylo dílo dobré, které by jednak použilo dosavadních zkušeností nabytých u ústavu vídeňského, jednak aby bylo se přidrženo pravidel Všeobecného ústavu pensijního (veřejného), po případě aby byla pravidla tohoto ústavu zlepšena.

Synodní výbor rád uznává, že pense nejsou dostačující, avšak nemůže s prostředky, jež má po ruce, více učiniti, nýbrž může pouze navrhovati, aby pense doplňovány byly ze státní dotace.

S tím předkládá synodní výbor stanovy nového ústavu synodu k projednání a schválení a rád uvítá případné změny, na nichž by se synod usnesl a jež by vedly ke zlepšení těchto stanov.

Zpráva odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení.

Odbor pokračoval v dřívější své práci, která se soustředila zvláště na jednu práci hlavní.

O dřívějších pracích, o nichž byla podána zpráva I. gen. synodu 1921, sluší dodat, že

1. Biblická dějpráva, zpracovaná far. St. Čapkem, byla jím vydána tiskem za finanční podpory synodního výboru.

2. Také katechismus, zpracovaný far. B. Jeriem, pod jménem Z bible pro život byl vydán tiskem nákladem spolku „Kalich“.

3. „Příručka“, zpracovaná farářem St. Čapkem, byla autorem upravena ve stručnější podobě jako „České bratrství“ a byla od téhož vydána tiskem v nákladě 25.000 výtisků.

4. Hlavní prací odboru v uplynulé době bylo sestavení zpěvníku. Odbor pro jednotu v bohoslužbě a učení účastnil se práce tím způsobem, že členové jeho pracovali ve společném výboru, zvoleném z dřívějších zpěvníkových komisí z Čech z obou superintendencí i z Moravy. Zasedali v něm Dr. Hrejsa, předseda, Dr. Šimek, jednatel, Jerie, Šlechta, Molnár, Nagy, Říčan, Urbanec. Členové z Moravy účastnili se jednání jen písemně. Ostatní konali četné schůze o té věci. Přáli jsme si, aby nám byl dán k užití materiál zpěvníkový, připravený v dřívější ref. superintendenci v Čechách. Mohl nám býti dodán jen částečně. Čekáním na materiál ten práce naše se nějaký čas zdržela, ale pak rychle pokračovala, když jsme se usnesli snášeti materiál úplně znova. Sestavili jsme celkem asi 310 žalmů a písní. Čerpali jsme zvláště ze zpěvníku Kašparova, ze zpěvníku užívaného ve vých. superintendenci a v. Harfy, zpěvníku Tardyho, ale i z moravského, ze starých písní českých, i z novějších překladů anglických a německých. Když látka byla připravena, byl další prací pověřen předseda a jednatel, kteří pak připravili vše k tisku, projednali se synodním výborem a se Spolkem Komenského, který převzal vydání zpěvníku. Připraveno první vydání s nápěvy a hned i vydání bez nápěvů. Zpěvník se tiskne. Tisk se ovšem táhl, ale nyní rychle pokračuje. Do synody, doufáme, bude zpěvník celý vytištěn. Synodní výbor obsah zpěvníku předběžně schválil a pověřil předsedu a jednatele, aby se Spolkem Komenského další ujednali a pečovali o vydání zpěvníku.

5. Péči o agendu ujali se vedle far. Šebesty, který byl našim odborem pověřen před I. gen. synodou, aby shledával materiál a připravoval novou agendu, i mladší bratři z Moravy. Dohodli jsme se s nimi v tom smyslu, aby farář Šebesta, Pav. Nešpor a ostatní bratři práci tu mezi sebou rozdělili a připravenou látku předložili našemu odboru.

6. Ve věci liturgie nedošel nás žádný dotaz. Ale v některých sborech dalších jako ve Lhotě a Černilově stala se dohoda o úpravu tamní liturgie bez naší intervence. Pokud bylo třeba, poradil synodní výbor. Máme za to, že takovým způsobem, totiž vzájemnou dohodou od případu k případu, lze nejlíp urovnati otázku liturgickou. Až bude vydána společná agenda, přispěje jistě velmi k urovnání této otázky. Pro příští období jest otázka agendy otázkou nejdůležitější.

7. Také došlo k IV. vydání Katechismu sepsaného dr. Ferd. Hrejsou. Dřívější vydání katechismu toho bylo schváleno synodou a církevní radou k užívání zvláště konfirmandy. Katechismus ten byl nyní upraven k obecnému užívání pro konfirmandy i pro vyšší třídy škol obecných, pro školy měšťanské a nižší školy střední, a byl ve smyslu dobrozdání příslušných referentů synodním výborem ve smyslu § 101, 18. církevní zřízení schválen prozatímne a nákladem spolku „Kalich“ vydán tiskem. Předkládá se synodu ke schválení definitivnímu.

8. Dr. Hrejsa připravuje k tisku také církevní dějiny, zvláště české, pro střední školy.

Členové komitétu byli titíž jako dříve: dr. Ferd. Hrejsa, předseda, dr. Frinta, jednatel, dr. J. Hromádka, Frant. Hrejsa, Ferd. Kavka, Rud. Lány, Fr. Prudký, J. Souček, J. Šlechta, J. Šebesta, G. Winkler, A. Winkler.

Různé.

O časopisu církevním. Farářský spolek ve své schůzi r. 1922 vyslovil přání, aby vydáván byl oficiální církevní časopis. Na tento podnět podáváme následující zprávu:

1. Českobratrská církev evang. nemá žádného vlastního církevního časopisu. Jest sice pravda, že českobratrské věci slouží několik listů, avšak ty zastupují v ní jen určité skupiny, ať již místní neb osobní. Život celé církve se v našich časopisech neobráží a veřejnost českobratrská i jiná jest o církevním životě našem, o naší náboženské práci a našem náboženském úsilí informována jednostranně. Jest třeba listu, který by byl otevřen všem orgánům církve českobratrské, přinášel zprávy ze všech našich sborů a stanic a byl při tom veden naprosto nestranně a objektivně. A také vůči neevangelické veřejnosti jest potřeba časopisu všecírkevního, aby i ona znala snahy i život církve jakožto celku a ne některých jejích skupin nebo jejích jednotlivců.

2. Program časopisu. Aby časopis plnil svůj úkol, musel by míti tento program:

a) náboženská práce v církvi, a to: α) ve sborech, β) v mládeži, γ) v nedělních školách;

b) otázky církevně-organisační;

c) sociální práce církve;

d) kulturní práce církve;

e) informace o náboženském životě a sociální i kulturní práce v církvích cizích, především evangelických a o církevním a náboženském životě všech církví naší republiky;

f) zprávy ze sborů, sdružení a spolků zřízených na podkladě církevním v církvi českobratrské evang.;

g) organisace naší církevní a náboženské práce, oznamování všeho, co se kde v církvi a jejích sborech připravuje;

h) zprávy o jednání církevních orgánů (synodního výboru, seniorátních výborů, synody a konventů, všecírkevních organizací, jako Misijní Jednoty, Husova Domu, Jeronymovy Jednoty a pod.);

i) v čele čísla: úvahy nábožensky vzdělavatelné;

k) otázky z národního, kulturního, sociálního i veřejného života potud, pokud jsou v souvislosti s otázkami náboženskými a církevními a pokud vyžadují osvětlení s náboženského hlediska české reformace.

3. Ráz časopisu. Časopis musil by býti psán jasně a srozumitelně tak, aby byl přístupný každému čtenáři, avšak zároveň by musil býti vysoké vnitřní úrovně náboženské a kulturní, tak aby budil respekt k ideám, jež hájí, a aby církev byla jím reprezentována. Tuto okolnost jest obzvláště zdůrazniti, neboť nízká úroveň časopisu by církvi více uškodila, nežli prospěla.

Časopis dále musil by býti povznesen nade všechny směry a strany v českobratrské církvi evangelické. Církev by v něm vůči veřejnosti musila býti reprezentována jako ucelená jednotka. Polemiky by v něm musily býti potlačeny a dovolena jen obrana církevních orgánů, když jsou napadeny. Různé směry náboženské a theologické musily by býti překonány živým obsahem evangelia Kristova, z něhož jedině může vyrůst skutečná duchovní jednotka českobratrské církve evangelické.

4. Doba vycházení. Byl by to měsíčník a teprve budoucnost by ukázala, zdali by se doporučovalo a bylo možno vydávati jej v kratších lhůtách.

5. Musil by býti nalezen a ustanoven způsobilý redaktor, který by časopis vydával za řízení a zodpovědnosti synodního výboru, jenž by zase mohl ustanoviti zvláštní redakční radu.

6. Měl-li by skutečně vydáván býti, musil by synod sám příslušné usnesení učiniti, za časopis se postavit, jej podporovati a to i tím, že by mu dán byl dostatečný finanční základ, a také, že by synod vyzval sbory i členy církve, aby jej odebírali a faráře, aby zprávy ze sborů mu zasílali. — Na základě takového usnesení pak by mohl synodní výbor býti pověřen, aby ve vhodném času přikročil k vydávání. Ž á d á m e, aby synod náměť tento vzal v úvahu a učinil o něm usnesení.

ÚČETNÍ A POKLADNÍ ZPRÁVA.

Synodní výbor předkládá výtah následujících účtů o jmění spravovaném:

1. Účet pokladní a rozvahu jmění o sbírkách a fondech církevních, uzavřený dne 31. ledna 1923. Podrobný výkaz sbírek církevních za r. 1921 uveřejněn byl ve Věstníku synodního výboru č. 2. za r. 1922; sbírky za r. 1922 otištěny jsou ve Věstníku z května 1923. Žádáme veškeré sbory, aby data otištěná srovnaly se svými zápisy a event. omyly v účtování synodnímu výboru laskavě oznámily. Sbírký na pokladnu společnou kvitovány jsou ve Věstníku č. 3. z r. 1920 a ve Věstníku z r. 1923.

2. Husův jubilejní dar. Sbírký kvitovány byly ve Věstníku č. 2. z r. 1920. Další výkaz předkládá se v této zprávě.

3. Fondy a nadace církve dř. reform. a augsb. vyznání byly synodním výborem převzaty a uvádějí se v této zprávě.

4. Všeobecný církevní fond. Sbírký sborové k tomuto účelu konané v roce 1921 a 1922 jsou podrobně sestaveny a otištěny v této zprávě.

5. Sbírký a dary pro výchovu diaconů. (Uvádíme přehled za poslední rok 1922 i za dobu celého trvání diakonského kursu v Praze 1921 a 1922.)

6. Fondy pensijní. Viz také zvláštní zprávu o pensijním ústavu.

Veškerých účetních položek bylo na 3000 mimo zápisů do knih pomocných a vedlejších a vedle samostatně vedené pokladny státních přidělů. Značnou obtíž působí správa jmění z toho důvodu, že jednotlivé položky jmění jsou uloženy na různých místech (Mělník, Nymburk, Poděbrady, Hradec Králové, Král. Dvůr), dále že cenné papíry z doby rakouské nejsou dosud Republikou převzaty a honorovány a některé z půjček Republikou emitovaných nejsou dosud vydány. K obtížím těmto přistupuje i to, že synodní výbor nemá dostatečných místností pro likvidaturu a pokladnu, takže veškeré práce musí se konati v místnosti jediné, kde současně pracují všechny ostatní síly synodního výboru.

od 12. II. 1922 do 31. I. 1923.

Vydání.

Fol.		Kč	h	Kč	h	Kč	h
	Účtu:						
5	Husova jubilejního daru					200	—
6	Úroků					7.451	50
7	Pensijního fondu p. presidenta . .					14.430	44
8	Pensijního ústavu					38.878	36
9	Odboru bohoslovců					160	—
10	Daru pro cizinu					4.000	—
11	Modlitebního týdne					405	96
12	Daru Du Buy					1.000	—
12	Jáhnů					90.996	—
13	Všeobecného fondu					1.535	58
14	Cenných papírů					25.000	—
16	Položek přechodných					505.483	73
19	Věstníku					3.742	18
25	Mladé Boleslavi					11.541	02
27	Soupisových archů					2.000	—
27	Inventáře					3.760	—
29	Daru rev. Webstera					4.134	—
30	Lutherova ústavu v Hradci Králové					1.481	76
33	Správních výloh					14.775	49
33	Darů deponovaných					28.000	—
34	Fondu bohoslovců					15.000	—
35	Amerického daru čís. IV.					105.000	—
38	Dar Mr. Gooda na cestu bohoslovců do Ameriky					6.200	—
39	Relief fund					31.275	92
39	Daru Hegarova z Texasu					19.508	74
40	Účtu Ligy proti tuberkulose . . .					10.000	—
41	„ církevního zřízení					3.285	50
41	„ formulářů účtů					1.234	20
42	„ Scripture Gift Mission . . .					106	—
43	„ hladovějících v Rusku					20.000	—
44	„ daru rev. Millera					46.000	—
44	„ daru v Čisté					12.047	97
47	„ obrodného hnutí					27.731	52
47	„ výloh kancelářských					7.924	21
47	„ evangel. práce v Praze . . .					15.921	60
48	„ protokolů I. sněmu					2.496	96
48	„ fondů dř. a. a h. v.					399.368	49
	Převádí se					1,482.077	13

Příjem.

Synodní pokladna za dobu

[illegible]

V PRAZE dne 1. února 1923.

Jmění.

Rozvaha jmění, spravovaného

	Kč	h	Kč	h
Vklady:				
V šekovém úřadě v Praze .	24.557	74		
V Národní záložně v Praze .	506.827	44		
V Živnostenské bance v Praze	291.897	68		
V Městské spořitelně v Praze	35.768	63		
V Nymburské spořitelně .	1.100	80		
Deposita	106.036	71	966.189	—
Cenné papíry:				
Nominal:				
4 ⁰ / ₂ kom. dluh. Zemské banky 25.000	20.000	—		
4 ⁰ / ₂ pokl. poukázky spl. 1924 25.000	23.062	06		
4 ¹ / ₂ kom. dluhopisy Zemské banky . . . 25.000	21.500	—		
6 ⁰ / ₂ poklad. poukázky k 1. červenci 1923 . 25 000	25.000	—		
4 ⁰ / ₂ rakouské renty ko- runové 3.800	3.800	—	93.362	06
Pohledávky:				
Osobní	6.377	—		
Širotčinec v Táboře	41.100	—		
Čistá	20.000	—		
Libeň	15.000	—		
Kard. Řečice	20.000	—	102.477	—
Inventář			3.760	—
Soupisové tiskopisy . .			4.517	50
Husův dům v Hradci Kr.	80.717	08		
Husův jub. dar (ref.) . .	151.268	14		
Fondy církve dř. reform.	130.276	29		
Fondy církve dř. augsb.	37.106	98	399.368	49
			1,569.674	05
V PRAZE dne 1. února 1923.				

synodním výborem, k 31. lednu 1923.

Dluhy.

	Kč	h	Kč	h
Společná pokladna			100.000	—
Všeobecný fond církevní . . .			60.471	01
Dar pro styky zahraniční . . .			126.385	95
Fond pro budovu církevní . . .			212.021	77
Fond zápujčkový			55.000	—
Fond pro Rusko			22.000	—
Fond pro Obrodné hnutí . . .			123.000	—
Fond pro bohoslovce			75.000	—
Fond odboru bohoslovců . . .			5.338	—
Dary americké a jiné:				
Komité americké	160.448	06		
Webster	50.000	—		
Du Buy	7.305	—		
Good-Urghart-Barclay	7.173	—		
Z Texasu	24.591	26		
Studijní a cestovné	11.500	—		
Alianční týden modlitební . .	7.986	52	269.003	84
Sbírka pro Čistou			677	58
Sbírka pro evang. práci v Praze			2.329	50
Sbírka pro pensijní fond . . .			2.240	40
Deponované dary pro Budějo-				
vice	21.246	99		
Deponované dary pro N. Kdyni	26.848	70		
Deponované dary pro Kralovice	25.773	47		
Deponované dary pro Strako-				
nice	20.618	84		
Deponované dary pro Hvozdnici	5.152	71		
Deponované dary pro M. Ma-				
chatku	6.396	—	106.036	71
Fond superintendenta Beneše .	6.100	—		
Fond Košutův	3.600	—		
Fond Mil. Svobody	1.100	80	10.800	80
Nadace a fondy církví a. v.				
a ref.			399.368	49
			1.569.674	05

F. Kavka,
synodní kurátor.

Husův jubilejní dar církve

	Kč	h	Kč	h
Příjem pokladní:				
od 1. června 1920 do 31. břez- na 1923:				
Zůstatek 1. června 1923 . . .			17.952	48
Splacené zápůjčky (Husův dům)			20.000	—
Úroky			17.515	27
Pokladní poukázky vybrané .			25.000	—
Příspěvky a dary (dle se- znamu)			14.147	61
			94.615	36

Rozvaha jmění

	Kč	h	Kč	h
Vklad u Nár. zál. fol. 4.708			53.468	14
Cenné papíry: Nominal: Cena kupní:				
4 ⁰ / ₀ kom. dl. Zemské bky 2.800				
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ kom. dl. " " 22.300	25.100	—		
4 ⁰ / ₀ Hypot. ústav spoř. 40.000	39.700	—		
5 ⁰ / ₀ Mor. zemská půjčka 33.000	33.000	—	97.800	—
Kč 98.100				
			151.268	14

V PRAZE dne 31. března 1923.

dř. reform. k 31. březnu 1923.

	Kč	h	Kč	h
Vydání pokladní:				
18. června 1920 zakoupené papíry 5 ⁰ / ₀ Moravské zem. půjčky			33.000	—
Nahrazené úroky			679	22
Dávka z majetku			3.468	—
Podpory sborům a stanicím:				
Ml. Boleslav	500	—		
Pečky	100	—		
Plzeň	400	—		
Roudnice	400	—		
Žižkov	300	—		
Sázava	300	—		
Strměchy	500	—		
Krouna	500	—		
Valteřice	200	—		
Hronov	800	—	4.000	—
Zůstatek 31. března 1923			53.468	14
			94.615	36

k 31. březnu 1923.

	Kč	h	Kč	h
Kapitál základní			138.449	75
Úroky nerozdělené			12.818	39
			151.268	14

F. Kavka,
t. č. správce fondu.

Přehled příspěvků sborů na Husův jubilejní dar.

Sbor	Byl dlužen 1. června 1920		Zaplatil do 15. dubna 1923		Jest dlužen	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Lečice	938	—	70	—	868	—
Libiš	2134	50	—	—	2134	50
Nebužely	1438	—	1085	—	353	—
Vtelno	1171	—	—	—	1171	—
Vysoká	1668	—	—	—	1668	—
Hradiště	150	—	—	—	150	—
Chvaletice	2569	50	25	15	2544	35
Kolín	333	—	507	50	—	—
Libenice	1410	—	—	—	1410	—
Moravec	1638	—	1058	12	579	88
Strměchy	587	—	—	—	587	—
Borová	513	—	25	—	488	—
Čermná	1268	—	—	—	1268	—
Dvakačovice	502	—	502	—	—	—
Pardubice	1591	—	—	—	1591	—
Džbánov	423	—	—	—	423	—
Chrudim	878	—	1125	63	—	—
Krouná	2290	—	1072	88	1217	12
Proseč	3458	—	29	21	3428	79
Pusté Rybné	551	—	43	14	507	86
Sloupnice	483	—	79	74	403	26
Svratouch	1421	—	39	30	1381	70
Telecí	1865	—	—	—	1865	—
Polička	184	—	—	—	184	—
Bošín	3014	—	623	—	2391	—
Bukovka	417	—	31	82	385	18
Černilov	628	—	671	74	—	—
Chleby	1048	—	731	04	316	96
Klášter	3688	—	1280	—	2408	—
Krakovany	1485	—	—	—	1485	—
Libštát	1246	—	250	—	996	—
Valteřice	577	50	50	—	527	50
Nymburk	847	—	30	—	817	—
Opolany	234	—	234	—	—	—
Třebechovice	370	—	100	—	270	—
Přelouč	—	—	41	—	—	—
Choceň	—	—	340	94	—	—
Semonice	—	—	2034	50	—	—
Kšely	—	—	49	—	—	—
Snáška	—	—	12129	71	—	—

Jmění cirkve dříve

		Kč	h	Kč	h
	HODNOTY.				
1.	Cenné papíry.				
	4 ⁰ / ₀ Komunal. dluh. Zemské banky české	27.200	—	35.200	—
	4 ⁰ / ₀ Rak. renta korunová rzl. 4.000	8.000	—		
2.	Vklady u peněžních ústavů.				
	Národní záložna v Praze . .	47.202	64	95.076	29
	Živnostenská banka v Praze	39.938	10		
	Spořitelna v Poděbradech .	4.214	78		
	Okresní hosp. zál. v Kolíně .	3.275	17		
	Hotovost	445	60		
3.	Husův jubilejní dar.				
	4 ⁰ / ₀ Komunální dluh. Zemské banky české	2.800	—	97.800	—
	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ Komunál. dluh. Zem. banky české	22.300	—		
	4 ⁰ / ₀ Zást. listy Měst- ské spoř. Pražské	39.700	—		
	5 ⁰ / ₀ Zemská půjčka moravská	33.000	—		
	Vklad v Národní zá- ložně fol. 4.708	53.468	14		
				281.544	43

V PRAZE dne 1. února 1923.

Má dáti.

Jmění bývalé církve

		Kč	h	Kč	h
	HODNOTY.				
1.	Cenné papíry:				
	v hodnotě jmenovité:				
	IV. stát. půjčka rep. českoslov.	3.000	—		
	6 ⁰ / ₀ „ (moučná) . .	2.000	—		
	4 ⁰ / ₀ „ Komunální dluhopisy Zem.				
	banky	11.600	—		
	4 ⁰ / ₀ Žel. úpisy dráhy Rudolfovy				
	rzl. 4.000	4.000	—	20.600	—
2.	Peněžní ústavy:				
	Národní záložna v Praze . .	12.238	45		
	Spořitelna v Hradci Králové .	1.317	89		
	Městská spořitelna v Praze .	148	80		
	Spořitelna ve Dvoře Král. n./L.	133	85		
	Poštovní spořitelna v Praze . .	185	—		
	„ „ ve Vídni rk	174	49	14.198	48
3.	Pohledávky:				
	za kazatelovdovským ústavem				
	v Chomutově	1.575	—		
	za Burghartovou nadací . .	733	50	2.308	50
4.	Reality:				
	Dům čp. 112 v Hradci Králové	80.717	08	80.717	08
				117.824	06

V PRAZE dne 1. února 1923.

církevní fond.

Vydání.

	Kč	h	Kč	h
Rok 1921.				
Příspěvek Státovědecké společnosti			50	—
Zůstatek			45.928	62
			45.978	62
Rok 1922.				
Cestovní výlohy			486	—
Knihtiskárně Lapáčekově v Praze za 2 novoroční provolání . . .			1.049	58
Správní výlohy a kancelářské potřeby			10.676	29
Zůstatek			60.471	07
			72.682	94
Ferd. Kavka, synodní kurátor.				

Přehled sbírek sborových na všeob. církv. fond do 31. I. 1923.

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
1. Seniorát pražský:				
Kladno	43	40	35	—
Kralovice	100	—	—	—
Kšely	19	60	19	—
Libšice	19	—	17	—
Plzeň, Prokopova ul.	—	—	111	—
Plzeň, Schwarzova ul.	78	—	90	—
Praha I., — Salvátor	225	32	—	—
Praha II., — Kliment	363	—	580	—
Přeštice	—	—	47	—
Rybníky	7	—	10	—
Smíchov fil.	50	—	200	50
Soběhrdy	30	—	22	60
Škvorec	29	16	22	26
Vinohrady Kr.	249	68	300	—
Žižkov	220	36	200	—
Čistá kz.	86	—	75	—
Dol. Lukavice kz.	—	—	25	—
Domažlice	100	—	100	—
Klatovy	—	—	34	—
Hvozdnice	—	—	110	—
Libeň	—	—	69	—
Merklín	106	—	26	—
Nepomuk	—	—	20	60
Nová Kdyně, — Kouto	59	—	50	—
Příbram	—	—	60	—
Rokycany	19	60	50	—
Stodo	—	—	20	—
Strakonice	—	—	30	—
Uhřetěves	—	—	55	—
Volyně	—	—	—	—
Zbiroh	—	—	50	—
2 Seniorát podřipský:				
	1805	12	2428	96
Kovanec	81	—	41	70
Krábčice	86	—	43	80
Lečice	30	20	70	97
Libiš	35	—	27	48
Snáška	232	20	183	95

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
Převědno	232	20	183	95
Lipkovice	63	—	70	—
Mělník	98	01	37	92
Nebužely	16	—	20	—
Roudnice	224	—	107	—
Vteln	50	—	50	—
Vysoká	20	—	15	10
Louny	50	70	20	—
Most	—	—	37	50
Mšeno	32	—	20	—
Trnovany	116	40	29	—
Slaný	10	—	—	—
3. Seniorát poděbradský:	912	31	590	47
Bošín	40	—	20	—
Hořátev	20	—	30	—
Chleby	25	—	25	—
Libice	21	58	14	10
Lysá	80	—	50	—
Ml. Boleslav	36	—	51	—
Nymburk	—	—	—	—
Opolany	76	—	48	20
Poděbrady	33	20	26	50
Velenice	91	80	37	60
Brandýs nad Labem	—	—	75	—
4. Seniorát královéhradecký:	423	58	377	40
Bohuslavice	15	—	10	—
Černilov	80	—	77	44
Hronov	180	64	—	—
Klášter	18	50	—	—
Králové Hradec	100	—	20	—
Křižlice	42	—	—	—
Libštát	60	—	100	—
Šemonice	150	—	85	—
Šonov	58	—	38	80
Třebechovice	20	—	40	—
Valterice	3	—	—	—
Snáška	727	14	371	24

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
Převedeno . . .	727	14	371	24
Hořice	46	10	106	22
Jičín	50	—	50	—
Králové Dvůr	104	—	109	—
Rváčov	15	—	10	—
	942	24	646	46
5. Seniorát čáslavský:				
Čáslav	231	52	93	60
Chvaletice	25	—	17	—
Kolín	40	—	50	—
Krakovany	—	—	—	—
Kutná Hora	80	—	70	—
Libenice	8	—	10	50
Opatovice	15	17	47	63
Pečky	30	—	30	—
Přelouč	33	60	45	—
Semtěš	10	—	7	—
Trnávka	13	—	26	—
Velim	113	—	122	92
Vilímov	25	—	22	—
Předhradí fil.	40	46	30	—
	664	75	571	65
6. Seniorát chrudimský:				
Bučina	25	—	25	—
Bukovka	16	90	—	—
Čermná	122	74	114	—
Dvakačovice	55	42	25	94
Džbánov	25	—	50	—
Hradiště	—	—	40	30
Choceň	74	84	62	—
Chrudim	347	—	93	22
Lozice	71	80	71	32
Pardubice	52	80	57	—
Sloupnice	33	18	31	18
Vysoké Mýto	—	—	—	—
Kyšperk	—	—	26	—
Litomyšl	25	—	25	—
	849	68	620	96

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
7. Seniorát poličský:				
Borová	15	—	20	—
Krouná	40	—	52	31
Proseč	50	—	28	34
Pusté Rybné	9	—	7	92
Ranná	30	—	—	—
Svratouch	12	—	—	—
Telecí	50	—	50	—
Polička fil.	—	—	—	—
	206	—	158	57
8. Seniorát německo-brodský:				
Dubenky Horní	20	06	20	34
Hradec Jindř.	9	20	44	70
Budějovice Čes.	137	—	120	—
Humpolec	50	—	100	—
Krucemburk	30	—	19	86
Krupá Horní	27	10	25	—
Lhota Velká u Dačic	55	—	—	—
Moraveč	40	83	20	—
Opatov	86	—	—	—
Sázava	80	—	17	30
Strměchy	6	—	—	—
Soběslav	—	—	105	—
Tábor	30	—	—	—
Kardaš. Řečice	—	—	51	40
Veselí-Mezimostí	—	—	29	—
Písek	48	20	—	—
	619	39	552	60
9. Seniorát novoměstský:				
Daňkovice	20	57	11	08
Jimramov	60	—	70	—
Německé	24	—	36	—
Nové Město na Moravě	38	90	52	18
Olešnice Mor.	34	28	—	—
Prosetín	22	58	20	—
Rovečín	21	—	—	—
Veselí	36	20	18	60
Borovnice	41	20	—	—
	298	73	207	86

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
10. Seniorát brněnský:				
Brno	50	—	—	—
Heršpice	49	—	29	—
Hustopeč	61	38	43	—
Javorník	40	—	27	62
Klobouky	120	—	50	—
Miřslav	42	40	48	—
Nikolčice	12	—	40	—
Nosislav	61	20	145	—
Třebíč	—	—	—	—
Vanovice	200	—	—	—
Vilimovice Horní	15	—	15	—
Hrubá Vrbka	11	52	10	—
	662	50	407	62
11. Seniorát vsetínský:				
Hošťálková	30	—	16	—
Hovězí	10	—	9	80
Jablunka	26	98	12	68
Jasená	55	—	20	—
Liptál	14	12	20	—
Pozděchov	12	12	15	—
Pržno	—	—	20	—
Ratiboř	10	—	—	—
Vsetín horní (h. v.)	61	36	61	82
Vsetín dolní (a. v.)	11	42	24	—
Zádverice	—	—	38	—
Uh. Hradiště	60	—	61	50
Kyjov	—	—	42	50
Leskovec	20	12	36	56
	311	12	377	86
12. Seniorát morav.-slezský:				
Frydek	40	—	50	—
Hamry Staré	50	48	44	40
Hodslavice	47	95	50	30
Lhota Hrubá	15	—	15	—
Olomouc	70	56	92	92
Ostrava Mor.	—	—	—	—
Prostějov	—	—	67	—
Snáška	223	99	319	62

Jméno sboru	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
	Kč	h	Kč	h
Převedeno . .	223	99	319	62
Prusinovice	20	—	25	—
Rouštka	25	20	39	08
Rusava	20	—	30	—
Střítež	25	—	—	—
Přerov	50	—	50	—
Svébohov	163	—	20	—
Hrabová	45	—	50	—
Zábřeh	120	—	—	—
Val. Meziříčí	26	20	27	20
Štamberk	30	—	30	—
Těšín čes.	—	—	73	—
	748	39	663	90

Přehled celkový.

Číslo	Seniorát	Dal v r. 1921		Dal v r. 1922	
		Kč	h	Kč	h
1.	pražský	1805	12	2428	96
2.	podřipský	912	31	590	47
3.	poděbradský	423	58	377	40
4.	králové-hradecký	942	24	646	46
5.	čáslavský	664	75	571	65
6.	chrudimský	849	68	620	96
7.	poličský	206	—	158	57
8.	německo-brodský	619	39	552	60
9.	novoměstský	298	73	207	86
10.	brněnský	662	50	407	62
11.	vsetínský	311	12	377	86
12.	moravsko-slezský	748	39	663	90
	Celkem	8443	81	7604	31

za rok 1922.

Vydání.

	Kč	h	Kč	h
Zálohy správci kursu			54.650	—
Diakonům přímo vyplaceno			2.650	—
Diakonům cestné			478	—
Dar pí. Čechové v Břevnově			300	—
Zůstatek v Národní záložně fol. 6432			77.292	73
			135.370	73

výkaz vydání.

	Kč	h	Kč	h
Strava chovanců			38.450	—
Byt chovanců			6.460	—
Honoráře učitelům			5.550	—
Správci kursu			1.200	—
Cestné chovancům			1.318	—
Na prázdniny chovancům			1.450	—
Osvětlení (za 2 roky)			579	40
Otop (za 2 roky)			576	—
Příspěvek na šaty			550	—
Školníkovi			300	—
Půjčky : { Černíkovi	300	—		
{ Mackovi	200	—		
{ Martinkovi	150	—	650	—
Zápisné a různé			243	—
			57.326	40

Ferdinand Kavka,
pokladník.

Pokladna kuratoria diakonského kursu. Přehled příjmů

	Kč	h	Kč	h
Příjem.				
Státní paušál roku 1920/21 . .	10.000	—		
Státní paušál roku 1922 . . .	15.000	—	25.000	—
Synodní pokladna roku 1920 .			10.000	—
Dary americké:				
Federal Council of Churches roku 1921	40.000	—		
Od Dr. Gooda roku 1921 . . .	8.000	—		
Od přátel z Ameriky I. r. 1922	6.000	—		
Od přátel z Ameriky IV. r. 1921	80.000	—	134.000	—
Dary různé:				
Honorář prof. Dra Daňka 1921	225	—		
Sbor vinohradský r. 1921 . . .	79	—		
Sbírka při ukončení kursu u Klimenta r. 1922	70	—	374	—
Úroky:				
V Národní záložně na fol. 5723 roku 1921	1.201	50		
V Národní záložně na fol. 5723 roku 1922	2.712	58	3.914	08
			173.288	08

V PRAZE, 1. února 1923.

a vydání za celý kurs t. j. od 1. I. 1921 až 1. II. 1923.

	Kč	h	Kč	h
Vydání:				
Stravování r. 1921	30.014	80		
Stravování r. 1922	38.450	—	68.464	80
Byt r. 1921	4.220	40		
Byt r. 1922	6.469	—	10.680	40
Honoráře učitelům r. 1921 . .	1.950	—		
Honoráře učitelům r. 1922 . .	5.550	—	7.500	—
Honorář správci kursů roku 1921/22			2.400	—
Zápisné a správní výlohy roku 1921/22			1.026	75
Otop			576	—
Osvětlení			579	40
Podpora chovancům o prázdninách			3.268	—
Příspěvek na šaty (a zálohy) .			550	—
Zálohy chovancům			650	—
Odměna školníkovi			300	—
Zůstatek			77.292	73
			173.288	08

Ferd. Kavka,
t. č. pokladník.

Účty pensijního ústavu českobratrské církve evangelické
(uzavřeno dne 31. ledna 1923).

		Kč	h	Kč	h	Kč	h
1. Příjem:							
a)	Příspěvky sborů a farářů od června 1922 do 31. ledna 1923	67.867	30				
b)	Sbírky ze sborů a jiné dary:						
	Lečice (sbírka)	60	10				
	Bohuslavice (přísp. býv. údů						
	A. V. a sbírka)	23	—				
	Čáslav (sbírka)	74	—				
	Dar Mil. Bezouška a Růž. Bo-						
	háčové ze Soběhrad	40	—				
	Hrubá Vrbka (sbírka)	20	26				
	Jasená (sbírka)	27	—				
	Kutná Hora (sbírka)	70	—				
	Spolek „Marta“ v Čáslavi	100	—				
	Brno (sbírka)	140	—				
	Velká Lhota (sbírka)	20	40				
	Úroky	85	35	660	11	68.527	41
Vydání:							
a)	Potřeby k zařízení ústavu,						
	knihy a j.	532	60				
b)	Doprava pokladny z Bošína						
	do Prahy	185	50				
c)	Služné správci ústavu	2000	—				
d)	Vydání poštov. spořitelně	8	34	2.726	44	65.800	97
2. Ústav církve evang. ref. superintendence české pro vdovy a sirotky po farářích má jmění při uzávěrcce účtů . . .						202.112	36
3. Ústav pensijní pro faráře a učitele evang. ref. superintendence české má při uzávěrcce těchto účtů jmění . . .						60.867	75
4. Zapařňovací ústav pro faráře, jich vdovy a sirotky z evang. ref. superintendence moravské (odvedeno far. Vl. Jurenem) má jmění						103.655	62
5. Ze státních přidělů, po výplatě podílů pensistům vídeňského pensijního ústavu, zůstává ke dni 30. března 1923						124.216	01
6. Likvidace ústavů pensijních církve býv. a. v. české i moravské není posud skončena						—	—
7. Fond presidenta Masaryka, sebraný na pamět jeho 70. narozenin, o jehož užití má býti rozhodnuto, činí						14.430	44
Celkem						571.083	15

V PRAZE dne 24. dubna 1923.

Václav Miler,
správce pens. ústavu.

N Á V R H Y.

A. Návrhy synodního výboru.

1. Disciplinární řád.

Dosavadní prozatímní disciplinární řád pro českokobratrskou církev evangelickou.

Prohlášeno jako prozatímní nařízení podle § 102. 8. cirk. zř. evang. ze dne 6. ledna 1866, č. 15. ř. z. vynesemím c. k. evang. vrch. cirk. rady a. v. ze dne 5. ledna 1887, č. 1859 ai 1886.

I. oddíl. (Všeobecná ustanovení.)

§ 1.

Tento disciplinární řád vztahuje se ke všem farářům, vikářům, farním pomocníkům, diaconům, učitelům českokobratrské církve evangelické, v činné službě neb na odpočinku se nalézajícím, pak ke všem předloženým a členům staršovstev a seniorátních výborů a ke kandidátům služby církevní a školní, k českokobratrské církvi evangelické náležejícím, kteří se nějakým podle následujících ustanovení trestným skutkem proviní.

§ 2.

Zavádění a provádění řízení disciplinárního nezávisí na zavedení a provedení trestního řízení soudního (§ 15. cis. patentu ze dne 8. dubna 1861, č. 41. ř. z.). Provedení řízení disciplinárního může však až do skončení trestního řízení soudního odročeno býti.

§ 3.

Není příčiny, proč by dobrovolné složení úřadu se strany faráře, farního pomocníka, diakona, vikáře neb učitele, ve vyšetřování disciplinárním se nalézajícího, ač-li jiných závad nestává, schváleno býti nemohlo. Disciplinární řízení se proti němu však přece provede, leč že by týž zároveň

Návrh na definitivní disciplinární řád pro českokobratrskou církev evangelickou.

§ 1. zůstává nezměněn. Toliko za slovo „učitelům“ vsune se ještě „a sborovým sestrám“.

§ 2. zůstává nezměněn.

§ 3., odst. 1., věta 1.: místo „ač-li jiných závad nestává“ budiž „není-li jiných závad“.

oznámil, že z řady kandidátů církevní a školní služby v obvodu, pro který tento řád platí, vystupuje.

V takovém případě může tento práva volitelnosti za faráře, farního pomocníka, diakona, vikáře neb učitele jen cestou disciplinárního řízení, o jehož zavedení proti sobě samému žádati musí, a to dle výsledku disciplinárního rozsudku, nabýti.

II. oddíl. (O přečinech a trestech.)

§ 4.

Přečiny, které dle tohoto disciplinárního řádu stíhány býti mají, dělí se na lehké a těžké.

§ 5.

K lehkým přečinům náleží zejména:

- a) zanedbání služby a nepořádky při konání služebných záležitostí;
- b) porušení povinné úcty k soudruhům a předloženým v úřadě;
- c) prohřešení se proti mravu a slušnostem.

§ 6.

K těžkým přečinům náleží zejména:

- a) opěťované a hrubé zanedbání služby;
- b) opěťovaný nepořádek při konání služebných záležitostí;
- c) opěťované a hrubé porušení povinné úcty ku předloženým a zbraňování se jejich nařízením;
- d) hrubé a opěťované prohřešení se proti slušnosti a počestnému chování a těžké prohřešení se proti mravnosti;
- e) rejdy volební. Za takové považují se všeliká jednání, kteráž k tomu jsou namířena, aby voliče při vykonávání volebního práva v omyl uvedla, klamala, aneb vůbec na volbu nekalými prostředky působila;
- f) porušení úřední věrnosti a nepravda v úředních záležitostech;
- g) zneužití úřadu neb služby z vášně, ze zlístivosti neb z jiného nekalého vedlejšího úmyslu;
- h) svémocné a neospravedlněné opuštění úřadu neb služby;
- i) hrubé a opěťované tupení a snižování učení, obyčejů, zřízení a nařízení církve.

§ 3., odst. 1., věta 2.: místo „v obvodu, pro který tento řád platí“ buď „českobratrské církve evangelické“.

Další nezměněno.

§ 4. zůstává nezměněn.

§ 5. zůstává nezměněn.

§ 6. a) — i) zůstává nezměněno, připojuje se však ještě:

- „k) pohanění a neodůvodněné útoky na českobratrskou evangelickou církev, nadřizené úřady církevní nebo na jednotlivé funkcionáře církevní, jež se stanou v novinách nebo časopisech, ať církevních nebo jiných, domácích nebo cizozemských;
- l) když působení faráře, vikáře, diakona neb učitele je v oboru působnosti, jemu přikázaném, tak škodlivého rázu, že sbor nebo škola jim svěřené, nábožensky hyne, nebo když za jejich působení dotčený sbor ocitá se v rozvratu.“

§ 7.

Převládají-li okolnosti přitěžující, může lehký přečin jako těžký, převládají-li však okolnosti polehčující, může i těžký přečin jako lehký státi se trestným.

§ 8.

Vůbec jeví se přitěžujícím: čím více povinnosti úřadu a služby přečinem bylo porušeno, čím více trestných skutků neb opomenutí se stýká, čím větší jest mravní neb hmotná škoda přečinem způsobená, čím zralejší bylo uvážení a příprava, čím častější bylo opakování neb potrestání, čím horší byl daný příklad a čím větší jest veřejné pohoršení.

Za polehčující okolnosti platí však: posavadní bezúhonné chování, prvější prospěšná služba, lítost nad spáchaným přečinem, pilná snaha, aby škoda byla napravena, skutečné zadostiučinění, spáchání přečinu z pohnutí přirozeného lidského citu, tísně chudoby neb strachu.

§ 9.

Lehčí přečiny trestají se domluvou neb pokutami až do dvaceti pěti zlatých.

§ 10.

Těžcí přečinové trestají se:

1. Pisemnou důtkou s pohrůzkou přísnějšího trestu v případě opětování;

2. pokutami až do 50 zlatých. Je-li nalezená pokuta z jakýchkoliv důvodů nedobytnou, budiž bez dalšího jednání rozsudkem na jiný způsob trestu, v tomto paragrafu naznačený, nalezeno;

3. dočasným odejmutím části úředních příjmů neb služného;

4. dočasným vyloučením z řady kandidátů služby církevní a školní;

5. dočasným vyloučením z úřadu církevního, pokud se týče dočasným odejmutím volitelnosti pro jeden neb pro všechny církevní úřady;

6. podmíněným zbavením úřadu, vztahujícím se k určité době časové, k určitému místu neb obvodu, aneb k určité úřední službě;

7. stálým vyloučením z řady kandidátů služby církevní a školní;

8. bezvýminečným zbavením úřadu, kterých každé další zastávání církevního neb školního úřadu v obvodu, pro který tento disciplinární řád platí, vylučuje;

§ 7. zůstává nezměněn.

§ 8. zůstává nezměněn.

§ 9. místo: „pokutami až do dvaceti pěti zlatých“ „pokutami až do 100 korun čsl.“

§ 10., 1. nezměněno.

§ 10., 2. místo: „pokutami až do 50 zlatých“, „pokutami až do 500 korun“.

§ 10., 3. dodá se: „zejména pocházejících z dotace státní“.

§ 10., 4.—7. nezměněno.

§ 10., 8. místo: „v obvodu, pro který tento disciplinární řád platí“, budiž „v českobratrské církvi evangelické“.

9. stálým odejmutím výslužného spolu s odnětím úřední hodnosti.

§ 11.

K starším, ke kurátorům seniorátům, k členům synodního výboru, voleným ze starších a k jich náměstkům, může toliko zbavením úřadu a odnětím volitelnosti na určitou dobu neb navždy přikročeno býti.

III. oddíl. (O disciplinárních úřadech.)

§ 12.

Disciplinární soudní moc vykonávají:

- I. Seniorátní výbor,
- II. Synodní výbor,
- III. Synod, který zvolí zvláštní disciplinární komisi, složenou ze tří farářů a tří starších a tolikéž náhradníků.

§ 13.

I. Seniorátní výbor rozhoduje o věcech týkajících se členů staršovstva, farářů, vikářů, jáhnů, sbor. sester, učitelů a kandidátů úřadu kazatelského.

II. Synodní výbor rozhoduje:

- a) v druhé instanci o odvoláních a stížnostech vzatých z rozhodnutí a nařízení výborů seniorátních;
- b) v první stolici o disciplinárních záležitostech členů seniorátních výborů.

III. Synod rozhoduje:

- a) v třetí stolici o odvoláních a stížnostech vzatých z rozhodnutí a nařízených synodního výboru jakožto stolice druhé;
- b) v druhé stolici o odvoláních a stížnostech vzatých z rozhodnutí synodního výboru jakožto stolice první ve věcech týkajících se členů výborů seniorátních;

§ 10., 9. nezměněno.

§ 11. zůstává nezměněn.

§ 12. bude zníti takto:

Disciplinární soudní moc vykonávají:

- I. Obvodová disciplinární komise.
- II. Vrchní disciplinární komise.
- III. Synodní komise disciplinární.

§ 13. bude zníti takto:

Disciplinární komise obvodové se zřizují:

1. V Praze pro senioráty pražský, podřipský, poděbradský a čáslavský.
2. V Hradci Králové pro senioráty královéhradecký, chrudimský, poličský a německobrodský.
3. V Brně pro senioráty novoměstský, brněnský, vsetínský a moravskoslezský.

Tyto komise rozhodují o disciplinárních věcech členů staršovstva, farářů, vikářů, diaconů, sborových sester, učitelů a kandidátů úřadu kazatelského.

II. Vrchní disciplinární komise se zřizuje v Praze a rozhoduje:

- a) v druhé instanci o odvoláních a stížnostech do rozhodnutí a nařízení obvodových disciplinárních komisí.
- b) v první instanci o disciplinárních záležitostech členů všech seniorátních výborů.

III. Synodní disciplinární komise rozhoduje:

- a) v třetí instanci o odvoláních a stížnostech do rozhodnutí a nařízení vrchních disciplinárních komisí jakožto stolice druhé;
- b) v druhé instanci o odvoláních a stížnostech do rozhodnutí a nařízení vrchních disciplinárních komisí jakožto stolice první;

c) v první stolici v disciplinárních věcech členů synodního výboru.

Disciplinární komise zvolená synodem projednává případy disciplinární synodu zaslané, rozhoduje s prozatímní platností o odvoláních a stížnostech vzatých z rozhodnutí výborů seniorátních a synodního, a v disciplinárních věcech členů synodního výboru připraví návrh k rozhodnutí synodu.

c) v první stolici o disciplinárních věcech členů synodního výboru.

Tato komise projedná disciplinární případy zaslané synodu a rozhoduje s prozatímní platností v případech a) a b); v případech pod c) připraví návrh synodu k rozhodnutí.

Připojují se nově tyto paragrafy:

§ 14.

Obvodová disciplinární komise má 4 členy (dva faráře a dva starší) a 4 náhradníky; při náhradních musí býti určeno pořadí, v jakém za členy nastupují.

Ze starších má býti, pokud možno, jeden právnícky vzdělán. Volitelní jsou členové staršovstev sborů v dotyčném obvodu.

Vrchní disciplinární komise má 6 členů (tři faráře a tři starší) a tolikéž náhradníků; při náhradních musí býti určeno pořadí, v jakém za členy nastupují. Ze starších má jeden býti, pokud možno, právnícky vzdělán. Volitelní jsou členové staršovstev.

Členy obou komisí volí synod většinou hlasů.

Disciplinární komise synodní se skládá z 8 členů (čtyř farářů a čtyř starších) a tolikéž náhradníků. V příčině nastupování náhradníků, jakož i právníkého vzdělání jednoho člena platí stejná ustanovení, jako u komisí disciplinárních. Komisi tuto volí synod ze svých členů většinou hlasů.

Všecky komise jsou voleny na šest let.

§ 15.

Každá komise si volí sama ze svého středu předsedu a zapisovatele. Člen právnícky vzděláný je referentem.

§ 16.

Místnost potřebnou pro zasedání komise poskytne a věcné potřeby dodá

a) disciplinárním komisím obvodovým seniorátní výbor toho místa, kde komise má sídlo,

b) vrchní disciplinární komisi a synodní disciplinární komisi synodní výbor.

§ 14.

Z vykonávání soudcovství jest člen disciplinárního úřadu vyloučen:

§ 14. dostane nyní číslo 17. a zůstane beze změny.

1. Je-li obviněný s ním vzhůru neb dolů sstupující linií příbuzen neb sešvakřen, je-li jeho bratrovec neb sestřenec, neb ještě blíže s ním příbuzen neb sešvakřen, aneb stojí-li s ním v poměru zvolitele neb zvolence,

2. byl-li ve věci té co svědek slyšen,

3. hájí-li neb zastupoval-li soudně obviněného v téže záležitosti,

4. bral-li na rozhodnutí v nižší stolič podíl.

Každý člen, při němž se taková okolnost nahodí, jest povinen to oznámiti, a bude účastenství na této záležitosti sprostěn.

§ 15.

Člen disciplinárního úřadu může i obviněným být odmítnut, pakli tento takové důvody udati a prokázati může, kteréž jsou s to, aby nepředpojatost prvnějšího v pochybnost uvedly.

Takovými důvody jsou zejména, pakli člen soudu s obviněným jest v poměru nepřátelském, aneb když soukromého zájmu jeho aneb osob jemu blízko stojících výsledek záležitosti se dotýká.

§ 16.

Odmítnutí může se dít v každé době řízení až k vynesení nálezu, nemá však zvrtné moci.

§ 17.

O tom, zdali se odmítnutí připouští, rozhodne synodní výbor, po případě disciplinární komise, opatříc si dříve vyjádření odmítnutého.

§ 18.

Je-li jediný člen disciplinárního úřadu první aneb druhé stolice vyloučen aneb pravoplatně odmítnut, vstoupí

§ 15. dostane nyní číslo 18. a zůstane beze změny.

§ 16. dostane nyní číslo 19. a zůstane beze změny.

§ 17. dostane nyní číslo 20. a bude zníti takto:

O tom, zdali se odmítnutí připouští, rozhodne

a) vrchní disciplinární komise, jde-li o členy obvodové komise disciplinární,

b) disciplinární komise synodní, jde-li o členy vrchní disciplinární komise,

c) synod, jde-li o členy disciplinární komise synodní.

Před rozhodnutím opatří si rozhodující instance vyjádření odmítnutého. Rozhodnutí je vždy konečné. Za odmítnutého člena povolá se náhradník v pořadí, určeném při volbě. Bylo-li by u disciplinární komise I. stolice odmítnuto tolik členů resp. náhradníků, že by komise nebyla dostatečně obsazena (§ 14., odst. 1., a § 19.), přenese vrchní disciplinární komise řízení disciplinární na jinou komisi.

§ 18. odpadá.

na jeho místo příslušný náhradník. Týká-li se však vyloučení neb prváoplatné odmítnutí konseniora nebo několika členů výboru seniorátního, přeneše synodní výbor spor na jiný seniorátní výbor. Byl-li by vyloučen neb odmítnut předseda nebo několik členů synodního výboru, bude disciplinárním úřadem v tomto sporu komise disciplinární.

Je-li vyloučen aneb odmítnut jeden nebo několik členů disciplinární komise, vstoupí na jeho místo příslušní náhradníci.

§ 19.

Jednání a rozhodování disciplinárních úřadů (§ 12., I. a II.) musí mimo předsedu ještě dva hlasovní členové býti přítomni.

§ 20.

Sněsení děje se prostou většinou hlasů.

Jsou-li hlasy na dvě mínění stejně rozděleny, rozhodne předseda.

§ 21.

Každý disciplinární úřad je povinen, aby při všech vyšetřováních a rozhodnutích z povinnosti úřadu a se stejnou bedlivostí zřetel bral k okolnostem sloužícím nejen k usvědčení, nýbrž i k obhájení obviněného.

§ 22.

Při rozhodování není disciplinární úřad na kladná pravidla průvodní vázán, a má se toliko svým přesvědčením, svědomitě ze souhrnu jednání a průvodů čerpaným spravovati.

IV. oddíl. (O řízení.)

§ 23.

Disciplinární úřad uvažujž nejprve z povinnosti úřadu, zdali jednání neb opomenutí jím samým shledaná neb jemu soukromě neb úředně oznámená, zakládají v sobě přečin k disciplinárnímu jednání způsobilý čili nic.

Nezakládají-li oznámená jednání neb opomenutí takový přečin, tedy buď oznámení jednoduše zavrženo.

K udáním osob neznámých budiž jen tehda hleděno, když obsahují zcela určité, trestuhodný přečin věrohodně poznávající okolnosti.

§ 19. obdrží nyní číslo 21. a bude zníti takto: Jednání a rozhodování disciplinárních komisí musí býti přítomni všichni členové.

§ 20. obdrží nyní číslo 22. První věta zůstane beze změny. Druhá odpadá.

§ 21. obdrží nyní číslo 23. a zůstane beze změny.

§ 22. obdrží nyní číslo 24. a zůstane beze změny.

§ 23. obdrží nyní číslo 25. a zůstane beze změny.

Každý, kdož tomuto disciplinárnímu řádu podléhá, má na vůli, aby o zavedení disciplinárního řízení proti sobě samému žádal.

§ 24.

Shledá-li disciplinární úřad, že stává přečinu k disciplinárnímu jednání způsobilého, nechť řádným usnesením prohlásí, že vyšetřování má být zavedeno.

O tomto usnesení, proti němuž není odvolání, budiž obviněný vyrozuměn a jemu obviňovací článkové sděleni.

Při lehkých přečinech může dle uznání disciplinárního úřadu od řádného zavedení vyšetřování být upuštěno a ihned po ústním neb písemném výsledku obviněného ku vynešení nálezu přikročeno.

Disciplinární úřad má také na vůli, aby k cíli provedení vyhledávání a vyšetřování buď jednoho spolučlena svého neb i více duchovních neb světských členů staršovstva z vlastního seniorátního obvodu na svém místě zřídil.

§ 25.

Bylo-li již trestní soudní řízení provedeno (§ 2.) a je-li právoplatný trestní soudní rozsudek před rukama, může vyšetřování docela odpadnouti a ihned k disciplinárnímu nálezu přikročeno býti.

§ 26.

Disciplinární úřad může, žádají-li toho zájmy správy neb důstojnost úřadu, ihned při zavedení řízení neb během téhož obviněného prozatímně konání úřadu zbavití a spolu s ním také zastavení úředních příjmů neb nějaké jeho části spojit.

Byla-li zastavením výživa suspendovaného a jeho rodiny v nebezpečí uvedena, budiž témuž poukázáno výživné nejvyšším obnosem dvou třetin jeho úředních příjmů.

O každém takovém zbavení úřadu nechť seniorátní výbor ihned synodnímu výboru oznámení učiní.

§ 27.

Disciplinární úřad provede vyšetřování o ustanovených člancích obviňovacích, vyslechně svědky a obviněného a opatří též všechny k vysvětlení věci sloužící průvody.

§ 24. obdrží nyní číslo 26. a změni se jen takto: Místo slov „že stává přečinu“ budiž „že je zde přečin“.

Poslední odstavec tohoto § odpadá.

§ 25. dostane nyní číslo 27. a zůstane beze změny.

§ 26. dostane nyní číslo 28. a zůstane beze změny až na poslední odstavec, kde místo slov: „seniorátní výbor“ budiž „disciplinární komise“.

§ 27. dostane nyní číslo 29. Zůstane beze změny, až na tyto dodatky:

Výslech děje se ústně neb písemně. Jeví-li se toho potřeba, může se postavení svědků vůči obviněnému zaříditi.

Obviněnému budiž dle možnosti dána příležitost, aby během vyšetřování ty které své námitky z osobností svědků plynoucí, uvést mohl.

§ 28.

Každý svědek budiž po učiněném vážném napomenutí, aby pouhou pravdu mluvil a ničeho, co mu známo, nezamlčel, sám o sobě slyšen.

§ 29.

Příbuzní a sešvakřenci obviněného, v pokolení vzhůru neb dolů sestupujícím, jeho manželka, bratři, sestry a manželky i manželové těchto, ujcové a tety, synovci a neteře, bratřanci a sestřenice, zvolitelé a pěstouni, pak zvolenci a schovanci mohou se svědectví vzdáti.

Jsou-li takoví co svědci předvoláni, buďtež o jejich právu vydání svědectví odepřiti, poučení.

§ 30.

Nedostaví-li se obviněný k výslechu předvolaný, neoznámiv žádné omluvné příčiny, budiž ještě jednou předvolán s pohrůzkou, že, pakli by se nedostavil, za to bude pokládáno, že se dalšího obhajování vzdává.

Týž právní následek nastoupí, pakli obviněný vyžádané písemné vyjádření v určité lhůtě nepodá.

§ 31.

Po provedeném vyšetřování vynese disciplinární úřad nález, po případě usnese se na tom, že má býti řízení zastaveno.

Jako odstavec druhý připojí se: „Vyhledávání a vyšetřování provádí referent“.

Jako odstavec čtvrtý připojí se: „O výslechu svědků i obviněného se-píší se protokoly, jež podepíše svědek respektive obviněný a vyšetřující, po případě i zapisovatel.“

Jako poslední odstavec se připojí: „Obviněný jest oprávněn přibrati si z členů Českobratrské evangelické církve obhájce, nikoliv ale advokáta z povolání.“

§ 28. dostane nyní číslo 30. a zůstane beze změny.

§ 29. dostane nyní číslo 31. a zůstane beze změny.

§ 30. dostane nyní číslo 32. První odstavec zůstane, druhý odpadá.

§ 31. bude míti číslo 33. a bude zníti takto:

Referent, pověřený vyšetřováním, sdělí obviněnému výsledek vyšetřování, jmenovitě obsah listin pro vyšetřování důležitých a výpovědi svědků i všechny ostatní okolnosti vyšetřené. Zároveň vyzve obviněného, aby do 14 dnů se vyjádřil; tato 14denní lhůta může býti prodloužena, nejdéle však o jeden měsíc.

Když se byl obviněný vyjádřil, nebo když 14denní nebo prodloužená lhůta marně uplynula, vyšetřující dle okolností buď prohlásí vyšetřování za

§ 32.

Vynešeným nálezem musí obžalovaný buď býti nalezen vinným aneb viny sprostěn.

Vinníku budiž nalezen některý z trestů v §§ 9.—11. naznačených, jak dalece jest velikosti přečinu přiměřený, a též budiž také k náhradě nákladů celého řízení odsouzen.

Při patrně svévolné a zlomyslné žalobě nahradí soukromý žalobce obecnému fondu církevnímu náklady řízení.

Byl-li obžalovaný viny sprostěn, nese, ačli soukromý žalobce k náhradě nákladů odsouzen nebyl, tyto náklady obecný fond církevní.

§ 33.

Nález budiž spolu i s důvody písemně vyhotoven, předsedou a členy disciplinárního úřadu podepsán a žalovanému, soukromému žalobci ačli jakého jest, a staršovstvu toho sboru farního, případně tomu církevnímu úřadu, kde obviněný svůj úřad koná, každému po jednom vyhotovení proti stvrzení, které se spisům přiloží, vydán.

§ 34.

Nález nabude moci práva, nebylo-li proti němu v zákonné lhůtě podáno odvolání aneb není-li toto více dovoleno.

Výkon právoplatného nálezu zařídí předseda disciplinárního úřadu první stolice.

§ 35.

Pokuty a tresty na penězích, jakož i náklady vyšetřovací jde-li o nucený výkon, budtež, pakli odsouzený běže plat z kasy některým církevním úřadem spravované, srážkou z jeho úředních příjmů, jinak ale pomocí světských úřadu dobyty (cis. patent ze dne 8. dubna 1861, § 10.).

Tresty peněžní plynou bezvýmínečně do obecného fondu církevního.

ukončené nebo provede další snad ještě potřebná šetření, jichž výsledek rovněž se ještě obviněnému sděli k vyjádření do 14 dnů, kteroužto lhůtu již není přípustno prodloužiti.

Když bylo vyšetřování prohlášeno za skončené, zašle referent spisy předsedovi komise, jenž pak svolá disciplinární komisi k zasedání.

§ 32. dostane číslo 34. a bude takto pozměněn:

Jako odstavec první se přečte: „Komise vynese nález anebo se usnese na tom, že řízení má býti zastaveno“.

Jako odstavec druhý se připojí: „K odůvodnění rozsudku má komise odvolati se jen k takovým listinám, svědeckým výpovědím nebo jiným průvodním prostředkům, jejichž obsah obviněnému v disciplinárním řízení byla sdělila“.

§ 33. dostane nyní číslo 35. Zůstane beze změny až na tento dodatek: „Kromě toho se jedno vyhotovení zašle příslušnému konseniorovi a jedno synodnímu výboru. Šlo-li by o člena synodního výboru, nezasílá se vyhotovení staršovstvu a konseniorovi“.

§ 34. dostane nyní číslo 36. Zůstane beze změny, toliko v odstavci druhém odpadnou slova: „prvé stolice“.

§ 35. dostane nyní číslo 37.

Zůstane beze změny.

S dočasně a částečně odebranými příjmy úředními, pokud plynou ze státních podpor, naloženo bude jako s interkalariemi.

§ 36.

Vyžaduje-li nucený výkon nálezu dalších opatření, jež se mimo působnost církevních úřadů nalézají, budiž rovněž pomoci světských úřadů dožadováno.

V. oddíl. (O synodním výboru co disciplinárním úřadě)

§ 37.

Při jednání synodního výboru jakožto úřadu disciplinárního neb disciplinární komise musí kromě předsedy přítomni býti nejméně 4 členové.

§ 38.

Pro řízení a usnášení ze synodního výboru neb disciplinární komise v případech disciplinárních užito budiž co do smyslu předpisů daných pro první a druhou stolicí.

VI. oddíl. (O odvolání.)

§ 39.

Odvolání lze toliko podati:

1. Bylo-li oznámení zavrženo (§ 23.), jakož i ze zastavovacího nálezu výboru seniorátního případně synodního:

- a) soukromým žalobcem,
- b) staršovstvem onoho sboru farního, v kterémž obviněný úřad koná.

2. Z nálezu seniorátního a pokud se týče synodního výboru:

- a) žalovaným, pakli by byl nezletilým, také jeho otcem neb poručníkem, pakli by zemřel, jeho dědici;
- b) soukromým žalobcem;
- c) staršovstvem onoho sboru farního, v kterémž obžalovaný svůj úřad konal.

§ 40.

Odvolání, kteréž do čtrnácti dnů po doručení nálezu, den doručení a dni poštovského běhu do lhůty nevčítaje, písemně úřadu, který v první stolici nález vynesl, podáno býti musí, má odkladný účinek.

V pozoruhodných případech lze, požádá-li se o to písemně, tuto lhůtu přiměřeně prodloužiti. Byla-li žádost

§ 36. dostane nyní číslo 38.

Zůstane beze změny.

§ 37. odpadá.

§ 38. odpadá.

§ 39. bude opět i v navrhovaném novém řádu disciplinárním číslován číslem 39. zůstane nezměněn; toliko místo slov „Bylo-li oznámení zavrženo (§ 23)“ jakož i ze zastavovacího nálezu výboru seniorátního případně synodního“ budiž „bylo-li oznámení zavrženo nebo zastaveno“.

A místo slov: „Z nálezu seniorátního a pokud se týče synodního výboru“ budiž „z nálezu obvodové disciplinární nebo vrchní disciplinární komise“.

§ 40. zůstane nezměněn.

o lhůtu zamítnuta, běží žadateli ještě po tolik dnů lhůta, kolik jich v čas podané žádosti z původní lhůty neuběhlo.

§ 41.

V odvolacím spisu lze všelikou stížnost co do řízení i co do nálezu přivést. K novým okolnostem a průvodům nemá se při rozhodování ve vyšší stolici zřetele míti; tato však může v takovém případě doplnění opatřiti.

§ 42.

Včasně podaný spis odvolací budiž se všemi zvláště seznámenanými spisy nejblíže vyšší stolici spolu se zprávou předložen.

Po uplynutí zákonné lhůty podané odvolání budiž z povinnosti úřadu zavrhnuto.

Z tohoto zavrhnutí nelze si stěžovati.

§ 43.

Disciplinární úřad druhé stolice zruší v odpor vzatý nález:

1. Nebyl-li disciplinární úřad první stolice pro rozepří tuto příslušným;
2. nebyl-li disciplinární úřad první stolice zákonným počtem členů obsazen, nebo pakli na nálezu podílu bral takový člen, který v dotyčné záležitosti od výkonu soudcovského úřadu byl vyloučen;
3. pakli by v řízení tak důležité vady, nepravidelnosti nebo protizákonnosti shledal, že by bez důkladné opravy nebylo lze nález vynést.

V případnosti první budiž rozepře na příslušný úřad poukázána a zároveň vysloveno, zdali a pokud úřední výkony prvnějšího řízení vyšetřovacího jsou zrušeny neb v platnosti zůstanou.

V druhé a třetí případnosti budiž záležitost k cíli opětného projednání neb opravení řízení a nálezu dolejší stolicí vrácena.

§ 44.

Vyšší stolice nález dolejší buď potvrdí neb změní; ke škodě obviněného nesmí jej však změnit, pakli toliko tento odvolání podal.

VII. oddíl. (O doručení.)

§ 45.

Doručování stranám znějících opisů, vynešení a nálezu úřadu discipli-

§ 41. zůstane nezměněn.

§ 42. zůstane nezměněn.

§ 43. zůstane nezměněn.

§ 44. zůstane nezměněn.

§ 45. zůstane nezměněn.

nárního dějž se vždy proti dodacímu listu a po pravidle poštou.

Dodací list budiž při spisech uschován.

§ 46.

Ke každému na poštu danému spisu budiž přiložen dodací list, jenž obsahovati musí den vydání a číslo spisu s připojením, že adresát tento dodací list vlastnoručně podepsati a den dodání připojiti má.

VIII. oddíl. (O obnovení řízení.)

§ 47.

Obnoviti lze řízení i ku prospěchu i ke škodě obviněného, pakli takové podstatné nové průvody byly přivedeny, které, jsouce v čas vynesení nálezu před rukama, byly by podstatně různý nález a pravděpodobnosti v zápětí měly.

§ 48.

O žádosti za obnovení řízení rozhoduje první stolice, kteráž prve, než nález vynese, potřebná vyhledávání zaříditi může.

Z usnesení, kterýmž obnovení řízení odepřeno bylo, lze se do 14 dnů po doručení usnesení k vyšší stoličce odvolati.

§ 49.

Pro povolené obnovené řízení platí tytéž předpisy, jako pro řízení původní.

§ 50.

Práva třetích osob, nabytá na základě prvnějšího nálezu bez vlastní trestuhodné viny těchto na bezprávném odsouzení, nemohou nálezem novým býti změněna.

IX. oddíl. (O záznamu trestním.)

§ 51.

Při každém disciplinárním úřadě bude veden záznam, do kteréhož všechny nálezy disciplinární, jimiž ten který hodnostář úřední téhož obvodu disciplinárně byl trestán, se zapíší.

§ 52.

Po tříletém bezúhonném chování toho, jehož se týče, vymaže se záznam trestů v §§ 9. a 10., odst. 1. a 2. naznačených, z povinnosti úřadu a nebude k němu více zřetele bráno.

§ 46. zůstane nezměněn.

§ 47. nezměněn.

§ 48. nezměněn.

§ 49. nezměněn.

§ 50. nezměněn.

§ 51. nezměněn.

§ 52. nezměněn.

V jiných případech § 10. může při dalším bezúhonném chování k žádosti toho, jehož se týče, tou stolicí, která záznam vede, povolen býti výmaz, nesmí se to však státi před uplynutím tří roků.

X. oddíl. (O promlčení.)

§ 53.

Disciplinární přečin pomine:

- a) Uplynula-li od času jeho spáchání až do oznámení na disciplinární úřad učiněného, při lehkých přečinech doba jednoho a při těžkých přečinech nejméně doba pěti roků, a pakliže mimo to
- b) obviněný během doby promlčení žádného jiného přečinu disciplinárního nespáchal.

Při skutecích spadajících pod zákon trestní, platí předpisy o promlčení tamže dané.

XI. oddíl. (Konečné ustanovení.)

§ 54.

Ustanovení tohoto zákona prozatímního nabudou platnosti dnem prohlášení a vztahují se též k již počatým, před zmíněným dnem však nerozhodným rozepřím disciplinárním.

Všecky posavadní obvyklosti, pokud s tímto disciplinárním řádem nesouhlasí, pozbývají tímž dnem platnosti.

§ 53. zůstává nezměněn.

§ 54. bude zníti:

Ustanovení tohoto řádu nabudou platnosti dnem vyhlášení ve Věstníku synodního výboru českokobratrské církve evangelické a vztahují se též k případům disciplinárním již počatým, avšak do dne vyhlášení nerozhodnutým.

Týmž dnem pozbývá platnosti prozatímní disciplinární řád, vyhlášený vnesením bývalé evangelické vrchní církevní rady ve Vídni 5. ledna 1887 č. 1859 ex 1886 a upravený prvním synodem českokobratrské evangelické církve.

Současně pozbývají platnosti ustanovení církevního zřízení z 8. února 1922 č. 64. sb. z. a n., pokud tomuto disciplinárnímu řádu odporují, t. j. § 86., č. 9.

2. Návrh na doplnění studijního a zkušebního řádu pro bohoslovce.

Cl. I. a) budiž doplněn takto: V případech zvláště odůvodněných může synodní výbor výmínečně dáti dispens od maturitního vysvědčení tomu kandidátu, který absolvoval střední školu s prospěchem aspoň dobrým.

Cl. 4. odst. 2. bude zníti takto: Zkouška může býti rozdělena na dvě části, anebo může býti vykonána najednou. Je-li na dvě části rozdělena, může se konati první část její již po skončení 4. semestru studia bohosloveckého; koná-li se později, musí uplynouti mezi ní a druhou částí nejméně 4 měsíce. Při první části koná se zkouška tato v tomto rozsahu:

1. Z dějin: církevní dějiny všeobecné a české (první část).
2. Z Nového Zákona: kursorický překlad, dějiny novozákonní doby.
3. Ze Starého Zákona: kursorický překlad, dějiny doby starozákonní.
4. Ze systematiky: symbolika.
5. Z praktické teologie: církevní právo.

Zkouška dělí se na písemní a ústní. Písemní záleží ve zpracování jednoho thematic buď z církevních dějin nebo ze symboliky nebo z církevního práva. Rozsah práce má se pohybovat mezi 20—40 čtvrtkovými stránkami.

Ústní zkouška vztahuje se na všechny vyjmenované předměty a jejich naznačený rozsah.

Kdyby některý studující v této zkoušce v něčem neobstál, může se mu povolit, aby buď z tohoto předmětu byl znovu vyzkoušen při druhé části zkoušky, aneb aby nejméně po 6 měsících podrobil se zkoušce nové.

Druhá část odborné zkoušky konati se může teprve po skončení celého studia bohosloveckého, tímto řádem předepsaného.

Její rozsah jest:

1. Z dějin: a) náboženské dějiny všeobecné i české a slovanské (druhá část); b) dějiny dogmatu.
2. Z Nového Zákona: a) exegese a biblická theologie, b) dějiny novozákonního písemnictví.
3. Ze Starého Zákona: a) exegese a biblická theologie, b) dějiny starozákonního písemnictví.
4. Ze systematiky: a) dogmatika, b) ethika.
5. Z praktické teologie: a) úvod do praktické teologie, b) homil-ethika, c) katechetika, d) liturgika.

Zkouška dělí se na písemnou a ústní.

Písemná záleží ve zpracování dvou thematic z kteréhokoli oboru zkušebního napřed určených, jednoho kázání a v jedné práci klausurní. Rozsah domácích prací má se pohybovat mezi 30—50 písemnými stránkami čtvrtkovými a kandidát je povinen udati pramen a osvědčiti, že jest to „vlastní práce“.

Ústní zkouška se vztahuje na všechny vyjmenované obory.

Jestliže se celá odborná zkouška koná najednou až po skončení theologického studia, dělí se rovněž na písemnou a ústní. Písemná zkouška záleží ve zpracování tří thematic, kteréhokoli oboru bohosloveckého, napřed určených, z jednoho kázání a z práce klausurní.

Ústní zkouška koná se z celého rozsahu vědy bohoslovecké, jak v předešlých ustanoveních na dvě části rozdělen jest.

Neobstojí-li některý kandidát ať v druhé části zkoušky odborné, ať v jednotné zkoušce, může mu zkušební komise povolit, aby vykonal zkoušku doplňovací z jednoho nebo více předmětů buď po 6 měsících, aneb po 1 roce. Neobstojí-li ani potom, může se mu vykonání zkoušky povolit ještě jednou ve lhůtě zde uvedené.

3. O Misijní jednotě.

Synod uznává „Misijní Jednotu“ za pomocnou organizaci a za ústředí pro zahraniční činnost misijní českobratrské církve evangelické s podmínkou, jestliže tato Jednota, zachovávajíc svou právní osobnost, přijme do svých stanov následující doplňky a změny:

1. Členové synodního výboru jsou členy Jednoty a mají na jejich valných schůzích právo voliti a volenu býti.

2. Dvě pětiny členů ředitelství Jednoty budou jmenovány synodním výborem.

3. Synodní výbor má právo zastaviti usnesení ředitelství Jednoty; může kdykoli vykonati revisi její pokladny a účetnictví a Jednota jest povinna dáti mu vysvětlení, jakéhokoli by žádal.

4. Může také dáti revisi vykonati kterýmkoli odborným znalcem.

5. Ředitelství Jednoty podává pro synod českokobratrské církve evangelické každoročně zprávu o činnosti spolku a účet z jeho hospodářství a synod činnost a hospodaření Jednoty schvaluje.

6. Českokobratrská církev evangelická má skrze své orgány dozor na Misijní ústav Jednoty a na jiné její ústavy.

7. Bez svolení synodního výboru nesmí Jednota uzavřít půjčku převyšující sumu 20.000 Kč.

8. Jméno Jednoty přechází na církev nejenom v případě úředního rozpuštění spolku, nýbrž i když sám spolek se na rozjetí usnese.

4. O sbírkách pro zahraniční misii.

Synod žádá sbory, aby veškeré své sbírky a příspěvky na misii zahraniční posílaly na Misijní Jednotu aneb skrze ni.

5. O presbyterské ordinaci.

Synod přijímá statut o presbyterské ordinaci prozatimně vydaný synodním výborem a uveřejněný ve Věstníku z r. 1921 č. 2.

6. O stanovách Pensijního ústavu.

Stanovy Pensijního ústavu, o kterých synod má učiniti usnesení, vytištěny jsou ve Věstníku z r. 1922 č. 1.

7. Úhrada výloh synodu.

Synod se usnáší hraditi výlohy svého zasedání takto: celková suma výloh rozpočte se na všechny sbory a to dle počtu duší a dle finanční schopnosti sborů (poplatnosti členů). Od obnosu takto pro každý sbor vypočteného odečte se to, co dotyčný sbor odvedl na sbírkách na všeobecný církevní fond r. 1921 a 1922 a zbytek uloží se každému sboru k doplacení. Důvod: ve sbírkách na všeobecný církevní fond, jak je sbory v minulých dvou letech odvedly, je takový rozdíl, že je nutno, aby tímto způsobem sbory spravedlivě, stejnoměrně byly zatíženy k zaplacení společných výloh církevních.

B. Návrhy seniorátních konventů.

Ze seniorátu podřípského:

1. Poněvadž úprava pracovních dnů a svátků, žádoucí jak v zájmu pracovní zdatnosti a výkonnosti, tak i v zájmu odpočinku a vzdělání i sociálního pokroku narazila na nečekané překážky, vyslovuje konvent přání k synodnímu výboru, aby buď sám zakročil nebo synodu k zakročení předložil návrh směřující k tomu, aby dosavadní svátky, stanovené pouze v duchu jedné církve, byly upraveny tak, aby odpovídaly všemu občanstvu a aby místo toho hlavní den odpočinku, neděle, byl zákonnou úpravou prohlášen a dodržován jako nejdůležitější zařízení náboženské a sociální.

Ze seniorátu časlavského:

1. Ve sboru, kde se pro to vysloví staršovstvo, budiž zaveden individuální kalich.

2. Faráři, vikáři, definitivní učitelé církevní a jáhnové buďtež členy „Nemocenské pokladny soukromých úředníků a zřizenců v Praze“ na náklad sborových poklad. Vzhledem k velikým výhodám, jež by přiřícení k této nemocenské pokladně přinášelo a jichž by církev sama nikdy opa-

třetí nemohla, nebudiž pomýšleno na zřizování vlastní církevní nemocenské pokladny a budiž členství při svrchu jmenované pokladně považováno za splnění paragr. 61., jenž nemocenské pojištění ukládá.

3. Synodě přišlo se doporučuje, aby pečovala o uskutečnění jednotného služebného duchovenského v poměru ke státním úředníkům příslušných kategorií, aby projekt ústřední pokladny nenechala přijíti v zapomenutí a aby uvažovala o rozřešení problému štolového.

4. Konvent vítá s povděkem, že synodní výbor stanovy Pensijního ústavu vypracoval a ústav již v život uvedl, avšak je toho přesvědčení, že stanovy uveřejněné ve Věstniku, ročník IV., č. 1., mohou mít toliko platnost provisorní a že vzhledem k § 94., 4. platného cirk. zřízení mohou stanovy definitivní povstati teprve projednáním stanov uveřejněných jakožto návrhu řádnou cestou ústavní, t. j. především ve sborech, a že potřebují sankce příští synody. Shromáždění žádá synodu, aby stanov těchto definitivně neschvalovala bez předchozího řádného projednávání.

Ze seniorátu německobrodského:

1. Pro sbory církve českokobratrské budiž vypracován jednotný pořádek služeb Božích a veřejných církevních úkonů.

2. Sbor Čes. Budějovice budiž přefaděn do obvodu seniorátu pražského (pro lepší a rychlejší spojení s Prahou než s Krucemburkem).

Ze seniorátu moravsko-slezského:

1. Budiž církvi doporučeno, aby v každém sboru byla pořádána jednu neděli v roce misijní slavnost, při níž by se důležitost a potřeba misie pro církev zdůrazňovala.

2. Budiž doporučeno církvi, aby k oživení našich sborů zvláště venkovských byly pořádány občas oživující schůze.

3. Církve českokobratrská evang. je proti konfesijsním odznakům ve školách. Má-li však některá církev (řím. kat.) již někde odznaky, tam žádáme mít také symbol církve českokobratrské evang. Generální synod dejž provéstí návrh tohoto nástěnného odznaku.

4. §§ 76. a 89., 4. cirk. zřiz. buďtež uvedeny v soulad tím, aby platilo ustanovení § 76.: „volby jáhnů potvrzuje seniorátní výbor“ a § 89. 4. aby byl dle toho změněn.

5. Předseda synodního výboru slujž biskup a předseda seniorátního výboru senior. §§ 97. a 87. cirk. zřiz. i všechny ostatní paragrafy, v nichž tato jména se vyskytují, buďtež dle toho změněny.

6. Českokobratrská církev evangelická žádá, aby její údové zbavení byli pro svědomí přísahy u státních úřadů a aby přísaha byla jim nahrazena slibem.

7. Generální synod zabývejž se otázkou právních nároků českých menšin usnesením generál. synodu ze dne 17. a 18. prosince 1918 a ustanovením článku 2., 3. našeho, vládou schváleného cirk. zřiz. od svých mateřských sborů oddělených, aby nebyly nároky tyto promlčeny a české sbory poškozeny.

8. Ústřední pokladna, z níž by se vyplácelo služné církevních pracovníků, budiž co nejdříve uvedena v činnost.

9. Církevní sbírky buďtež řádně organisovány synodním výborem a Jeronymovou Jednotou.

10. Budiž sborům českokobratrským doporučeno zrušiti štolu a dáti za ni farářům přiměřenou náhradu.

Ze seniorátu pražského:

1. Vzhledem k mimořádné nynější době po všech stránkách církevního i náboženského života usnáší se synoda, aby vždy toho roku, ve kterém synoda nezasedá, svolával synodní výbor poradní konferenci všech konseiorů, event. i senior. kurátorů. Na pořadu budou i ty otázky, jež účastníci předem ohlásí, po případě i dodatečně přinesou.

2. Seniorátní konvent navrhuje synodu, aby podle vzoru universitních extensí byly každoročně o prázdninách, ale také eventuálně během

školního roku Husovou theol. fakultou buď v Praze nebo na venkově uspořádány pro faráře a také jiné interesenty fakultní extenze, v nichž by posluchačstvo toto bylo seznamováno s nejdůležitějšími zjevy ve vědě bohoslovecké, ve filosofii náboženství, v české historii náboženské atd. U ministerstva školství nechť učiní pro přijetí tohoto návrhu v synodu Husova fakulta kroky, aby pro tyto své extenze obdržela Husova fakulta theologická podobnou subvenci, jakou mají pro tento účel ostatní školy vysoké v Praze.

3. Návrh, aby synodní výbor vydával oficiální církevní časopis, se schvaluje a doporučuje synodě.

4. Seniorátní konvent vyslovuje přání, aby příslušní činitelé výslužné farářů po 35leté službě upravili tak, aby s plnými požitky farářskými odcházeli do penze.

5. Schválen návrh na změnu církevního zřízení, aby členy konventu právoplatnými byli též řádně zvolení a potvrzení vikáři.

6. Konvent doporučuje, aby synod uložil synodnímu výboru učiniti příslušné kroky, aby zřízeno bylo v církevním odboru ministerstva školství evangelické oddělení, tak jako je zřízeno oddělení katolické, které trvá bez jakéhokoliv právního podkladu na základě pouhého vnitřního opatření, kdežto pro evang. oddělení je právním podkladem § 16. patentu z 8. dubna 1861 č. 41 ř. z., v jehož rámci se nalézá naše nové zřízení.

7. Konvent doporučuje synodě, aby pověřila synod. výbor učiniti potřebné kroky k zjednání souhlasu mezi zkušeb. řádem schváleným ministerstvem školství a nár. osvěty a řádem schváleným synodou.

8. Vzhledem k vzrůstající reakci, nevalným vyhlídkám ohledně propůjčování kostelů a nepříznivým finančním podmínkám pro podnikání novostaveb na dlouhou dobu usnáší se synoda domáhati se při nastávající úpravě poměru mezi církví a státem toho, aby zákonem zajištěno bylo naší církvi bezplatné propůjčování školních místností pro naše shromáždění v těch místech, kde nemáme vlastních bohoslužebných místností, oproti náhradě za úklid, otop a světlo.

9. Konvent uznává a cití úplně potřebu zřízení ústřední pokladny a žádá synodní výbor, aby vykonal potřebné kroky k jejímu realizování na základě určitých dat o stavu jednotlivých sborů.

10. Konvent doporučuje synodě, aby ve všech seniorátech zavedeny byly stavební komise.

11. S ohledem na těžké finanční podmínky stavební a na velký počet zamýšlených novostaveb v naší církvi synoda pověřuje synodní výbor, aby se pokusil sestavit stavební program aspoň pro nejbližší 3 roky ohledně těch sborů, které reflektují při tom na vše církevní podporu, jako jsou: podomní sbírky, vydávání cihel stavebních a pod.

K tomu cíli dotazníkem získá si přehled o zamýšlených stavbách a svolá konferenci zástupců dotčených sborů.

12. Placení a přijímání štolý pokládá seniorátní shromáždění za úpadkový zjev církevního života a žádá synodu, aby učinila rozhodné kroky k jejímu odstranění.

Jako přechodní stadium nechť zavede se placení dobrovolných darů při křtech, pohřbech a oddavkách do církevní pokladny sborové oproti potvrzení darovaného obnosu dárce pomocí bloků a výkazu darovaných částek ve výroční zprávě podobně jako u salárních příspěvků.

Námítka, že štola jest mimořádný příjem za větší práci, odpadá tím, že při zřízení ústřední pokladny zavede se funkční přídavek odstupňovaný dle početní síly dotčeného sboru.

Konvent schvaluje tuto resoluci a žádá, aby synoda učinila rozhodné kroky k jejímu odstranění.

13. Konvent se usnáší, aby byly učiněny co nejdříve všechny kroky k řádnému vybavení kanceláře syn. výboru po stránce osobní.

14. Sen. konvent doporučí synodě, aby sirotčince naše jednou měsíčně uveřejňovaly výkaz o počtu chovanců a uprázdňených místech, aby usetřeno bylo farářům dopisování na všechny sirotčince, a aby event. sami neb sociálními odbory sborů byli upozorněni na možnost přijetí sirotka.

15. Dotazy k synodu:

a) Jaké stanovisko má zaujmouti sbor oproti údům, kteří odpírají posílání své dítky do hodin náboženského vyučování;

b) odpírají dáti své dítky konfirmovati?

c) Jak postupovati budou farní úřady při žádostech o nový církevní sňatek, jsou-li oba snoubenci neb alespoň jeden z nich dvakrát rozloučení?

Navrhuje synodě, aby směrnice pastorační péče obsažené ve vynesení synod. výboru z 27. prosince 1922 byly pro staršovstvo závazné.

16. Synod nechť zjistí příčiny, proč v nynější tak příznivé době k evangelisaci národa naše církev poměrně tak málo získala.

Ze seniorátu poděbradského:

1. Farní, diasporní a filiální sbory, též kazatelské stanice, které na stavbu kostelů a far a k uspořádání samostatnosti se dožadují podpory čhr. ev. veřejnosti bez svolení a doporučení synodního výboru, po případě seniorátního výboru pro obvod seniorátní, pozbývají nároků na podporu ze státních prostředků a z Jeronýmovy Jednoty.

2. Vdově po faráři, který nejméně dvacet let jako farář na jednom místě působil a na tomto místě ve službě zemřel, opatří dotyčný sbor na svůj náklad až do času, pokud by všechny její děti neměly pevného postavení, slušný byt v sídle sboru — mimo farní budovu a faře nejbližší okolí — nejméně o dvou prostranných místnostech (kuchyň a pokoj) s veškerým příslušenstvím (spíž, dřevník a p.).

3. Nechť se zřídí evangelický svaz ze všech církví a denominací v československé republice se sídlem v Praze. Účel svazu je hájiti práva evangeliků v republice. (Důvody: Rozmach klerikalismu a jiných nepřátelů nutí evangeliky sestoupiti se v jeden šik obranný. Do svazu by vyslaly církve státem uznané vždy za stotisíc duší jednoho zástupce, denominace by společně zvolily jednoho zástupce. Svaz reprezentující jeden milion evangeliků by měl sídlo v Praze a intervenoval by u vlády a presidenta, kdyby se stalo bezprávní církvi evangelické.)

4. Synod doporučuje odborné uspořádání farních archivů. (Důvody: Farní archivy jsou často skládkou důležitých listin, aneb nejsou vůbec urovnány. Má sice konsenior právo visitovati archivy, ale k tomu mu nestačí čas; bylo by dobře, kdyby odborník farní archivy uspořádal, aneb farářům pokyny dal, jak se uspořádati mají. Jsou v nich často poklady pro naši historii a zub času je ničí nebo zničí.)

5. Synodu dává se na uvážení, zda by se nemělo vstoupiti ve jednávání s některou pojišťovnou, u níž by se pojistiti daly všechny církevní budovy, a to pokud možno co nejvýhodněji vzhledem k tomu, že požáry církevních budov jsou velmi řídké.

Návrhy synodního výboru v příčině synodní práce.

A. Buďtež zvoleny následující odbory přípravné:

I. Odbor ústavní a správní a přidělí se mu zpráva synodního výboru o správě církve a návrhy seniorát. konventů týkající se církve. zařízení, zejména ze seniorátu moravskoslezského návrhy č. 4., 5., 6., 7., ze seniorátu pražského č. 5., 6., 13.; ze seniorátu poděbradského návrh č. 3.

II. Odbor sborový a přidělí se mu zpráva „Sbory a kazatelé“, a zpráva o církevním časopise; návrhy synodního výboru č. 1. a 5. a návrhy seniorátu německo-brodského č. 2. a čáslavského č. 2. a moravskoslezského č. 10., seniorátu pražského č. 1., 2., 3., 12.; ze seniorátu poděbradského návrhy č. 4., 5.

III. Odbor výchovný a přidělí se mu zpráva o výchově a návrhy synodního výboru č. 2., seniorátu moravsko-slezského č. 3. a seniorátu pražského č. 7.

IV. Odbor bohoslužebný a přidělí se mu zpráva o činnosti sborové atd. zpráva odboru pro jednotu v bohoslužbě; návrh seniorátu podřípského; čáslavského č. 1., německo-brodského č. 1., seniorátu pražského č. 8., 15.

V. Odbor evangelisační a přidělí se mu zprávy o evangelisaci, zprávy o stycích s církvemi atd. č. 22. (o mis. Jednotě) a návrhy synod. výboru č. 3. a 4., seniorátu moravsko-slezského č. 1. a 2., seniorátu pražského č. 16.

VI. Odbor hospodářský a přidělí se mu zpráva o věcech hospodářských a ze zprávy o stycích č. 21. (o Husově domě); zpráva účetní; návrhy synodního výboru č. 7., seniorátu čáslavského č. 3. a moravsko-slezského č. 8. a 9., seniorátu pražského č. 9., 10., 11.; ze seniorátu poděbradského č. 1.

VII. Odbor pensijní a přidělí se mu zpráva o ústavu Pensijním, účetní zpráva tohoto ústavu, návrh synodního výboru č. 6. (stanovy Pens. ústavu) a návrh seniorátu čáslavského č. 4., seniorátu pražského č. 4.; ze seniorátu poděbradského č. 2.

VIII. Odbor smíšený a přidělí se mu zpráva o stycích s jinými církvemi a korporacemi č. 1.—20. a 23., 24. a 25. Návrh seniorátu pražského č. 14.

Návrhy ze seniorátů později došlé zašlou se zvláště aneb budou dány členům synodu až při jeho zasedání, a přidělí se příslušným odborům do-
datečně.

B. Navrhuje se tento program pro první, druhé a třetí zasedání:

V prvním zasedání dne 11. června vyřídí bod 1.—10. programu synodního; dopoledne o 1/2 10 dne následujícího bude instalace synodního výboru (č. 11. programu); odpoledne toho dne věnuje se pracem přípravných odborů. Dne 13. června o 9. hod. dopoledne bude zasedání třetí.

Zasedání ve středu večer bude věnováno odboru evangelisačnímu, totiž zprávám o práci evangelisační v nových sborech, při čemž promluví i dotyční pracovníci.

Poznámka: Poslanci synodní nechť při všech zasedáních zaujmou místo v předních lavicích kostelních.

OBSAH:

	Strana
Program synodu	3
Členové synodu	4—10
Zprávy synodního výboru:	
a) Správa církve	10
b) Sbory a kazatelé	16
c) Činnost sborová a nábož. mravní život údů	22
d) Výchova	30
e) Evangelisace a misie	42
f) Věci hospodářské	46
g) Styky s jinými církvemi a korporacemi	53
h) Zpráva o Pensijním ústavu	65
i) Zpráva odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení	69
j) Různé	71
k) Účetní a pokladní zpráva	73
Návrhy:	
a) Synodního výboru	101
b) Seniorátních shromáždění	116
Rozvrh práce komisi synodu	119